

Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009)

Distribution of selected vascular plants taxa in the Beskydy Protected Landscape Area and in its close surroundings (Results of botanical grid mapping during 2006–2009)

Marie Popelářová¹⁾, David Hlisenikovský²⁾, Petr Koutecký³⁾, Martin Dančák⁴⁾, Jana Tkáčiková⁵⁾, Radim J. Vašut⁴⁾, Marie Vymazalová⁶⁾, Miroslav Dvorský³⁾, Pavel Lustyk⁷⁾ & Lucie Ohryzková⁸⁾

¹⁾ *Správa CHKO Beskydy, Nádražní 36, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm; e-mail: marie.popelarova@nature.cz*

²⁾ *Sadová 605, 738 01 Frýdek-Místek; e-mail: david.hlisenikovsky@email.cz*

³⁾ *Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice; e-mail: kouta@prf.jcu.cz, dvorsky.miroslav@gmail.com*

⁴⁾ *Univerzita Palackého Olomouc, Přírodovědecká fakulta, Šlechtitelů 11, 783 71 Olomouc-Holice; e-mail: martin.dancak@upol.cz, radim.vasut@upol.cz*

⁵⁾ *Muzeum regionu Valašsko, Horní náměstí 2, 755 01 Vsetín; e-mail: tkacikova@muzeumvalassko.cz*

⁶⁾ *Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Kotlářská 2, 611 37 Brno; e-mail: meri@seznam.cz*

⁷⁾ *Moravský Lačnov 287, 568 02 Svitavy; e-mail: pavel-lustyk@seznam.cz*

⁸⁾ *ČSOP Salamandr, Tvarůžkova 1805, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm; e-mail: lucie.ohryzkova@salamandr.info*

Abstract

An overview of recent localities (usually less than 10 years old) of 73 taxa in the Beskydy Protected Landscape Area and its surroundings (Western Carpathians, NE Czech Republic) is given, based on field grid mapping and revision of herbarium material in public herbaria. The list of taxa includes mainly threatened and phytogeographically important taxa of which new localities were discovered in recent years. A few cases of regionally rare taxa and taxa from taxonomically critical groups not previously recognised in the area are also included. For each taxon, brief comments on past and present distribution, ecological demands and management of the localities are added.

Key words: Beskydy, distribution, floristics, grid mapping, north Moravia, Silesia, threatened taxa, West Carpathians

Nomenklatura: Moravec (1995); Kubát et al. (2002); Chytrý (2007)

Úvod

Karpatská část severovýchodní Moravy a Slezska patří k méně probádaným, přitom však floristicky bohatým územím České republiky. Oblast je význačná především výskytem řady východních fytogeografických prvků (v rámci České republiky), zejména taxonů vázaných na karpatskou (nebo karpatsko-alpskou) květennou oblast. Pouze v Moravskoslezských Beskydech (a lokálně na hlavním hřebeni Javorníků) přesahují Karpaty v rámci České republiky nadmořskou výšku 1000 m a je zde typicky vyvinutý montánní stupeň. Vlivem karpatského pastevectví a maloroľnického hospodaření vznikala v Beskydech od 17. století mozaikovitá krajina se střídáním různých typů stanovišť, která se v jisté míře zachovala dosud, zejména v oblastech Javorníků a Vsetínských vrchů. Trvající extenzivní způsob hospodaření a minerálně bohatší geologické podloží, především v jižní části Beskyd, podmiňují poměrně velkou druhovou bohatost zejména pastvinných, lučních a mokřadních společenstev. Na druhou stranu je struktura geologického podloží v celých Beskydech poměrně monotónní. Takřka 70 % území je také více méně souvisle zalesněno, včetně nejvyšších poloh. V Beskydech rovněž téměř schází botanicky i krajinářsky atraktivní prvky bezlesí jako jsou velké skalní útvary, rozsáhlejší rašeliniště a větší bezlesé plochy v nejvyšších polohách (ve srovnání s blízkými sudetskými pohorími na západě i centrálními Západními Karpaty na východě).

Tato směs příznivých i nepříznivých vlastností se odráží i ve stavu botanického zkoumání. Floristický průzkum začal v oblasti Beskyd už ve druhé polovině 19. století (viz následující oddíl) a s proměnlivou intenzitou pokračuje až do současnosti. Všechny botanické práce se však věnují pouze dílčím částem Beskyd nebo zahrnují území jen jako součást většího celku (např. souborné květeny Moravy a Slezska). Žádná studie, která by charakterizovala květenu Beskyd komplexně, dosud nevyšla. Region rovněž unikal pozornosti předních českých a moravských floristů, neboť pokud jde o herbářové doklady, představuje severovýchodní Morava a Slezsko pravděpodobně nejméně zastoupenou oblast v „centrálních“ herbářích (zejména pražské herbáře PR a PRC, ale do značné míry to platí i pro velké moravské herbáře jako jsou BRNM, BRNU a OLM). To se negativně promítá při zpracování řady druhů v Květeně České republiky, pro které jsou tyto herbářové sbírky jedním z hlavních informačních zdrojů. Pro některé v regionu časté druhy údaje v Květeně ČR tudíž zcela scházejí (exemplárními příklady jsou *Hypochaeris maculata*, *Melilotus altissimus*, *Rosa sherardii*).

Chybějící souborný přehled druhů se stal podnětem pro poměrně rozsáhlé floristické mapování v Chráněné krajinné oblasti Beskydy, které společně s intenzivnějším botanickým výzkumem regionu v posledním desetiletí vyplňuje mezeru ve floristickém poznání území. Cílem tohoto článku je významnější nálezy shrnout a podrobněji komentovat.

Jádrem zájmového území je Chráněná krajinná oblast Beskydy (obr. 1). Vyšší pozornost je však věnována i střední části fytochorionu Vsetínská kotlina, který sice již leží mimo CHKO, avšak z botanického hlediska tvoří se západním okrajem CHKO jeden nedílný celek.

Obr. 1. – Zájmové území se zobrazením fytochorionů a významnějších sídel. Území CHKO Beskydy je znázorněno šedivým podkladem stínovaným podle reliéfu.

Fig. 1. – Study area including borders, numbers and names of phytogeographical districts and position of larger towns. The Beskydy Protected Landscape Area is visualised by a grey background; shading indicates the relief.

Historie botanického výzkumu

Severní část Beskyd do svých floristických prací zahrnuli již Josef Sapetza (1865, 1868), Karl Kolbenheyer (1862) a Emil Fiek (1881). V 80. letech 19. století vychází souborné dílo *Flora von Mähren und österr. Schlesien* Adolfa Oborného (Oborný 1883–1886), zahrnující i soudobé floristické poznatky z území Beskyd. Mezery ve floristickém poznání v této oblasti vyplňují především četné floristické příspěvky Františka Gogely (např. Gogela 1890–1899, 1903–1906, 1904a, b) a Gustava Weebera (Weeber 1901–1903, 1936). Z jižní části Beskyd, ze Vsetínska, publikuje koncem 19. století především Jan Bubela (1884, 1886, 1888). Část dnešního Vsetínska prozkoumal také Eduard Formánek, který svá pozorování zahrnul do několika floristických článků (Formánek 1884a, b, 1886–1887) a česky psané *Květeny Moravy a rakouského Slezska* (Formánek 1887–1897). V systematickém průzkumu regionální flóry Vsetínska pokračoval ve 20. a 30. letech minulého století Gustav Adolf Řičan (1927, 1928, 1932, 1933, 1936). Řičanova stěžejní práce,

rukopisná *Květena okresu vsetínského a valašsko-meziríčského* (1936), dodnes zůstává hlavním regionálním floristickým pramenem. Území Beskyd popisuje ve své práci *Úvod ke květeně českosl. Slezska* i Josef Otruba (1925, 1926).

K dalšímu poznání flóry Beskyd přispěli od 30. let minulého století zejména Vladimír Krist (1934), Josef Duda (např. 1949, 1950), Jindřich Vodička (např. 1954, 1957), Valentin Pospíšil (např. 1957, 1962, 1964), Zdeněk Kilián (např. 1955, 1960a), Jaroslav Tomášek (1979), Marie Sedláčková (např. 1978, 1988, 2000, Sedláčková & Plášek 2005) a mnozí další. Floristické a fytoocenologické práce publikují také pracovníci regionálních muzeí a státní ochrany přírody: Josef Duda, Marie Elsnerová, Alena Hájková, Milena Kašparová, Věra Koutecká, Šárka Neuschlová, Jan Pavelka, Zdenka Prymusová, Marie Sedláčková, Kateřina Švendová a další. Na tyto botanické průzkumy navazuje dnes další generace botaniků. Území Beskyd bylo zahrnuto i v rámci floristických kurzů Československé / České botanické společnosti ve Frýdku-Místku (Skalický et al. 1978), v Novém Jičíně (Grulich 2003) a ve Vsetíně (Koutecký et al. 2009).

Přírodní poměry

Zájmové území náleží orograficky do Moravskoslezských Beskyd, Veřovických vrchů, Rožnovské brázdy, Vsetínských vrchů, Javorníků a Vsetínské kotliny. Pro zjednodušení v celém článku zájmové území nazýváme „Beskydy“ (ve smyslu území CHKO Beskydy). Region náleží k flyšovému pásmu Vnějších Západních Karpat. Flyš se vyznačuje mnohonásobným rytmickým střídáním vrstev jílovců, pískovců a slepenců. V jižní části CHKO (na sever po údolí Rožnovské Bečvy) a dále východně od toku Bílé Ostravice je zastoupena magurská flyšová skupina s přítomností zčásti vápnitých jílovců a pískovců. Severní část Beskyd je naopak tvořena nevápnitými odolnými vrstvami godulského flyše (Janoška 2000). Pro Beskydy jsou typické četné, rozsáhlé i drobnější sesuvy na svazích, iniciující například vznik svahových pramenišť. Dominantním půdním typem jsou kambizemě, ve vyšších polohách podzoly, jen ojediněle se objevují pseudogleje. Nejnižším bodem studovaného území je tok řeky Bečvy u Vsetína (asi 340 m), nejvyšším vrchol Lysé hory (1323 m). Centrální část zájmového území leží v chladné klimatické oblasti (podoblasti CH4, CH6, CH7), pouze úzký lem na severovýchodním okraji a údolí Senice, Rožnovské a Vsetínské Bečvy, spadají do mírně teplé klimatické oblasti (podoblasti MT2, MT5 – Quitt 1971). Průměrné roční teploty vzduchu i úhrny srážek se silně mění s nadmořskou výškou. Nejteplejší částí území je oblast kolem Vsetína (7 °C), nejchladnější vrchol Lysé hory (2,6 °C). Průměrný roční úhrn srážek se pohybuje od 750 mm v údolích po 1390 mm ve vrcholových partiích Lysé hory. Území patří k oblastem s bohatou sněhovou pokrývkou, která v nejvyšších polohách vytrvává 150 až 180 dnů.

Území Beskyd náleží do dvou fytogeografických obvodů a tří okresů (Skalický in Hejny & Slavík 1988). V rámci Karpatského mezofytika jsou v západní části rozlišeny podokresy 80a. Vsetínská kotlina a 80b. Veřovické vrchy, od jihu až k hřebenu Vsetínských vrchů patří území k fytogeografickému okresu 82. Javorníky. Okrajové části Beskyd na severu a severovýchodě zasahují do 84a. Beskydského podhůří, jen malá část u Mostů u Jablunkova

náleží do 84b. Jablunkovského meziohří. Většina zájmového území je zahrnuta do Karpat-
ského oreofytika, podokresu 99a. Radhošťské Beskydy. Nutno však upozornit, že vymezení
hranic oreofytika je zde poněkud problematické. Severní hranice je vedena po vnějším ob-
vodu pohoří tvořeném strmějšími svahy, někdy však sestupuje i níže do rovinatějšího pod-
hůří (zde často sleduje hranici souvisle zalesněného území nebo vrstevnice odpovídající
úpatí výraznějších vrcholů). Takto vymezené oreofytikum ovšem zahrnuje i dosti nízké nad-
mořské výšky (pod 500 m n. m.) a široká údolí některých toků (zejména Ostravice, Morávky
a Lomné), kde sestupuje i do 400 m n. m. Podobně jako údolí Rožnovské Bečvy na západní
hranici fytochorionu, odpovídají tato území svým charakterem jednoznačně mezofytiku.
Specifickým problémem je vedení hranice oreofytika na jižním úbočí Vsetínských vrchů,
které svým charakterem leží na rozhraní mezi podhorským a horským stupněm a kde tato
hranice nesleduje žádný zjevný krajinný prvek (určitá vrstevnice, výraznější vrcholy, typ
osídlení nebo poměr les / bezlesí). Naopak flóra a vegetace vrcholových partií Javorníků
(formálně v mezofytiku) je už spíše oreofytního charakteru.

Podrobnější údaje o klimatických, geologických, geomorfologických a vegetačních
poměrech území jsou uvedeny např. v pracích Mackovčín et al. (2002), Weissmannová et
al. (2004) a Koutecký et al. (2009).

Metodika mapování

Floristické mapování, které se stalo základem pro výběr taxonů publikovaných v tomto
článku, probíhalo na území CHKO Beskydy v letech 2006 až 2009 podle upravené meto-
diky převzaté z obdobného mapování v CHKO Bílé Karpaty (Jongepier 2003). Mapovací
jednotkou byla 1/16 základního pole středoevropského síťového mapování (Slavík 1986).
Území CHKO tak bylo rozděleno do 189 mapovaných šestnáctinových „čtverců“, přičemž
okrajové „čtverce“ (asi 1/3 všech) nezasahují do území celé. Při mapování byl kladen dů-
raz na bezlesou krajinu a výskyt chráněných, ohrožených a invazních druhů rostlin, které
byly v mapách lokalizovány co nejpřesněji (obvykle bodově). Samostatně byly mapovány
také „segmenty“ zahrnující bezlesé 1. zóny CHKO a vybrané botanicky cenné lokality.
Naopak nebyla mapována maloplošná zvláště chráněná území, kde podrobné seznamy tax-
onů poskytují inventarizační průzkumy. Data zaznamenaná v terénu do mapy a škrtačích
seznamu byla přepsána do programu Janitor (SurveyPro), výsledkem je databáze s více
než 107 000 údaji o zhruba 1300 taxonech (Anonymus 2010). Všechny údaje byly ve sna-
ze odstranit možné omyly a překlepy podrobovány kritické revizi. U vybraných taxonů
byly zároveň provedeny terénní revize a pro kritické skupiny rostlin revize herbářových
položek. Sporné nálezy byly konzultovány s jednotlivými autory a specialisty.

Výběr a publikování taxonů

V rámci floristického mapování bylo nalezeno větší množství taxonů, které by si za-
sloužily zveřejnění. Pro výběr k publikování v rámci tohoto článku byla zvolena kritéria

zahrnující taxony zpravidla významově přesahující území Beskyd. Prezentovány jsou proto zejména: a) nové či aktualizované lokality kriticky ohrožených taxonů (ve smyslu Červeného seznamu flóry České republiky, Procházka 2001), b) významnější taxony z kategorií silně ohrožených a ohrožených taxonů, zejména dosud nepublikované z některého ze zahrnutých fytochorionů nebo po delší době znovunalezené, c) v území nově rozpoznané taxony z taxonomicky složitých skupin, d) nové lokality v regionu velmi vzácných taxonů nebo fytogeograficky zajímavých taxonů.

Popsány jsou nálezy dosud nepublikované, jen v menší míře jsou zahrnuty i nálezy již publikované a zde doplněné o významné informace (např. přesnější lokalizace, početnost populací), případně publikované pouze v podobě manuskriptů. Zpravidla nejsou publikována data starší 10 let, výjimku tvoří nově revidované starší herbářové sběry, které nebyly zahrnuty v dřívějších zpracováních (např. u rodů *Euphrasia* a *Viola*). Protože je snahou zahrnout pokud možno všechny aktuálně známé lokality výskytu taxonu ze studovaného území, jsou databázové údaje z mapování doplněny i terénními daty autorů a dalších spolupracovníků. Výjimečně jsou publikována data z fytoecologických snímků z České národní fytoecologické databáze (v textu uvedena zkratka „ČNFD“), která byla vyhledána s využitím Databanky flóry České republiky (Daníhelka et al. 2011). Ve snaze o co nejobjektivnější popis rozšíření taxonu jsou v některých případech publikovány i lokality mimo území CHKO Beskydy (např. nejbližší výskyty nebo lokality naznačující možné migrační cesty). Tyto lokality jsou označeny hvězdičkou (*) před číslem fytochorionu. Rozšíření vybraných taxonů je znázorněno v mapkách. Jako podklad jsou použita data ČÚZK 2007 a AOPK ČR 2011.

Stupeň ohrožení taxonů odpovídá Červenému seznamu cévnatých rostlin České republiky (Procházka 2001). Výskyt taxonu ve fytochorionu byl posuzován zejména podle Květeny České republiky (Hejný & Slavík 1988, 1990, 1992; Slavík 1995, 1997, 2000; Slavík & Štěpánková 2004; Štěpánková et al. 2010). Nomenklatura, vymezení jednotlivých taxonů, včetně agregátů, odpovídá zpracování v Klíči ke květeně České republiky (Kubát et al. 2002). Pokud je výjimečně použito odlišné pojetí, jsou jména uvedena i s autorskými zkratkami. Fytoecologické snímky jsou zapsány podle standardní metody curyšsko-montpeliérské školy (např. Moravec et al. 1994). Syntaxonomické členění travinných společenstev respektuje Vegetaci České republiky (Chytrý 2007, Chytrý 2011), u dalších typů vegetace práci Rostlinná společenstva České republiky (Moravec et al. 1995). U lokalit byly doplněny fytochoriony podle fytogeografického členění České republiky (Skalický in Hejný & Slavík 1988) a kód čtvrtiny kvadrantu střeoevropské mapovací sítě (Slavík 1986). Pro přehlednost jsou dále v textu vynechávána čísla častěji jmenovaných fytochorionů, tj.: 80. Střední Pobečví, 80a. Vsetínská kotlina, 80b. Veřovické vrchy, 82. Javorníky, 84. Podbeskydská pahorkatina, 84a. Beskydské podhůří, 84b. Jablunkovské mezihorí, 99. Moravskoslezské Beskydy, 99a. Radhošťské Beskydy a 99b. Slezské Beskydy. Je-li určitý pojem (např. Moravskoslezské Beskydy) použit v jiném smyslu než jako název fytochorionu (např. geomorfologickém), je toto v textu jasně vyjádřeno.

Lokality a komentáře k vybraným taxonům

Andromeda polifolia

C2

9a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): fertilní porost 45 × 10 cm na okraji rašelinné louky, 1,4 km JJZ od kostela v obci, 615 m n. m. (6. 5. 2006 not. *D. Křenek*; 20. 7. 2006 not. *D. Hlisnikovský & Z. Vrabel*; 11. 10. 2010 leg. *D. Hlisnikovský*, FMM).

Koncem šedesátých let 20. století zanikla výstavbou vodního díla Šance v té době poslední známá lokalita kyhanky sivolisté v moravských Karpatech v PR Hutě-Kravenec. Jistě však zdaleka nebyla jedinou. O sto let dříve ji zaznamenal u Bašky v Beskydském podhůří K. Kolbenheyer (1862), později zmiňuje její výskyt u obce Paskov na rozhraní Beskydského podhůří a Ostravské pánve A. Oborny (1883–1886), a to právě s odkazem na Kolbenheyera, v jehož (co se Slezska týče) stěžejním pojednání se však o Paskově nehovoří. Na to uvádí E. Formánek (1887–1897) mj. výskyt na vrchu Klůzově (490 m) u Rožnova pod Radhoštěm (Vsetínská kotlina). Dnes se v okolí žádné z jmenovaných obcí příhodný biotop pro kyhanku nezachoval a lze tak s jistotou říci, že zde již neroste. Žádný z výše uvedených výskytů patrně nezůstal herbářově doložen a při zpracovávání taxonu v Květeně ČR (Křísa in Hejný & Slavík 1990: 495–508) nebyly proto příslušné fytochoriony ani zohledněny. Přínejmenším stanoviště u Paskova a Bašky mohla přirozeně navazovat na nedaleké výskyty v sousední polské nížině (kupř. rašeliniště Rotuz u obce Chybie, kde druh roste dodnes).

Novodobé výskyty v PP Obidová (Lustyk in Hadinec et al. 2004: 67) a zde prezentovaný nález z Horní Lomné jsou v biotopech rašelinných luk, tedy poněkud odlišné od dobře zdokumentovaných někdejších starohamerských vrchovišť v údolí řeky Ostravice (např. Duda 1950). To, spolu s absencí jakýchkoliv starších údajů, vzbuzuje pochybnosti o původnosti výskytu na obou lokalitách.

D. Hlisnikovský

Batrachium trichophyllum

C3

99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): v rozsáhlých příbřežních porostech při ústí Velkého potoka do přehrady Šance, 49°28'31" N, 18°25'45" E, asi 500 m n. m. (17. 9. 2003 not. *P. Hájková*; 12. 7. 2006 foto *D. Hlisnikovský*; 23. 9. 2008 leg. *D. Hlisnikovský*, FMM).

99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): hojně v tůni na Velkém potoce 1,25 km Z od ústí do přehrady Šance, 49°28'22" N, 18°24'45" E, 525 m n. m. (12. 7. 2006 foto *D. Hlisnikovský*; 2007 leg. *J. Janeček*, herb. Janeček, rev. *Z. Kaplan*).

Batrachium trichophyllum se na severovýchodní Moravě vyskytuje roztroušeně až zřídka v Ostravské pánvi a v přilehlých oblastech Podbeskydské pahorkatiny, Slezské pahorkatiny a Moravské brány. Patrně jeho prvním zjištěním v oreofytiku Beskyd a zřejmě v oreofytiku vůbec (cf. Husák in Hejný & Slavík 1988: 446–456) je nález P. Hájkové na první z lokalit z roku 2003 (ČNFD, Danihelka et al. 2011). Druh zde každoročně utváří několik set metrů dlouhé souvislé fertilní porosty pospolu s *Potamogeton berchtoldii* (rev.

Z. Kaplan). Druhá z lokalit v řečišti Velkého potoka byla povodní roku 2010 natolik pozměněna, že výskyt druhu na ní je patrně již minulostí.

D. Hlisnikovský

***Betula pendula* var. *obscura* (Fiek) Olšavská**

C2

82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): osada u Martinců, hřeben mezi Huslenským údolím a údolím Hrachoveček (okolí kóty 570), asi 1,4 km JJV od kostela v obci, 560 m n. m., 15 stromů (2003 not. *V. Bajer*; Bajer 2003; 2010 not. *V. Bajer*). Lokalitu tvoří smíšené lesíky (často s převahou *B. pendula*) vzniklé na původních pastvinách.
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6377c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): východní svah údolí Malý Lipový, asi 0,8 km JJV od kóty Na Žoře (707 m), 500 m n. m., 14 stromů (2008 not. *P. Chytil*; 20. 9. 2010 not. *V. Bajer*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Košariska (distr. Frýdek-Místek): zarůstající pastviny na hřebeni Louka v okolí kóty 580, 9 stromů (30. 6. 2007 leg. *D. Hlisnikovský*, FMM; 21. 9. 2010 not. *V. Bajer*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): březový remíz v závěru údolí Bzové (nad domem č. p. 13), asi 0,5 km JV od vrcholu Soláně (860 m), 720 m n. m., 13 stromů a 4 jedinci intermediárního charakteru (2001 not. *M. Kočí*; 2003 not. *V. Bajer*; 17. 7. 2010 leg. *V. Bajer* & *R. J. Vašut*, OL).

Okruh *Betula pendula* agg. patří k taxonomicky problematickým skupinám květeny České republiky. Z území severovýchodní Moravy je z tohoto okruhu opakovaně uváděn taxon *Betula obscura* (Kovanda in Hejný & Slavík 1990: 36; nověji ze širšího regionu severní Moravy a Slezska Duda et al. 1995 a Pečinka & Dočkalová 2003, 2004). Rozšíření taxonu na severní Moravě a ve Slezsku navazuje na výskyty v polských a slovenských Karpatech a karpatském podhůří (Zajac & Zajac 2001; Olšavská in Goliašová & Michalková 2006: 144–167). Tento morfotyp se vyznačuje tím, že nerozpukaná borka má tmavé, černo-hnědé zbarvení, které se barvou i strukturou podobá borce třešně. Statistické vyhodnocení morfologických znaků ovšem ukázalo, že nelze morfologicky odlišit *B. obscura* od běžné *B. pendula* ani na základě tvaru listové čepele, ani na základě morfologie plodních šupin ve zralých jehnědách. Jako jediný spolehlivý determinační znak tak zůstává zbarvení borky. Revize herbářových dokladů je kvůli tomu v případě nedoložení části borky zcela nemožná.

Výskyt taxonu *B. obscura* je v Beskydech nahodilý (obr. 2) a téměř vždy je spojen s výskytem *B. pendula*. V populacích se vyskytují oba extrémní morfotypy (*B. pendula*, *B. obscura*) často společně s přechodnými morfotypy, které mají borku světle až tmavě hnědou, ale ne zcela tmavou (formálně popsáno jako *B. × brunnescens* Woł.). Také pilotní studie genetické variability *B. pendula* agg. v Beskydech naznačuje, že oba taxony nejsou geneticky dobře oddělené (Vašut & Brandová et al., nepublikovaná data). Proto se hodnocení taxonu pouze na úrovni variety navržené Olšavskou (Olšavská l. c.) jeví jako racionální řešení. Prezentovány jsou zde pouze příklady významnějších populací.

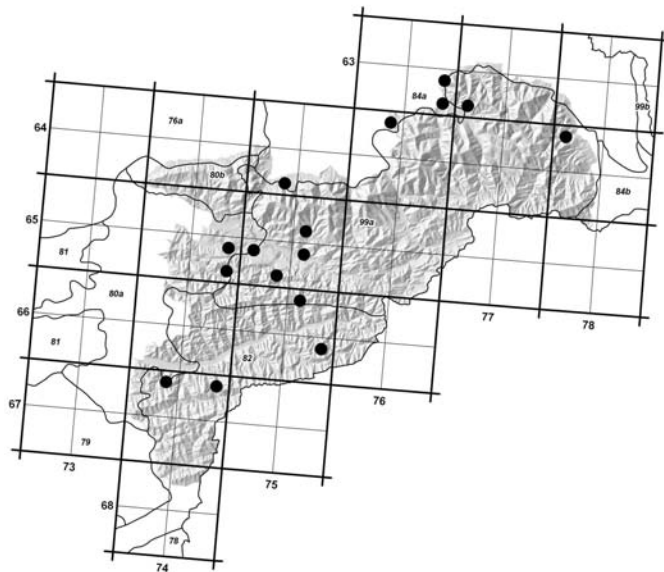
R. J. Vašut

Blysmus compressus

C2

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Malá Bystřice (distr. Vsetín): svahové prameniště v místní části Malenov, asi 1 km SV od soutoku potoka Bystřička a jeho pravostranného přítoku před zatáčkou na Dušnou a

Obr. 2. – Rozšíření *Betula pendula* var. *obscura* v zájmovém území.

Znázorněn je výskyt v mapovacích polích odpovídajících 1/16 základního pole středoevropské mapovací sítě. Zobrazeny jsou 1/4 základních polí středoevropské mapovací sítě a hranice a čísla fytochoroniů (76a. Moravská brána vlastní, 78. Bílé Karpaty lesní, 79. Zlínské vrchy, 80a. Vsetínská kotlina, 80b. Veřovické vrchy, 81. Hostýnské vrchy, 82. Javorníky, 84a. Beskydské podhůří, 84b. Jablunkovské mezihoří, 99a. Radhošťské Beskydy a 99b. Slezské Beskydy). Území CHKO Beskydy je znázorněno šedivým podkladem stínovaným podle reliéfu.

Fig. 2. – Distribution of *Betula pendula* var. *obscura* in the study area. Occurrence in a grid cells, corresponding to 1/16 of the standard Central European mapping grid, is indicated. Borders of the 1/4 fields of the Central European mapping grid and borders and numbers of phytogeographical districts are included (76a. Moravská brána vlastní, 78. Bílé Karpaty lesní, 79. Zlínské vrchy, 80a. Vsetínská kotlina, 80b. Veřovické vrchy, 81. Hostýnské vrchy, 82. Javorníky, 84a. Beskydské podhůří, 84b. Jablunkovské mezihoří, 99a. Radhošťské Beskydy, 99b. Slezské Beskydy). The Beskydy Protected Landscape Area is visualised by a grey background; shading indicates the relief.

asi 1,5 km SZ od kóty Prostředný vrch (743,6), jihozápadní svah, 570 m n. m., na ploše asi 5 × 5 m (Derková 2001; 16. 9. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).

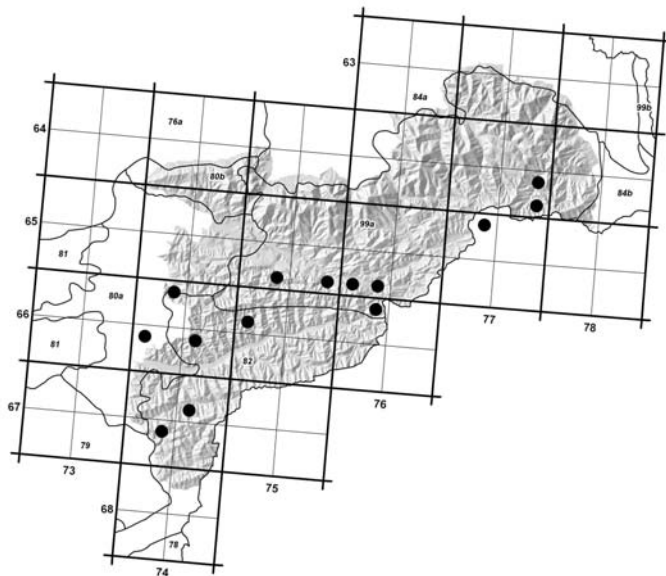
*80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): Jasenice, boční údolí Dlůhé, osada Rubisko, slatinný mokřad v údolí asi 0,7 km JJV od soutoku potoka Jasenice a jeho přítoku z údolí Dlůhé a asi 1,3 km S od kóty Lysný (654), západní svah, asi 430 m n. m. (Derková 2001).

82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): svahové prameniště v závěru údolí Dinotice, v místní části V Kožůšku, asi 0,6 km SZ od rozcestí Svrčín (kaplička a rozcestí turist. značek) a asi 0,9 km V od kóty 668 (sedlo), 500 m n. m., několik rostlin (1997 not. *M. Hájek*; Derková 2001).

82. Javorníky, 6675a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): poslední luční enkláva v závěru údolí Hrubé Brodské, bazické luční prameniště asi 0,8 km SV od kóty Křížný (719,2) a asi 2,3 km SSSZ od rozcestí

- Hrubé a Malé Brodské, 550 m n. m., na ploše asi 2 × 2 m (Derková 2001; 18. 6. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
82. Javorníky, 6675a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): lesní cesta v bočním údolí Hrubé Brodské, asi 0,7 km JV od kóty Křížný (719,2) a asi 2,1 km SZ od rozcestí Hrubé a Malé Brodské, 560 m n. m., na ploše asi 3 × 1 m (2001 not. *M. Derková*; 12. 9. 2005 not. *M. Derková*; 18. 6. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová). V r. 2001 rostla skřípinka i v přílehlém fragmentu lučního mokřadu, který je dnes silně zarostlý náletem smrku a druh se zde v roce 2010 již nepodařilo dohledat.
82. Javorníky, 6774b, Zděchov (distr. Vsetín): sešlapávaný prostor kolem studánky a okraje bazického lučního prameniště v místní části Hajdovy paseky, asi 0,5 km SSZ od kóty Šerklava (798,4) a asi 2 km JV od kostela v obci, 660 m n. m., na ploše asi 5 × 2 m (30. 6. 2005 not. *M. Derková*; 2007 not. *D. Křenek*; Koutecký et al. 2009; 10. 7. 2008 leg. *J. Tkáčiková*, VM).
82. Javorníky, 6774c, Pulčín (distr. Vsetín): trvale podmáčený okraj polní cesty u jižní hranice NPR Pulčín-Hradisko, asi 0,4 km J od vrcholu Hradisko (773) a asi 1 km S od kaple v obci, 680 m n. m., porost asi 20 × 50 cm (7. 7. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): sešlapávaná vlhká luční cesta nad osadou Stoligy, 0,9 km SSZ od kostela v obci, 49°32'17" N, 18°38'05" E, 590 m n. m., porost na ploše 40 × 0,5 m (25. 7. 2006 leg. *D. Hlisenkovský & Z. Vrabel*, FMM).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): hustý zápoj prorůstající okrajem asfaltové silnice nad potokem Přelač, asi 0,5 km JJV od kóty Přelač (851) a asi 2,3 km JV od kostela v obci, 49°30'39" N, 18°39'02" E, 750 m n. m., na ploše asi 3 × 0,5 m (19. 8. 2006 leg. *D. Hlisenkovský & Z. Vrabel*, FMM).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): sešlapávaný okraj lučního svahového prameniště v místní části Pod Kání, asi 0,5 km SSZ od kóty Kání (666,1) a asi 1 km JV od kostela v obci, 520 m n. m. (Vašátová 2007; 24. 6. 2009 not. *M. Popelářová*, ojedíněle).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Horní Bečva (distr. Vsetín): v místní části Na Jurajděně, asi 0,3 km JV od soutoku potoka Prostá a Rožnovské Bečvy a asi 0,9 km JV od hráze přehrady, 600 m n. m. (30. 7. 2001 leg. *R. J. Vašut & M. Vašutová*, OL; 2006 foto *R. J. Vašut*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): ústí levostranného přítoku Bílé Ostravice za místní částí Hlavatá, asi 0,9 km V od křižovatky Bílá – Bumbálka, 690 m n. m. (27. 7. 2002 leg. *R. J. Vašut & M. Vašutová*, OL; 2009 foto *R. J. Vašut*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): louka mezi silnicí a tokem Bílé Ostravice v místní části Hlavatá, asi 0,5 km V od křižovatky Bílá – Bumbálka, 700 m n. m. (27. 7. 2002 leg. *R. J. Vašut & M. Vašutová*, OL; 2009 foto *R. J. Vašut*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577a, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): Bílý Kříž, příkop s tekoucí vodou naproti horské chaty Sulov, asi 0,3 km JJZ od vrcholu Sulov (942,8) a asi 7 km V od kostela v obci, 910 m n. m., několik rostlin (21. 7. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): luční prameniště na svahu pod silnicí v Makovském průsmyku na lokalitě „U tabulí“, asi 0,5 km SV od státní hranice a asi 0,6 km SSZ od kóty Dupačka (928,2), 780 m n. m., několik rostlin (Derková 2001).

Skřípinka smáčknutá patří ke skupině konkurenčně slabých mokřadních druhů, které rychle ustupují z flóry Beskyd. Převážná část historických údajů pochází z Javorníků a Vsetínské kotliny (např. Formánek 1887–1897, Řičan 1936; 1961 *J. Vicherek* BRNU, 1963 *B. Raynoch* OLM, 1980 *J. Saul* BRNM). V Radhošťských Beskydech zcela chybí záznamy z centrální části pohoří, výskyt skřípinky je vázán pouze na lokální přítomnost magurského flyše (severní úbočí Vsetínských vrchů a oblast na východ od toku Bílé Ostravice) a vápnitých jílovců v godulských vrstvách v obvodu Radhošťských Beskyd (např. 1957 *B. Raynoch*

Obr. 3. – Rozšíření *Blasmus compressus* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2)
 Fig. 3. – Distribution of *Blasmus compressus* in the study area (see Fig. 2 for details).

OLM, 1960 *J. Vicherek* BRNU, 1961 *M. Tetter* BRNU, 1975 *Č. Deyl* OLM; Skalický et al. 1978). Také relativně vyšší počet lokalit na Jablunkovsku (např. 1959, 1970, 1971 *Z. Kilián* OSM; Skalický et al. 1978, Hrabovský 1999, Hlisenkovský in Hadinec & Lustyk 2011: 58) je pravděpodobně podmíněn větší pestrostí geologických vrstev s přítomností vápnitých vložek. Rovněž recentní rozšíření druhu odpovídá jmenovaným oblastem (viz obr. 3).

Skřípinka smáčknutá vyhledává stanoviště s blokovanou sukcesí – kromě trvalého zvodnění hraje důležitou roli pravidelný odběr biomasy a/nebo disturbance stanoviště. Protože sečení lučních mokřadů je v beskydské krajině stále vzácnější, nachází skřípinka náhradní stanoviště mimo zahušťující se vegetaci – asi polovina všech nálezů je situována na polní cesty navazující na mokřad nebo na sešlapávaný okraj mokřadu. Na lučních mokřadech a prameništích roste skřípinka nejčastěji na stanovištích sycených vodou obohacenou bázemi, zejména ve vegetaci subas. *Cirsietum rivularis eriophoretosum latifoliae* a na lučních pěnovcových prameništích as. *Carici flavae-Cratoneuretum filicinii* a as. *Valeriano simplicifoliae-Caricetum flavae* (cf. Derková 2001).

M. Popelářová

Botrychium lunaria

C2

82. Javorníky, 6674b, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): hřebenová jalovcová pastvina na lokalitě Křižný, asi 0,4 km Z od kóty Křižný (719,2) a asi 0,7 km SV od točny autobusů v závěru údolí

- Lušová, severozápadní svah, 660 m n. m., 1 rostlina (13. 6. 1999 not. *Jan Pavelka*), 1 rostlina (Hajduchová 2009).
82. Javorníky, 6674b, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): Lušová, na louce asi 0,5 km JVV od točny autobusů v závěru údolí a asi 1 km JJZ od kóty Křížný (719,2), západní svah, 640 m n. m., 3 rostliny (1. 6. 2002 not. *Jan Pavelka*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): PP Uherská ve stejnojmenném údolí, asi 0,6 km V od kóty Žár (688,8) a asi 3,5 km J od kostela v obci, východní svah, 550 m n. m., 1 rostlina (3. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): PR Galovské lúky, louka asi 0,5 km JZ od kóty Hrachovec (776,7) a asi 3,4 km JV od kostela v obci, severní svah, 730 m n. m., 30 rostlin (21. 5. 1990 not. *M. Škrott & Jan Pavelka*), 20 rostlin (1991 not. *V. Štromajer & Jan Pavelka*), 24. 5. 1992 nenalezeno, 64 rostlin (29. 5. 1993 not. *M. Škrott*), 1 rostlina (2006, 2007 not. *V. Štromajer & M. Popelářová*). Tutéž lokalitu zaznamenává v roce 1974 i Neuschlová (1980). Od roku 2007 není na lokalitě výskyt vratičky potvrzen.
82. Javorníky, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): hřebenová pastvina mezi enklávami Štědroňov a Skřítkov asi 0,7 km S od kóty 692,7 a asi 2,2 km V od ústí Luženky do Senice, 595 m n. m., 8 rostlin (3. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).

Fytoecnologický snímek 1. – exp. Z, sklon 5°, plocha 16 m², 595 m n. m., E_{celkové}=80 %, E₁=70 %, E₀=30 %, 3. 6. 2010, M. Popelářová; vegetace blízka as. *Anthoxantho odorati-Agrostietum tenuis*.

E₁: *Festuca rubra* 2b, *Briza media* 2a, *Hypericum maculatum* 2a, *Nardus stricta* 2a, *Rhinanthus minor* 2a, *Agrostis canina* 1, *Ajuga reptans* 1, *Alchemilla* sp. 1, *Anthoxanthum odoratum* 1, *Centaurea jacea* +, *Danthonia decumbens* 1, *Lotus corniculatus* 1, *Luzula campestris* 1, *Plantago lanceolata* 1, *Trifolium repens* 1, *Achillea millefolium* agg. +, *Anemone nemorosa* +, *Botrychium lunaria* +, *Carex pilulifera* +, *Carlina acaulis* +, *Cruciata glabra* +, *Dactylis glomerata* +, *Filipendula vulgaris* +, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum* +, *Hieracium pilosella* +, *Hypochaeris maculata* +, *Leontodon autumnalis* +, *Leontodon hispidus* +, *Leucanthemum ircutianum* +, *Pimpinella saxifraga* +, *Plantago media* +, *Polygala vulgaris* +, *Potentilla erecta* +, *Primula veris* +, *Ranunculus acris* +, *Rumex acetosa* +, *Sanguisorba officinalis* +, *Trifolium pratense* +, *Veronica chamaedrys* +, *Vicia hirsuta* +, *Viola canina* +,

E₀: *Rhytidadelphus squarrosus* 2b, *Plagiomnium affine* 1.

82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): louka na enklávě Kobylárky, asi 0,8 km JV od kóty Kotlina (805) a asi 1,4 km JJZ od točny autobusů v závěru údolí Velká Vranča, západní svah, 750 m n. m., 1 rostlina (Hajduchová 2009).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): hřebenová louka v zimě užívaná jako sjezdovka „Spartak“, východně nad parkovištěm v sedle Kohútka, asi 1,5 km J od točny autobusů v závěru údolí Velká Vranča, západní svah, 890 m n. m., 3 rostliny (24. 6. 2009 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): hřebenová louka v zimě užívaná jako sjezdovka „Portáš“, asi 0,9 km V od parkoviště v sedle Kohútka a asi 1,7 km JVV od točny autobusů v závěru údolí Velká Vranča, západní svah, 910 m n. m., 1 rostlina (30. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575b, Prostředí Bečva (distr. Vsetín): Pustevny, rozvolněná smilková stráž východní expozice, asi 200 m JV od rozhledny Cyrilka, 1010 m n. m., asi 80 rostlin (20. 6. 2011 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577a, Bílá (distr. Frýdek-Místek): okraj hřebenové lesní cesty na státní hranici (červená turistická značka) nad osadou Konečná, asi 0,2 km SSV od parkoviště v osadě (rozcestí turist. značek) a asi 0,9 km S od kóty Konečná (865,3), 930 m n. m., 2 rostliny (21. 5. 2009 not. *M. Škrott*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675a, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): hřebenová louka užívaná v zimě jako sjezdovka „Solán-sedlo“, asi 0,4 km Z od autobusové zastávky „Sedlo Čarták“ a asi 1,1 km JZ od kóty Solán (860,9), severní svah, 800 m n. m., 1 rostlina (24. 6. 2009 not. *M. Popelářová*).

Z celých Beskyd, zejména však z Javorníků, pocházejí prakticky kontinuální historické doklady o roztroušeném výskytu této kapradiny (např. Řičan 1928; 1955, 1960, 1961 *J. Vicherek* BRNU; 1957, 1960 *Z. Kilián* OSM; Válek 1960; Neuschlová 1980). Trend posledních desetiletí zaznamenávající dramatický ústup druhu v celé České republice se však projevil i zde. V současné době je v Beskydech známo jen několik lokalit vratičky, převážnou většinou z Javorníků. Ojedinelé jsou údaje z Radhošťských Beskyd z Dolní Lomné (Czerneková & Křenek 2004), od obce Bílá a z Prostřední Bečvy. Většina nálezů čítá pouze několik rostlin, často i rostlinu jedinou. Vratičky se pak na lokalitě nemusí v následujícím roce vůbec objevit, jejich výskyt pravděpodobně může mít značně periodický charakter (Grulich in Hadinec & Lustyk 2009: 200). Biotopem vratičky jsou především podhorské a horské pastviny svazů *Violion caninae*, *Nardo-Agrostion tenuis* a *Cynosurion* a krátkostébelné horské typy luk svazu *Arrhenatherion*.

Za hlavní příčinu rychlého úbytku druhu lze zřejmě označit zánik vhodných biotopů způsobený změnami v hospodaření, zejména ústupem od pastvy (včetně pastvy otav), zarůstáním a zalesňováním svažitých luk vyšších poloh (a to postupně již od 30. let minulého století). Důsledkem toho je i v posledních dvaceti letech pozorovatelný radikální přechod od rozvolněné krátkostébelné vegetace k hustě zapojeným lučním porostům s dominancí výběžkatých trav (*Agrostis capillaris*, *Arrhenatherum elatius*, *Brachypodium pinnatum*, *Festuca rubra* aj.).

M. Popelářová

Calamagrostis pseudophragmitis

C1

- *84a. Beskydské podhůří, 6376b, Vyšní Lhoty (distr. Frýdek-Místek): NPP Skalická Morávka, levobřežní šterková lavice toku Morávky, asi 1 km ZJZ od kóty Kotly (414), 49°37'58" N, 18°27'04" E, 375 m n. m. (13. 7. 2009 foto L. Šigutová; Šigutová 2009).
- *84a. Beskydské podhůří, 6378c, Bystřice nad Olší (distr. Frýdek-Místek): říčka Kopytná, šterkový náplav na toku asi 0,2 km před soutokem s řekou Olší, 49°37'50" N, 18°42'50" E, 330 m n. m. (11. 7. 2008 leg. L. Šigutová, FMM; Šigutová 2009).
- *84a. Beskydské podhůří, 6378c, Bystřice nad Olší (distr. Frýdek-Místek): EVL Niva Olše, levobřežní šterková lavice toku Olše, asi 0,25 km od soutoku Kopytné s Olší, 49°37'58" N, 18°42'41" E, 320 m n. m. (11. 7. 2008 leg. L. Šigutová, FMM; Šigutová 2009; 4. 8. 2011 leg. D. Hlisenikovský, FMM).
- 99a. Radhošťské Beskydy / 84b Jablunkovské mezihoří, 6478a, Dolní Lomná (distr. Frýdek-Místek): šterkový náplav říčky Lomné pod železničním viaduktem, asi 3,6 km JZ od soutoku s řekou Olší, 49°33'16" N, 18°43'51" E, 415 m n. m. (3. 7. 2008 leg. L. Šigutová, FMM; Šigutová 2009).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): šterkový náplav na pravém břehu toku Bílé Ostravice, asi 0,3 km JZ od soutoku Bílé a Černé Ostravice, 49°27'10" N, 18°27'53" E, 520 m n. m., porost na ploše asi 20 × 3 m (24. 7. 2008 leg. D. Hlisenikovský & M. Popelářová, FMM; 19. 8. 2010 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová); hlinito-šterkový náplav na levém břehu toku Bílé Ostravice, asi 1 km JJZ od soutoku Bílé a Černé Ostravice, 49°26'48" N, 18°27'41" E, 530 m n. m., porost vytrvávající minimálně od roku 2001, aktuálně na ploše asi 15 × 2 m (21. 7. 2011 not. M. Popelářová).

Omezený výskyt třtiny pobřežní v České republice je dán vazbou na specifický ekosystém šterkonosných řek, významnými v tomto ohledu jsou řeky v Beskydech a Podbeskydí. Společenstvo s třtinou pobřežní (as. *Calamagrostietum pseudophragmitis*) vzniká jako

primární vegetace šterkových a písčitých náplavů. Vedle samotné třtiny jsou v nezapojené vegetaci časté i další výběžkaté druhy jako *Agrostis stolonifera*, *Phalaris arundinacea*, *Glyceria fluitans*, *Mentha longifolia*, *Petasites* spp. a *Poa palustris*. Třtina pobřežní se v Beskydech a jejich podhůří jeví jako relativně hojná, a to zejména na tocích Morávky, Ostravice a Olše. Tyto řeky mají na několika místech poměrně zachovalé přirozené koryto a dochází zde k intenzivním erozně-akumulačním procesům.

Porosty třtiny pobřežní na řece Ostravici jsou většinou malé (kolem 2 m², jen místy dosahují více než 20 m², K. Filipová in verb.). Příčinou je regulace koryta, ale i silná unášivá schopnost proudící vody v horních částech toku, což podmiňuje vznik pouze menších, nestabilních náplavů. Ojedinele byl druh zaznamenán i na přítoku Ostravice – na potoce Smradlavá (Konupková-Kalousová 2011), kde dosahuje výškového maxima v oblasti (650 m n. m.).

Na řece Morávce roste třtina pobřežní roztroušeně především v úseku pod vodní nádrž Morávka, silná populace je zachována v NPP Skalická Morávka. Naopak v horních částech toku nad přehradou se druh vyskytuje jen vzácně. Na řece Olši je třtina pobřežní poměrně hojná především na rozsáhlých náplavech, např. mezi Bystřicí nad Olší a Hrádkem (Z. Prymusová in verb.), ale byla zaznamenána na celém toku až po Vendryni u Třince (Hustáková 2004). Na Kopytné, přítoku Olše, byly zjištěny nevelké polykormony v dolních částech toku. Na řece Lomné se druh vyskytuje roztroušeně po téměř celé její délce, ale porosty jsou plošně velmi malé, především kvůli regulaci toku (Šigutová 2009). Velmi dynamický charakter šterkových náplavů, které třtina osidluje, odráží velké kolísání četnosti a plochy populací. Pravidelně po výraznější povodni bývá značná část porostů odplavena.

Prezentovány jsou zde pouze vybrané lokality (větší populace) jako příklady výskytu *Calamagrostis pseudophragmites* na jednotlivých tocích v zájmovém území.

L. Ohryzková & M. Popelářová

Cardamine dentata

C2

82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Kýchová, okraj vodní strouhy u cesty, asi 1,3 km JJV od vlakové zastávky Huslenky-zastávka, 430 m n. m., roztroušeně (14. 5. 2010 leg. M. Dvorský ml., herb. Dvorský ml., rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Lušová, louky a pastviny v JZ části údolí, asi 1 km SSZ od soutoku Lušovky s Bečvou, asi 410 m n. m. (9. 5. 1999 leg. M. Dančák, OL).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Miloňov, příkop polní cesty v části Pod Polanou, asi 3,2 km SV od rozcestí Miloňov, 49°23'18" N, 18°20'05" E, 690 m n. m. (28. 5. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).

Výrazně vlhkomilný taxon z okruhu *Cardamine pratensis* agg., který je vázaný na okraje stojatých a mírně tekoucích vod, případně na velmi zamokřená prameniště, mokřadní olšiny a olšové luhy, na rozdíl od *C. pratensis* s. str., která je ve studovaném území hojná v různých typech vlhkých luk a lučních mokřadů. Z popisovaného území byl druh na základě revize herbářových dokladů dosud uváděn pouze ze Vsetínské kotliny z dolních částí údolí Rožnovské a Vsetínské Bečvy a přítoků (Zubří, Hovězí a Huslenky – Kýchová; Tomšovic in Hejný & Slavík 1992: 93–99, Bureš 1996). Údaje z údolí Kýchová jsou

přítom v obou citovaných pracích zařazeny do nesprávného fytochorionu, lokalita patří do fytogeografického okresu Javorníky.

Kromě nových lokalit uvedených v tomto příspěvku existují z posledních let z oblasti Beskyd i další záznamy ze Vsetínské kotliny od obce Vidče u Rožnova pod Radhoštěm (Derková 2001) a Javorníků od Velkých Karlovic (Dvorský in Anonymus 2010) a Horní Lidče (Mládek in Anonymus 2010). Tyto údaje ale nejsou doložené a vyžadují ověření.

P. Koutecký

Cardamine matthioli

C3

*79. Zlínské vrchy, 6773d, Pozdřechov (distr. Vsetín): údolí Trubiska, vlhká kulturní louka v S části údolí, V od obce, 49°14'11" N, 17°59'05" E, 445 m n. m., hojně (10. 5. 1997 leg. M. Dančák, OL).

80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): vlhká louka V od osady „U Mikulášů“, asi 2,5 km VSV od obce, 49°16'18" N, 18°02'07" E, 540 m n. m., větší počet rostlin (6. 5. 2006 not. P. Kusák).

82. Javorníky, 6675d, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): údolí Hrubá Stanovnice [Velká Stanovnice], nad vodní nádrží (14. 5. 1994 leg. B. Trávníček, OL).

Cardamine matthioli je jihoevropský druh z okruhu *C. pratensis* agg., který se v České republice vyskytuje na své severní areálové hranici, a to jen na jižní a střední Moravě, především v úvalech větších řek (Tomšovic in Hejný & Slavík 1992: 93–98). Mimo úvaly je větší počet lokalit znám v jižní části Bílých Karpat, zatímco v jejich severní části už je druh velmi vzácný (Jongepier & Pechanec 2006). Výše citované nálezy tak významně rozšiřují dosavadní znalosti o rozšíření tohoto taxonu – ve všech případech se jedná o nové nálezy pro fytochorion. Vzhledem k velké podobnosti a častým záměnám s *C. pratensis* s. str. je potřeba nedoložený výskyt od Valašské Polanky považovat za nejistý, nikoli však nepravděpodobný.

M. Dančák

Cardamine trifolia

C3

99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): levostranný přítok potoka Skalka, 0,5 km J od rozcestníku Úspolka-Horák, smrčina na pravém břehu, 49°32'40" N, 18°34'40" E, 640 m n. m., 8 rostlin (23. 6. 2008 not. M. Vymazalová).

99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): osada Černá, 1 km Z od kóty Stupný (600), levý břeh Černé Ostravice v podrostu smrčiny, 49°27'26" N, 18°29'02" E, 560 m n. m., 9 rostlin (11. 7. 2008 leg. P. Lustyk, herb. Lustyk).

Alpsko-karpatský migrant, který se v České republice vyskytuje pouze ostrůvkovitě (Hrouda in Hejný & Slavík 1992: 92–110). Lokality v Hostýnských vrších a Moravskoslezských Beskydech patří do karpatské arely druhu. Zatímco v Hostýnských vrších je výskyt na větším území v centrální části pohoří víceméně souvislý, v Moravskoslezských Beskydech se objevuje na několika navzájem izolovaných lokalitách. Roste zde v bučinách, jedlobučinách i smrčinách (i kulturních), na prameništích a podmáčených místech. Údolí Černé Ostravice bylo po mnoho let jediným známým místem výskytu řeřišnice trojlísté ve fytochorionu

Radhošťské Beskydy. Populace byly odsud dokladovány z několika lokalit v podrostu podmáčených smrčín (např. 1955 *J. Šmarda* BRNU, 1955 *J. Vicherek* BRNU, 1956 *J. Duda* OP, 1956 *Z. Kilián* OP, 1956 *J. Vodička* OSM). Později byla objevena populace řeřišnice trojlísté také v bučině na prameništi v povodí Bílé Ostravice. Naleziště bylo vyhlášeno jako PP Lišková (Vrána 1982). K recentním záznamům o výskytu druhu z údolí Černé Ostravice patří např. fytoocenologický snímek z roku 1982 (Sedláčková 2000), záznamy z floristického výzkumu (Filipová 2002) a nejnověji nález P. Lustyka.

V roce 2008 byla nalezena nová lokalita této řeřišnice v povodí říčky Skalky (osm rostlin na strmém vlhkém břehu drobného přítoku Skalky v prudkém svahu ve smrkové monokultuře). Není však vyloučeno, že druh roste v Beskydech i na dalších lokalitách. Tuto možnost podporuje ne příliš nápadný habitus rostlin, schopnost přežívat ve velmi chudočetných populacích a dále také schopnost osídlovat stanoviště na první pohled botanicky neatraktivní (v průzkumech často opomíjená stanoviště umělých výsadeb – kulturní smrčiny).

M. Vymazalová

Carex distans

C2

82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): písčito-šterkový náplav potoka v navrhované PP Losový ve stejnojmenném údolí, asi 1,7 km J od kóty Ochmelov (733,9) a asi 1,6 km SSV od kostela v obci, 540 m n. m., porost asi 1 × 1 m (28. 5. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. D. Hlisenkovský).

Vzhledem k tomu, že na celém území CHKO Beskydy prakticky chybí vhodná (silně bazická či zasolená) stanoviště, byl zde výskyt ostřice oddálené vždy vzácný. Dostupné herbářové doklady a literární prameny ji zaznamenávají pouze ze čtyř lokalit. Nejstarší údaje pocházejí z jižních svahů Veřovických vrchů ze Zubří (1927 *V. Krist* BRNU) a Krhové (1934, 1936 *G. Řičan* BRNU). V oblasti Radhošťských Beskyd byla opakovaně *Carex distans* zaznamenána v údolí Satiny u Frýdlantu nad Ostravicí (1948 *J. Duda* OSM, OP; Vodička 1954; 1971 *Z. Kilián* OSM) a jednou v Dolní Lomné (1976 *E. Burša* FMM).

V sousední Podbeskydské pahorkatině a Moravské bráně vlastní se vyskytovala *Carex distans* relativně roztroušeně, zejména na Novojičínsku (např. Vicherek 1957b) a Frýdecku (např. Gogela 1890–1899, 1903–106; 1925 *G. Weeber* BRNU), vzácně na Valašsko-meziříčsku (např. Pospíšil 1964, Dančák in Pavelka & Trezner 2001). V současné době je v celé oblasti ostřice oddálená nalézána již jen velmi ojediněle (Hlisenkovský in Plášek & Cimalová 2010: 274). Několik lokalit *Carex distans* je známo z navazujícího území Hostýnských vrchů (např. Formánek 1887–1897; 1905 *F. Gogela* BRNU), a to i ze současnosti (např. Hájková 2000).

Nález ostřice oddálené na lokalitě Losový u Huslenek je tak jediným soudobým výskytem druhu na území CHKO Beskydy, resp. ve fytochorionu Javorníky. Ostřice roste na malém náplavu v korytě potoka. Výše na prameništi jsou součástí vegetace také další druhy preferující vyšší obsah bází ve vodě, jako jsou *Carex flava*, *Juncus inflexus* a *Triglochin palustris*. Výskyt *Carex distans* na lokalitě bude zřejmě jen dočasný – po prosvětlení

břehového porostu začíná náplav zarůstat statnějšími druhy jako *Carex sylvatica*, *Juncus inflexus*, *Mentha longifolia* a *Scirpus sylvaticus*.

M. Popelářová

Carex hartmanii

C3

- 80b. Veřovické vrchy, 6575a, Rožnov pod Radhoštěm (distr. Vsetín): luční svahové prameniště a vlhká louka v místní části Horní Paseky na JV úbočí Bačova vrchu (724,9), asi 1 km od vrcholu a asi 3 km SSV od katolického kostela, 500 m n. m. (21. 5. 2007 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, rev. M. Dančák).
82. Javorníky / 99a. Radhošťské Beskydy, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): luční svahové prameniště v místní části Uzgrůň, asi 0,7 km J od kóty Kovářky (804,5) a asi 7,5 km V od kostela v obci, 650 m n. m. (3. 6. 2011 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): luční svahové prameniště v místní části Pod Káni, asi 0,5 km SSV od kóty Káni (666,1) a asi 1 km JV od kostela v obci, 520 m n. m. (2003 not. M. Hájek & P. Hájková; 24. 6. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová; Koutecký et al. 2009).

Ostřice *Hartmanova* je v sousedství zájmového území relativně častá na bazičtějších lučních mokřadech v Hostýnských vrších (např. Hájková 2000, Grulich 2003). Směrem na východ od Vsetínské Bečvy však její výskyt nebyl znám. Ojedinelý záznam pochází až ze slovenské strany hřebene Beskyd z rašelinné louky v osadě Biely Kríž (Skalický et al. 1978). Recentní výskyt *Carex hartmanii* však z oblasti Kysuc znám není (M. Hájek, E. Pietorová, Z. Rozbrojová in verb.). V Radhošťských Beskydech byla ostřice *Hartmanova* poprvé zaznamenána v roce 2003 na lokalitě Pod Káni u obce Hutisko-Solanec, kde je také její existence opakovaně ověřována.

Nově nalezená lokalita v Rožnově pod Radhoštěm se nachází asi 7 km severozápadním směrem od předchozí. V současné době se v oblasti moravských a slezských Karpat jedná o pravděpodobně nejsevernější výskyt této ostřice. Třetí známou lokalitou v oblasti Beskyd je mokřad ve Velkých Karlovicích, poblíž státní hranice se Slovenskou republikou. Ve všech případech jsou stanovištěm svahová prameniště as. *Cirsietum rivularis*.

M. Popelářová

Cerastium brachypetalum

C3

- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): nezapojená vegetace v kolejišti železniční trati Vsetín – Horní Lideč v železniční stanici Valašská Polanka, 49°15'33" N, 17°59'58" E, 410 m n. m. (3. 5. 2006 not. P. Kusák; 29. 5. 2010 leg. M. Dančák, OL).

Teplomilný jednoletý druh rožce, v souborných českých a moravských flórách z oblasti Beskyd ani sousedních území neuváděný. Existuje pouze historický literární údaj od Zubří (Formánek 1884b). Na jediné v současnosti známé lokalitě ve Valašské Polance je druh velmi hojný. Vzhledem k tomu, že druh patří do determinačně poměrně obtížné skupiny jednoletých rožců, je možné, že je méně zkušenými botaniky přehlížen, ale přesto lze jeho častější výskyt v karpatské části severovýchodní Moravy a Slezska očekávat jen stěží. Z příbuzných jednoletých rožců se v regionu hojněji vyskytuje zejména

druh *C. glomeratum*, který roste nejčastěji na okrajích lesních cest, na okrajích polí či jiných relativně vlhkých narušovaných stanovištích. Vzácnější jsou druhy *C. glutinosum* a *C. semidecandrum*, které se ve studovaném území vyskytují především v železničních stanicích. Druh *C. pumilum* na severní Moravě a ve Slezsku s největší pravděpodobností vůbec neroste (Letz et al., in press).

M. Dančák

Coeloglossum viride

C2

82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): mezofilní louka v PP Stříbrník asi 1,3 km S od kóty Filka (769) a asi 1,4 km JJV od rozcestí údolí Stříbrník a Věřečný, východní svah, 530 m n. m., 10 kvetoucích rostlin (1994 not. *V. Velísek & Jan Pavelka*), 2 kvetoucí rostliny (14. 7. 1995 not. *Jan Pavelka*, *M. Škrott & M. Dančák*), 6 kvetoucích rostlin (2. 6. 1996 not. *Jan Pavelka & M. Dvorský st.*), 2 plodné rostliny (16. 7. 1996 not. *M. Sedláčková*). Druh na lokalitě v následujících letech opakovaně potvrzuje Jan Pavelka; vlhká část mezofilní louky v PP Stříbrník poblíž hřebenové polní cesty asi 1,3 km J od rozcestí údolí Stříbrník a Věřečný a asi 1,4 km S od kóty Filka (769), západní svah, 540 m n. m., 1 rostlina (20. 7. 2009 not. *J. Pniok*). Z PP Stříbrník uvádí vemeníček také Neuschlöva (1980).
82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): okraj mezofilní louky asi 0,1 km J od jižní hranice PP Stříbrník, asi 1,1 km S od kóty Filka (769) a asi 1,6 km JJV od rozcestí údolí Stříbrník a Věřečný, východní svah, 560 m n. m., 5 rostlin (červen 2009 not. *R. Potočný*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): louka v závěru údolí Úplaz, asi 0,6 km SSV od kóty 833 na hřebeni Jelitova a asi 1,6 km JV od ústí potoka Úplaz do říčky Lomné, 670 m n. m., severovýchodní svah, 1 rostlina (Křenková 2006).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Bumbálka, hřebenová louka 1,7 km SV od vrchu Beskyd (900 m), 845 m n. m., 1 kvetoucí rostlina na již posečené louce (26. 6. 2011 foto *D. Hlisenikovsky*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675a, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): podhřebenová louka užívaná v zimě jako sjezdovka „Soláň-sedlo“, asi 0,5 km Z od sedla Čarták, severní svah, 800 m n. m., 2 rostliny (24. 6. 2009 not. *M. Popelářová*); louka západně od sjezdovky „Soláň-sedlo“, asi 0,6 km Z od sedla Čarták, severní svah, 800 m n. m., 3–32 kvetoucích rostlin (1999–2010 not. *Jiří Pavelka*), 17 kvetoucích rostlin (16. 6. 2002 not. *Jan Pavelka & M. Dvorský st.*), 4 kvetoucí rostliny (22. 6. 2003 not. *Jan Pavelka*), 2 rostliny (15. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675a, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): louka pod vrcholem Soláň užívaná v zimě jako sjezdovka „Soláň-hřeben“, asi 0,2 km SSV od kóty Soláň (860) a asi 1 km SSV od sedla Čarták, severní svah, 770 m n. m., 1 rostlina (červen 2010 not. *M. Popelářová*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676a, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Bumbálka, hřebenová louka užívaná v zimě jako sjezdovka asi 0,1 km S od chaty Bumbálka a asi 1,3 km SZ od kóty Beskyd (900), severní svah, 850 m, 13 rostlin (15. 6. 2010 not. *M. Popelářová*; 30. 6. 2010 foto *D. Hlisenikovsky*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): enkláva Polana na hřebeni mezi pramenou oblastí Velké Hanzlůvky a Miloňovského potoka, asi 0,8 km JJV od kóty Polana (937,3) a asi 5,5 km od kostela v obci, JV svah, 840 m n. m., 1 rostlina (Hajduchová 2009).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Bumbálka, hřebenová louka u chaty Kmínek, asi 1,5 km V od kóty Beskyd (900), severozápadní svah, 830 m n. m., 1 rostlina (červen 2001 not. *F. Jaskula & P. Chytil*).

V herbářích je vemeníček zelený doložen z Beskyd desítkami položek, zejména z fytochorionů Javorníky (např. 1924, 1926 *P. Švanda* BRNM, 1941, 1942, 1956 *V. Pospíšil* BRNM, 1967 *M. Vondráčková* GM) a Radhošťské Beskydy (např. 1920, 1952, 1955

J. Vodička OSM, 1948 *J. Duda* BRNU, 1961 *M. Tetter* BRNU, 1962 *Z. Kilián* OSM, 1970 *A. Hájková* FMM). Další rozšíření vemeničku v těchto oblastech Beskyd popisují také Formánek (1887–1897), Řičan (1932, 1936), Vodička (1954) a Neuschlová (1980). Druh je v rámci jmenovaných fytochorionů zaznamenáván především na podhorských a horských loukách a pastvinách v nadmořské výšce nad 600 m. Méně četné jsou doklady o výskytu druhu z nižších poloh z fytochorionů Veřovické vrchy (např. 1928 *V. Krist* BRNU), Vsetínská kotlina (např. 1944 *V. Pospíšil* BRNM) a Beskydské podhůří (např. 1906 *G. Weeber* BRNU, 1949 *V. Kajdoš* NJM, 1911 *J. Piskoř* BRNU).

Stejně jako v jiných částech republiky dochází i v Beskydech k obecnému ústupu konkurenčně slabých lučních druhů (podobně *Botrychium lunaria*, *Gentianella* spp., *Orchidaceae*). V současné době nacházíme jen málo početné populace vemeničku, a to nejčastěji v krátkostébelných lučních porostech svazů *Violion caninae*, *Nardo-Agrostion tenuis* a *Arrhenatherion*. Na druhou stranu lze však předpokládat, že recentní rozšíření této nenápadné orchideje není dokonale známe, přežívající populace jsou v dnešních hustých a vysokých lučních porostech snadno přehlédnutelné. Důkazem toho je nulový záznam druhu jak z mapování biotopů soustavy Natura 2000 (v letech 2000–2004), tak i z plošného mapování flóry Beskyd (2006–2009).

M. Popelářová

Corallorhiza trifida

C2

82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Pluskovec, smrková mlazina s vtroušeným bukem asi 50 m nad potokem, asi 0,6 km JZ od kóty Kyčera (742,5) a asi 1,7 km JV od kostela v obci, jihozápadní svah, 49°21'01" N, 18°18'18" E, 630 m n. m., 5 kvetoucích rostlin (červen 1996 not. *J. Ohryzek*).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Pluskovec, smrková mlazina s příměsí buku v údolí potoka pod Strčkovou, asi 0,6 km JV od kóty Kantorka (716) a asi 1,8 km JJV od kostela v obci, východní svah, 49°20'37" N, 18°17'27" E, 670 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (červenec 1997 not. *J. Ohryzek*).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): část Malé Karlovice, údolí Tisňavy, smrkový les asi 0,3 km SZ od budov bývalého zemědělského družstva a asi 1,6 km JJZ od rozcestí údolí Tisňavy a Podtáté, asi 720 m n. m. (26. 6. 2006 not. *M. Dvorský ml.*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): okraj smrkového lesa asi 50 m SSV od odbočky z hlavní cesty na Mezivodí a asi 1 km JJV od kóty Lučkov (792,8), asi 600 m n. m., v průběhu let bylo autory na lokalitě zaznamenáno od 50 rostlin v r. 2004 po 17 rostlin v r. 2010 (2003 not. *M. Šerek*; 13. 6. 2005 leg. *D. Hliskovský*, FMM; 2004–2010 not. *P. Chytil*; 14. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).

Malý vzrůst, nenápadné zbarvení a výskyt v botanicky nepříliš atraktivních smrčinách jsou jistě jedny z příčin nízkého počtu recentně zaznamenaných lokalit druhu. Poměrně sporé jsou však i historické záznamy. Ve Vsetínské kotlině zmiňuje několik lokalit v okolí Vsetína a Valašského Meziříčí pouze Formánek (1887–1897), z Javorníků pochází více záznamů ze (sub)montánních poloh v okolí Velkých Karlovic (Švanda 1926; 1941, 1950 *V. Pospíšil* BRNM; Neuschlová 1980). V Radhošťských Beskydech byla korállice sbírána například při pramenech Smradlavé pod Beskydem (1948 *J. Duda* BRNU), opakovaně byla zaznamenána

na Malém Polomu (1948 *J. Duda* OSM; Gibl 1949, Vodička 1954), další údaje pocházejí z Pusteven a Kněhyně (Procházka in Štěpánková et al. 2010: 549–551).

Na všech uvedených recentních lokalitách roste tato orchidej v podrostu vlhkých kulturních smrčín. Ve fytochorionu Radhošťských Beskyd byla korállice nalezena po téměř 50 letech.

M. Popelářová

Corydalis intermedia

C4a

82. Javorníky, 6675d, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): Stolečný vrch, les na S svahu kopce, asi 0,5 km SV od vrcholu, asi 870 m n. m. (17. 5. 2006 not. *M. Kočí*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): Makyta, jedlobukový les asi 50 m JV od vrcholu (923,3 m), 870 m n. m., tři porosty s asi 80 kvetoucími rostlinami (15. 4. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Dolní Bečva (distr. Vsetín): Radhošť (1129 m), při okraji bukového lesa na J svahu kopce, nedaleko zeleně značené turistické stezky, asi 1 km JV od vrcholu, asi 1020 m n. m. (14. 4. 2007 leg. *R. J. Vašut & D. Skálová*, OL).

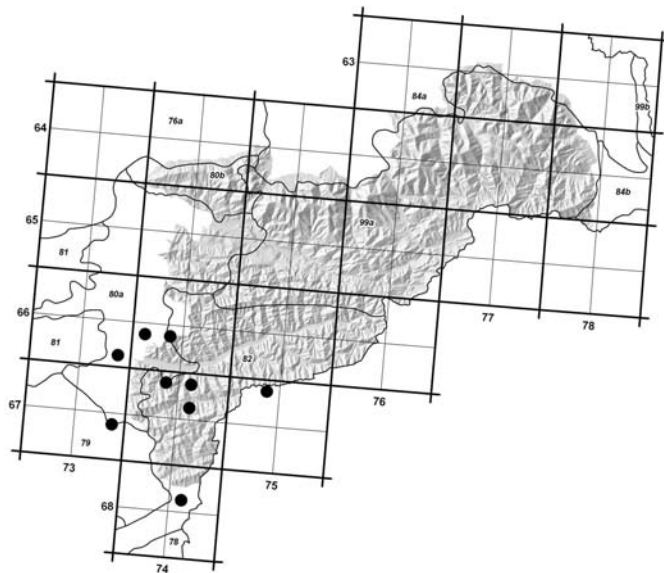
Dymnivka bobovitá roste v hájích a smíšených lesích, často suťového charakteru. V České republice má druh poměrně mezerovitě rozšíření a z regionu východní Moravy nebyl dosud uváděn (Smejkal in Hejný & Slavík 1988: 494). Přesto zde byl v poslední době opakovaně nalezen a údaje tak představují nová zjištění pro uvedené fytochoriony. Rovněž byl druh nalezen v poměrně vysokých nadmořských výškách, které ovšem odpovídají podobným výskytům v jiných oblastech orofytika (Smejkal l. c.). Nově zjištěné lokality mohou představovat část jv. areálové hranice druhu (Smejkal l. c.).

R. J. Vašut

Crepis praemorsa

C2

- *79. Zlínské vrchy, 6773d, Prlov (distr. Vsetín): východní svahy vrchu Hrabník, 49°14'51" N, 17°57'28" E, 490 m n. m., asi 50 kvetoucích rostlin (7. 5. 2000 leg. *A. Černotík*, OL).
- *79. Zlínské vrchy, 6773d, Pozděchov (distr. Vsetín): PP Pozděchov, 49°13'23" N, 17°57'52" E, 525 m n. m., asi 50 kvetoucích rostlin (15. 5. 1999 leg. *A. Černotík*, OL).
- *79. Zlínské vrchy, 6773d, Pozděchov (distr. Vsetín): louky na jižním konci obce asi 0,2 km od točny, 49°13'26" N, 17°57'44" E, 535 m n. m., asi 50 kvetoucích rostlin (20. 5. 1999 leg. *A. Černotík*, OL).
- *80a. Vsetínská kotlina, Jablůnka (distr. Vsetín): mokrá louka V od obce, 370 m n. m. (20. 6. 1999 leg. *M. Konvičná*, BRNU).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6673d, Semetín (distr. Vsetín): pastvina pod hřbetem k údolí Potůčky (okolí samoty U Sládků), asi 1 km J od obce, 49°20'19" N, 17°56'50" E, 450 m n. m. (7. 6. 1997 leg. *M. Dančák*, OL).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): suché, místy zarůstající, louky v závěru údolí Zádilský, asi 1,5 km SV od vsetínského zámku, 49°20'59" N, 18°00'55" E, 570 m n. m. (25. 5. 2003 leg. *M. Dančák*, OL).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): místní část Ohrada, kosené a pasené louky na bývalé sjezdovce „Na trojúhelníku“, asi 0,2 km S od kóty Lysá hora (577), 49°19'35" N, 18°01'07" E, 530 m n. m., desítky rostlin na dvou mikrolokalitách v horní a střední části luk (6. 7. 2010 leg. *J. Tkáčiková*, VM).

Obr. 4. – Rozšíření *Crepis praemorsa* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2)
 Fig. 4. – Distribution of *Crepis praemorsa* in the study area (see Fig. 2 for details).

- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): místní část Jasenice, údolí Dlouhé, kosené květnaté louky asi 3 km JVJ od zámku, 49°20'08" N, 18°02'23" E, 440 m n. m., 3 mikropopulace čítající od 3 do 25 kvetoucích rostlin (25. 6. 2006 leg. *J. Tkáčiková*, VM; 5. 7. 2008 not. *J. Tkáčiková*; Koutecký et al. 2009).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): osada Křenov, suchá kosená louka u žluté turistické značky, asi 0,7 km SSV od kóty Lysný (654) a 2,7 km SSZ od kostela v obci, 49°19'31" N, 18°02'50" E, 610 m n. m., 20 kvetoucích rostlin (13. 6. 2006 leg. *J. Tkáčiková*, VM).
82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): PP Stříbrník, výslunná stráň asi 1,4 km SSV od kóty Filka (759,2) a asi 1,4 km J od rozcestí údolí Veřejný a Stříbrník, 550 m n. m., na ploše asi 3 × 3 m (Neuschlová 1980; červen 2007 not. *L. Ambrozek & P. Chytil*; 10. 7. 2008 foto *M. Popelářová*; 7. 6. 2009 leg. *D. Hlišnikovský*, FMM).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): PR Galovské lúky, okraj mezofilní louky asi 0,3 km JZ od kóty Hrachovec (776,7) a asi 1 km S od točny autobusů v závěru údolí Uherská, 740 m n. m., několik rostlin na dvou mikrolokality (Neuschlová 1982; 7. 8. 2008, 19. 5. 2011 not. *M. Popelářová*).
- *82. Javorníky, 6874b, Študlov (distr. Vsetín): jalovcová pastvina v PP Hrádek na JV okraji obce, 49°09'30" N, 18°05'17" E, 550 m n. m., 50 kvetoucích rostlin na jediném místě zhruba uprostřed pastviny (Dančák in Pavelka & Trezner 2001; 17. 6. 2005 leg. *J. Tkáčiková*, VM; 2008, 2009 not. *J. Tkáčiková*).

Teplomilná škarda ukousnutá roste v České republice převážně v termofytiku a teplejších územích mezofytika, zvláště v územích s bazickými horninami, jinde je tento druh vzácný nebo zcela chybí. Druh byl dříve v teplých územích poměrně hojný, ale v průběhu 20.

století silně ustoupil (Kaplan & Kirschner in Slavík & Štěpánková 2004: 522–524). V oblasti severovýchodní Moravy je tato škarda vzácná a stejně tomu bylo i v minulosti. V CHKO Beskydy se vyskytuje v jižní a jihozápadní části území, hlavně ve fytochorionu Vsetínská kotlina, méně v Javorníkách. Do oreofytika Radhošťských Beskyd neproniká. Výčet zde uvedených lokalit spolu s publikovanými údaji (Koutecký et al. 2009) je obrazem recentního rozšíření na severovýchodní Moravě, které sahá údolím Vsetínské Bečvy od Vsetína přes Hovězí a Huslenky po Nový Hrozenkov (obr. 4). Lokalita ve Študlově a nálezy u okolí Prlova a Pozdřehova navazují na mnohem hojnější výskyt druhu ve Zlínských vrších a v Bílých Karpatech (Jongepier & Pechanec 2006). Zajímavý je údaj z Jablůnky, který rozšiřuje oblast výskytu směrem na sever údolím Vsetínské Bečvy. Na Vsetínsku se vyskytuje v oblastech budovaných vsetínskými vrstvami magurského flyše, který obsahuje jílovce se zásaditou reakcí. Další lokalita severním směrem je uváděna až v Moravské bráně v PP Choryňská stráž (Kašparová 1991). Tento údaj však není doložen, a přestože lokalita je dlouhodobě a intenzivně navštěvována regionálními floristy, neexistuje překvapivě žádný jiný údaj, který by výskyt potvrzoval. Podobně údaj ze severního okraje Beskyd z Kamenné u Staříče je pouze literární (Vicherek 1957a) a později nebyl potvrzen (např. Mičková 2007).

Škarda ukousnutá roste v kosených a přepásaných loukách svazu *Cynosurion* a *Arrhenatherion* a v mezofilních lemech listnatých lesů sv. *Trifolion medii*.

J. Tkáčiková

Crocus heuffelianus

C1

- 80b. Veřovické vrchy, 6574b, Zubří (distr. Vsetín): Pod Obecníkem, břehový porost na pravém břehu Zuberského (Hodorfského) potoka a navazující mezofilní louka, asi 1,5 km SV od soutoku s Čertoryjským potokem, 430 m n. m., v průběhu let zaznamenáno 220–420 kvetoucích rostlin (duben 2008–2011 foto *M. Popelářová*); březový háj a fragment olšiny na podmáčené louce v nivě levostranného přítoku Zuberského (Hodorfského) potoka, asi 50 m V od předchozí lokality, 435 m n. m., v průběhu let zaznamenáno 60–80 kvetoucích rostlin (duben 2008–2011 foto *M. Popelářová*).
- 80b. Veřovické vrchy, 6574b, Zubří (distr. Vsetín): část Čertoryje, zelený dvorek využívaný pro pastvu slepic, asi 0,5 km SZ od soutoku Čertoryjského a Zuberského (Hodorfského) potoka, 420 m n. m., 80 kvetoucích rostlin (duben 2010 foto *M. Krupa*).
- 80b. Veřovické vrchy, 6574b, Zubří (distr. Vsetín): travnatá zahrada a sad u domu, vedle PP Zubří, asi 0,2 km J od soutoku Čertoryjského a Zuberského (Hodorfského) potoka, 395 m n. m., 65 kvetoucích rostlin (duben 2010 not. *M. Krupa*). Rostliny jsou ohroženy skládkováním stavebního materiálu a dalšími aktivitami na zahradě.

Lokality šafránu karpatského na severovýchodní Moravě leží na západním okraji jeho areálu (Chrtek in Štěpánková et al. 2010). Vyjma PP Hořina u Brumovic na Opavsku roste tento šafrán recentně již jen v CHKO Beskydy, a to na katastrech obcí Zubří, Nový Hrozenkov (např. Řičan 1936) a Horní Lomná (Hlisnikovský in Hadinec & Lustyk 2007: 272). Starší výskyty u Hranic na Moravě (Schlosser in Oborny 1883–1886), na hoře Gírová u Mostů u Jablunkova (Šusta in Krist 1934) a u Českého Těšína v lese Hrabina (Gill 1967) nebyly již dlouho ověřeny.

Výskyt šafránu v Zubří popisuje jako první Krist (1934), později jej Veselý (1949) zaznamenává: „... ve velkém množství a pospolitě podél horního toku Zuberského potoka. ... Tato původně souvislá lokalita je několikrát přerušena domky nebo poli“. Pokračující zástavba a změny využití pozemků zredukovaly během následujících 60 let původní populaci na 14 recentních mikrolokalit. Dílčí populace tvoří vždy pouze několik až desítky kvetoucích rostlin, pouze výjimečně několik set rostlin. Šafrán zde roste především v zbytkových břehových porostech a navazujících mezofilních loukách, které jsou dnes většinou součástí travnatých zahrad. V roce 1948 byla jedna z nejbohatších ploch vyhlášena přírodní památkou Zubří. Zatímco ještě v 70. letech zde bylo odhadováno na 2500–5000 kvetoucích rostlin (Krupa 2010), v posledních letech je to již jen 200–500 rostlin. Všechny lokality jsou silně ohroženy antropickým tlakem, zejména zástavbou, skládkováním materiálů, častou sečí trávníků a pravděpodobně i přímou likvidací. Uvedeny jsou zde pouze vybrané lokality s vyšším počtem zaznamenaných rostlin šafránu. Detailnější popis dílčích lokalit bude publikován na jiném místě (Popelářová et al. 2011).

Vzhledem k určitým pochybám o původu i taxonomické identitě beskydských populací byly tyto prostudovány metodou průtokové cytometrie. Výsledky ukazují, že všechny severomoravské populace jsou ve velikosti genomu identické s populacemi z centrálních Západních Karpat na Slovensku (tetraploidi, velikost genomu odpovídající chromozómovému počtu $2n = 18$). S jistotou lze tedy vyloučit, že jde o v současnosti často pěstované taxony s vyššími chromozomovými počty z okruhu *C. vernus* (L.) Hill.

M. Popelářová & P. Koutecký

***Cyanus montanus* subsp. *mollis* (Waldst. & Kit.) Soják**

C1

- 80a. Vsetínská kotlina / 82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Hrachoveček, břehový porost malého potoka u osady Dolní Hrachoveček, asi 0,7 km JVJ od kostela v obci, 49°18'01" N, 18°06'02" E, 415 m n. m. (10. 5. 2006 leg. P. Koutecký, CBFS).
82. Javorníky, 6675c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): Kobylárky, asi 0,8 km SSZ od kóty Kohútka (912,9) a asi 4,5 km JJV od železniční zastávky, okraj polní cesty u chalupy, 690 m n. m. (10. 6. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): náplav u ústí potoka Dyncák do Vsetínské Bečvy, asi 6,5 km VSV od železniční stanice v obci, 640 m n. m. (10. 6. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): lyžařská sjezdovka těsně pod vrcholem Kohútka, asi 5,3 km JJV od kostela v obci, 890 m n. m. (29. 6. 2002 leg. M. Dančák, OL; červenec 2008 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).

Karpatský taxon z okruhu *Cyanus montanus* agg., který má hlavní rozšíření ve vyšších pohorích centrálních Západních Karpat. Do České republiky zasahuje pouze okrajově v Javorníkách, údaje z Bílých Karpat a od Třince (Dostál 1989; druhá lokalita uvedena jako „Koňská u Těšina“, tj. asi Kónská) jsou mylné. V Javorníkách byla tato chrpa objevena na konci 19. století na loukách na hlavním hřebenu v sedle Bukovina (Formánek 1887a) a dokonce odtud byla popsána jako nový druh pod jmény *Centaurea carpatica* Formánek a *Centaurea javornikiensis* Formánek (Formánek 1887a, b). Postupně bylo na

severních svazích hlavního hřebene Javorníků nalezeno asi šest lokalit od vrchu Strateneč (1055 m) směrem na západ přes sedlo Bukovina (k této lokalitě patří většina údajů z první poloviny 20. století, lokalizovaných často jako „Javornické louky“ nebo „kóta 1019“), Malý Javorník (1019 m), Stolečný vrch (961 m), sedlo Kohútka – Portáš až po Makytu (923 m) (Říčan 1925, Tomášek 1979). První tři z těchto lokalit ale leží již na území Slovenska, protože státní hranice v tomto úseku vede po spodním obvodu luk na severním svahu a ne po hřebeni. Odlehlá lokalita ležela na severním svahu vrchu Hrachovec (777 m) u pramenů Zbeličného potoka asi 3 km jižně od obce Huslenky v dnešní PR Galovské lúky (Říčan 1925). Dále je uváděn výskyt u obce Hovězí (1919 *Japp* BRNM; viz též Hendrych 1986), ale lokalizace údaje není přesná a je pravděpodobné, že se vztahuje na některou z výše uvedených lokalit.

Většina lokalit zanikla již asi okolo poloviny 20. století v důsledku ukončení pastvy a zalesňování luk v hřebenových polohách (zmiňuje již Říčan 1936!). Do současnosti se zachovaly dvě lokality na hlavním hřebeni (např. viz Koutecký et al. 2009): v sedle Kohútka – Portáš a historicky první objevená populace mezi Stratencem a Malým Javorníkem již na území Slovenska, která byla vždy nejbohatší javornickou populací taxonu a k níž se vztahuje většina historických literárních údajů i herbářových sběrů, včetně exsikátu *Flora Exsiccata Reipublicae Bohemicae Slovenicae* no. 382. Kromě toho jsou v poslední době nalazány jednotlivé rostliny nebo velmi malé populace na dalších místech na moravské straně Javorníků (Koutecký et al. 2009 a lokality uvedené v tomto příspěvku). Je možné, že jde o krátkodobé a přechodné výskyty vzniklé spontánní šířením z hřebene Javorníků. V případě několika lokalit v bezprostředním okolí sídel ale nelze vyloučit ani kultivaci (resp. úniky z kultivace) rostlin místního původu.

P. Koutecký

Eleocharis mamillata subsp. *austriaca*

C3

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Janová (distr. Vsetín): litorál revitalizační nádrže na V okraji obce, asi 1,1 km JJV od obecního úřadu a asi 1,5 km J od kóty Lysný (653,8), 49°18'37" N, 18°02'09" E, 360 m n. m. (10. 9. 2008 leg. *M. Popelářová*, herb. *Popelářová*, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Kýchová, zvodnělý příkop u silnice asi 1 km SSV od kóty Hrachovec (776,7) a asi 2,6 km JJV od železniční zastávky Huslenky-zastávka, 49°17'15" N, 18°07'58" E, 470 m n. m. (10. 9. 2008 leg. *M. Popelářová*, herb. *Popelářová*, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6674c, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Provazného potoka, litorál rybníčku u silnice v údolí asi 0,8 km JV od kostela v obci, 49°18'49" N, 18°09'23" E, 460 m n. m. (10. 9. 2008 leg. *M. Popelářová*, herb. *Popelářová*, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Jezerné, mokrá louka asi 50 m S od pohostinství a asi 0,4 km SSV od rozcestí hlavní silnice Velké Karlovice – Rožnov pod Radhoštěm a údolí Jezerné (rozcestí žluté a zelené turistické značky), 49°22'42" N, 18°16'45" E, 560 m n. m. (10. 7. 2008 leg. *M. Popelářová*, FMM, herb. *Popelářová*, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Jezerné, litorál Jezera asi 1,8 km S od rozcestí hlavní silnice Velké Karlovice – Rožnov pod Radhoštěm a údolí Jezerné (rozcestí žluté a zelené turistické značky), 49°23'30" N, 18°16'31" E, 630 m n. m., bohatá populace (10. 7. 2008 leg. *M. Popelářová*, FMM, herb. *Popelářová*, rev. P. Koutecký).

82. Javorníky, 6675c, Karolinka (distr. Vsetín): zvodnělá manipulační plocha pod hrází vodní nádrže Stanovnice (Karolinka) na J okraji obce, asi 0,2 km JJV od kostela v obci, 49°20'59" N, 18°14'00" E, 500 m n. m. (9. 6. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky / 99a. Radhošťské Beskydy, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Babská, příkop na okraji mokřadní louky asi 1 km S od ústí potoka Babská do Vsetínské Bečvy, 49°23'10" N, 18°22'39" E, 650 m n. m. (10. 9. 2008 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).
82. Javorníky / 99a. Radhošťské Beskydy, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Malé Hanzlůvky, litorál tůňe u silnice v údolí asi 0,5 km JV od soutoku Malé Hanzlůvky se Vsetínskou Bečvou, 49°22'04" N, 18°21'41" E, 600 m n. m. (10. 9. 2008 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): litorál tůňe 20 m JJV od odbočky do údolí Zákopčí a asi 1 km J od kostela v obci, 49°25'19" N, 18°13'19" E, 490 m n. m. (13. 8. 2008 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. P. Koutecký, přechodný morfortyp mezi *E. m.* subsp. *mamillata* a *E. m.* subsp. *austriaca*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): vodní nádrž Šance, na bahnitých náplavech na pravém břehu, asi 4 km J od hráze, 49°28'34" N, 18°25'43" E, asi 500 m n. m. (19. 9. 2006 leg. *D. Hlišnikovský*, FMM, rev. P. Koutecký, přimíšeno v položce *E. palustris*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): Velký potok, asi 1,3 km od ústí do vodní nádrže Šance, 49°28'22" N, 18°24'45" E, asi 530 m n. m. (23. 9. 2008 leg. *D. Hlišnikovský*, FMM, rev. P. Koutecký).

Zástupce taxonomicky složitěho komplexu *E. palustris* agg., který nebyl donedávna většínou botaniků u nás rozlišován. Kromě víceméně typických rostlin se ve studované oblasti vyskytují přechodné morfortypy, nesoucí i znaky druhého poddruhu, *E. m.* subsp. *mamillata*, který se roztroušeně vyskytuje v okolních nižších územích (Moravská brána, Podbeskydská pahorkatina, Ostravská pánev). Ačkoliv je výskyt *E. mamillata* subsp. *austriaca* v Javorníkách znám již delší dobu (uvádí např. Dostál 1989), konkrétní lokality asi nebyly nikdy publikovány. Zde uvedený přehled shrnuje nálezy z poslední doby. Z Javorníků taxon zasahuje i do přilehlé části Vsetínské kotliny a vzácněji i do Moravskoslezských Beskyd, včetně jejich severní části.

P. Koutecký

Eleocharis quinqueflora

C1

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Malá Bystrice (distr. Vsetín): svahové prameniště v místní části Malenov, asi 1 km SV od soutoku potoka Bystřička a jeho pravostranného přítoku před zatáčkou na Dušnou a asi 1,5 km SZ od kóty Prostředný vrch (743,6), jihozápadní svah, 590 m n. m., na ploše asi 5 × 5 m (19. 7. 2006, 27. 8. 2008 not. *M. Popelářová*; 15. 9. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
82. Javorníky, 6774b, Zděchov (distr. Vsetín): sešlapávaný prostor kolem studánky u okraje bazického lučního prameniště v místní části Hajdovy paseky, asi 0,5 km SSZ od kóty Šerklava (798,4) a asi 2 km JV od kostela v obci, 660 m n. m., dvě mikropopulace vzdálené asi 20 m, celková plocha asi 2 × 2 m (30. 6. 2005 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová; 2007 leg. *D. Křenek*, OL, rev. M. Dančák; Koutecký et al. 2009; 10. 7. 2008 leg. *J. Tkáčiková*, VM).

Fytcenologický snímek 2. – exp. SZ, sklon 5°, plocha 1,5 m², 660 m n. m., E_{celkové}=60 %, E₁=50 %, E₀=50 %, 10. 7. 2008, J. Tkáčiková; okrajová část společenstva as. *Junco inflexi-Menthetum longifoliae*.

E₁: *Eleocharis quinqueflora* 3, *Trifolium repens* 2m, *Blysmus compressus* 1, *Agrostis stolonifera* +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Carex demissa* +, *Carex pallescens* +, *Cynosurus cristatus* +, *Equisetum arvense* +, *Juncus articulatus* +, *Juncus bufonius* +, *Juncus tenuis* +, *Linum catharticum* +, *Lotus corniculatus* +, *Lysimachia nummularia* +, *Mentha longifolia* +, *Plantago lanceolata* +, *Plantago major* +, *Poa pratensis* +, *Potentilla anserina* +, *Ranunculus repens* +, *Sagina procumbens* +, *Trifolium pratense* +, *Carex hirta* r,

E₀: *Bryum pseudotriquetrum* 3, *Calliergonella cuspidata* 1, *Plagiomnium affine* +, *Cratoneuron commutatum* +.

99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): sešlapávané prameniště vedle dobytčího napajedla při osadě Stoligy, 0,9 km SSZ od kostela v obci, 590 m n. m., řídký porost na ploše několik málo desítek centimetrů (25. 7. 2006 not. D. Hlisenkovský & Z. Vrabel).

Bahnička chudokvětá nebyla v širší oblasti Beskyd nikdy hojná, i když malý počet zaznamenaných lokalit je jistě způsoben také nenápadností druhu. Z Javorníků existují údaje z Uherské u Huslenek (1883 J. Bubela PRC) a z údolí Malé Brodské v Novém Hrozenkově (1949 V. Pospíšil OP). Ve Vsetínské kotlině byla *Eleocharis quinqueflora* doložena od Vsetína (Formánek 1887–1897; 1948 V. Pospíšil BRNM). Z rozhraní oreofytika Radhošťských Beskyd a mezofytika Podbeskydské pahorkatiny jsou údaje z prostoru mezi Dolní Lomnou, Jablunkovem a Mosty u Jablunkova (Formánek 1887–1897). Na přelomu 19. a 20. století a na počátku 20. století byla bahnička chudokvětá zjištěna také u Pržna v Podbeskydské pahorkatině (Weeber 1901–1903, 1936). Pravděpodobně poslední historické záznamy z širšího území Beskyd jsou datovány do 70. let minulého století z Jablunkovska (1971 Z. Kilián OSM, 1975 J. Tomášek GM, 1975 Č. Deyl OLM). Více dokladů pochází pak až z navazujících Hostýnských vrchů (např. 1902, 1911 J. Macháček BRNU, s. d. F. Gogela BRNU, 1907 F. Gogela VM, 1922 V. Pospíšil BRNM).

Po 35, resp. 40 letech byl znovu potvrzen výskyt *Eleocharis quinqueflora* v Jablunkovském mezihoří na dvou lokalitách na Zelené hoře u Jablunkova (Hlisenkovský in Hadinec & Lustyk 2007: 283–284 & 2011: 88.). Jedná se však pouze o zbytkové populace na neperpektivních stanovištích (okraj zalesněné slatinné louky, lesní cesta). V Radhošťských Beskydech je recentní lokalitou PP Obidová, kde druh v roce 1992 objevil P. Lustyk.

Ve Vsetínské kotlině byla bahnička chudokvětá znovunalezena v roce 2000 na lučním pěnovočevém prameništi na lokalitě Jasénka u Vsetína (Hájek & Hájková 2000). Druhá recentní lokalita v rámci fytochorionu se nachází v obci Malá Bystřice na lučním svahovém pěnovočevém prameništi ve společenstvu s dalšími druhy vyhledávacími bazická a minerálně bohatá prameniště (např. *Blysmus compressus*, *Carex flava*, *Epipactis palustris*, *Eriophorum latifolium*, *Parnassia palustris* a *Triglochin palustris*).

Pro fytochorion Javorníky je *Eleocharis quinqueflora* doložena po více než 50 letech v roce 2005 z okraje bazického lučního prameniště ve Zděchově. Během floristického kurzu v roce 2008 byla tato lokalita ověřena a nalezena další mikrolokalita (Koutecký et al. 2009).

Společnou charakteristikou všech recentních lokalit bahničky chudokvěté je trvalé zvodnění stanoviště. Rozvoj bylinného patra kromě vysoké hladiny podzemní vody (Obidová, Malá Bystřice) či velkého množství prosakující vody (Zděchov, Lomná) limitují

také disturbance (cf. Hájek & Hájková 2000). Na lokalitách Obidová a Zděchov je to sešlap lidí, v Horní Lomné sešlap dobytka a v Malé Bystřici rytí zvěře. Na stanovištích je zpravidla velmi bohatě vyvinuto mechové patro.

M. Popelářová

Epipactis albensis

C2

- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Leskovec (distr. Vsetín): západní svah vrchu Jahodný, 1,5 km SV od obce, okraj lesíka, 440 m n. m., jediná dobře vyvinutá rostlina (31. 8. 2006 not. P. Kusák).
 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Janová (distr. Vsetín): lesní cesta v habřině asi 0,15 km JV od železniční stanice Janová, 49°18'26" N, 18°01'18" E, 365 m n. m., jeden jedinec (6. 8. 2006 not. M. Dančák).

Epipactis albensis je autogamický druh z okruhu *E. helleborine*, popsáný z území České republiky. Z karpatské části severní Moravy a Slezska mimo Poodří (Rydlo 1989) byl dlouho neznámý (viz Jatiová & Šmiták 1996, kde není uváděna žádná lokalita z regionu). V současnosti je známo několik lokalit především v povodí Bečvy od Hranic na Moravě nejdále k Rožnovu pod Radhoštěm a Vsetínu (Dančák in Hadinec et al. 2003: 249). Zde uvedené nové nálezy tak posouvají známé rozšíření druhu dále proti proudu Bečvy, resp. Senice. Kromě *E. albensis* se v karpatské části severní Moravy a Slezska vyskytují také další autogamické druhy z okruhu *E. helleborine* – *E. greuteri*, *E. muelleri*, *E. neglecta* a *E. leutei* (Batoušek in Štěpánková et al. 2010: 439–464).

M. Dančák

Epipactis atrorubens

C3

- 80a. Vsetínská kotlina, 6574b, Rožnov pod Radhoštěm (distr. Vsetín): Hradisko, asi 150 m SSZ od vrcholu, 520 m n. m. (5. 7. 2007 not. J. Wolfová, 8 kvetoucích a 2 sterilní ex.).
 82. Javorníky, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): místní část Malé Karlovice, SZ úbočí Lopušné, na sesunutém svahu na pravém břehu pravostranného přítoku Tisňavského potoka, asi 1 km JJZ od rozcestí Podřaté, 620 m n. m. (21. 6. 2006 foto M. Dvorský ml., 1 kvetoucí a 1 sterilní ex.; 12. 7. 2010 foto M. Dvorský ml., 1 kvetoucí ex.).
 99a. Radhošťské Beskydy, 6477b, Morávka (distr. Frýdek-Místek): Slavíč, v příkopě u cesty asi 300 m Z od Kolářovy chaty na Slavíči, 900 m n. m. (15. 7. 2005 not. D. Křenek, 2 kvetoucí a 2 sterilní ex.).

Kruštík tmavočervený nemá jako výrazně bazifilní druh na území CHKO Beskydy příliš vhodné podmínky; jeho výskyt je na základě počtu recentních i historických lokalit nutné hodnotit jako vzácný. Historicky byl druh sbírán v masívu Lysé hory (1938 R. Leidolf NJM). Dvě lokality v katastru obce Bílá (Mezivodí, údolí Smutné) jsou známy od 90. let 20. století (Dančák in Hadinec et al. 2003: 249). Druh byl navíc po více než 80 letech nalezen v oblasti Velkých Karlovic – Lopušné (1925 P. Švanda BRNM), i když konkrétní lokalita nejspíše není totožná. Druh je zjevně vázán na plošně malé lokality s bazičtějším substrátem, jako jsou svahové sesuvy, nebo antropicky podmíněná místa (okraje komunikací). Výskyty kruštíku tmavočerveného jsou zde tedy spíše náhodné, dočasné či opakovaně vznikající.

M. Dvorský

Eriophorum vaginatum

99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): okraj rašelinné louky 1,4 km JJZ od kostela, 615 m n. m., jeden fertilní a jeden sterilní trs (20. 7. 2006 not. D. Hlisenkovský & Z. Vrabel; 21. 5. 2009 foto D. Hlisenkovský).

Na rozdíl od roztroušeně se vyskytujících druhů rašelinných luk a lučních prameništ' *Eriophorum angustifolium* a *E. latifolium* byl vrchovištní suchopýr pochvatý pro nízký počet vhodných stanovišť v Beskydech vždy vzácný, zaznamenaný pouze na osmi až devíti lokalitách. Nedoložený (či bez dochovaného dokladu), avšak hojně citovaný a často přejímaný, je údaj z vrcholu Lysé hory (např. Kolbenheyer 1862, Fiek 1881, Oborný 1883–1886, Gogela 1903–1906, Otruba 1925). Dalšími historickými údaji z Radhošťských Beskyd jsou: „rašelinná louka na severním úpatí Smrčku“ (1953 J. Vodička OSM; Vodička 1954); „rašelinné louky na východních svazích pod hřebenem Velkého Polomu“ (1953 J. Vodička OSM; Vodička 1954); „mokré louky v Dolní Lomné“ (1955 R. Mičková CESK); „na bařinaté louce u Bílého Kříže“ (1960 R. Mičková CESK, pravděpodobněji se týká slovenské strany) a komplex vrchovišť v bývalé PR Hutě-Kravenec v údolí řeky Ostravice ve Starých Hamrech (naposledy 1964 Z. Kilián OSM), dnes zatopený vodním dílem Šance. Ve Slezských Beskydech byl druh nalezen pouze na rašeliništi v údolí potoka Kotelnice (naposledy 1989 K. Sutory BRNM). Všechny tyto výskyty jsou považovány za zaniklé, ačkoliv biotopy v údolí Kotelnice a na Velkém Polomu dosud jeví jistou vhodnost druh hostit. Recentní výskyty představují drobné rašeliniště s populací o asi jednom stu jedincích v údolí Černé Ostravice (Hájek & Malina 1998) a zde prezentovaný nový nález v Horní Lomné, kde byly na rašelinné louce pohlcované vzrůstající olšinou v roce 2006 nalezeny pouhé dva trsy. Výše jmenovaná naleziště zřejmě představují zároveň výčet veškerých zaznamenaných lokalit z území Karpat České republiky.

D. Hlisenkovský

Euphrasia

Rod *Euphrasia* patří k taxonomicky nejobtížnějším rodům české flóry, což je způsobeno kombinací několika faktorů. Především jsou si jednotlivé taxony morfologicky velmi blízké, některé jejich znaky jsou patrné až za použití kvalitní lupy, často jsou kvantitativní povahy a nezřídka jsou i značně variabilní. Tato variabilita je někdy způsobena také částečně autogamickým způsobem rozmnožování, které je běžné zejména u taxonů s menšími květy (French et al. 2005). Většina druhů tvoří rovněž více či méně vyhraněné sezónní typy, které se habituelně navzájem podobají, ale dosti se liší od rostlin jiného sezónního typu téhož druhu. Dalším faktorem ztěžujícím určování je relativně častá hybridizace.

Mnohé druhy světlíků také vyžadují značnou pozornost ze strany ochrany přírody, protože jsou buď přirozeně vzácné, nebo jsou citlivé ke změnám prostředí (a tedy ustupující), popř. se tyto jevy kombinují. Mohou také sloužit jako modelový příklad toho, že účinná ochrana taxonomicky obtížných skupin rostlin je jen stěží realizovatelná bez kritické taxonomické revize. Ta zároveň objasňuje i biologické příčiny taxonomických obtíží a zohledňuje je při klasifikaci.

Karpatská oblast severní Moravy a Slezska patří mezi území s vyšší druhovou diverzitou světlíků. Celkem se zde vyskytuje šest taxonů rodu. Jsou to *Euphrasia rostkoviana* subsp. *rostkoviana*, *E. rostkoviana* subsp. *montana*, *E. slovacica*, *E. coerulea*, *E. stricta* a *E. curta* subsp. *glabrescens*. Kromě *E. rostkoviana* subsp. *rostkoviana* a *E. stricta* patří všechny ostatní mezi vzácné a ustupující taxony, v červeném seznamu ČR (Procházka 2001) jsou hodnocené v kategoriích C1 nebo C2. Zatímco *E. curta* subsp. *glabrescens* a *E. rostkoviana* subsp. *montana* jsou v ČR rozšířeny roztroušeně zejména v severních pohraničních pohořích, zbývající dva druhy jsou zcela (*E. slovacica*) či převážně (*E. coerulea*) vázány na severovýchodní karpatskou část České republiky. Beskydská oblast je proto z hlediska ochrany světlíků velmi významná. Vzhledem k obtížnému určování světlíků je ale jejich rozšíření ve studovaném území známé jen nedokonale a dostupná data jsou neúměrně zatížena mylnými údaji. O jakýchkoli trendech, skutečných stavech populací či počtech lokalit je tak možné v případě vzácných druhů spíše jen spekulovat. Dle současného stavu znalostí a s přihlédnutím k věrohodnosti údajů lze v hrubých rysech shrnout rozšíření jednotlivých taxonů rodu v karpatské části severní Moravy a Slezska takto:

Euphrasia coerulea

C2

99a. Radhošťské Beskydy, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Jezerné, travnatý okraj lesní cesty k enklávě Pálenice, asi 1 km SSZ od kóty Pálenice (848,6) a 0,8 km V od Jezera, 49°23'20" N, 18°17'05" E, 755 m n. m., jen několik rostlin (26. 6. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, rev. M. Dančák).

Velmi vzácný druh (letní typ). Smejkal & Dvořáková (in Slavík 2000: 430–449) k rozšíření *E. coerulea* v zájmové oblasti píší: „ještě v 50. a 60. letech 20. století známý a více doklady potvrzený ze sv. moravských Karpat; dnes v tomto území vzácný druh“. Po roce 2000 byl s jistotou doložen pouze na jediné (výše uvedené) lokalitě. V regionálních herbářových sbírkách existují také starší (z 60. a 70. let 20. století) doklady, které s největší pravděpodobností patří k tomuto druhu:

*99a. Radhošťské Beskydy, 6478b, Bystřice nad Olší (distr. Frýdek-Místek): Kozubová (976 m), vrcholové a podvrcholové louky na Kozubové (6. 7. 1975 leg. Č. Deyl, OLM, rev. M. Dančák).

99a. Radhošťské Beskydy, Bečvy [pravděpodobně okolí Horní Bečvy] (12. 6. 1964 leg. Kajdoš, NJM, rev. M. Dančák).

Euphrasia coerulea lze nejspíše zaměnit s druhem *E. slovacica*, od něhož se liší především absencí zláznatého odění listenů a kalichů. V populacích *E. slovacica* se však dosti často vyskytují jedinci s velmi řídkým až zcela chybějícím zláznatým oděním. Takové jedince je někdy velmi obtížné odlišit od *E. coerulea*. Je proto možné, že některé rostliny zde určené jako (nežláznaté morfotypy) *E. slovacica* mohou ve skutečnosti patřit k *E. coerulea* a naopak!

Euphrasia curta subsp. *glabrescens*

C2

80a. Vsetínská kotlina, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): násep železniční trati k Lidečku při JV okraji obce, 49°14'28" N, 18°01'27" E, 420 m n. m., několik jedinců (23. 8. 2000 leg. M. Dančák, OL).

- 84a. Beskydské podhůří, 6476c, Čeladná (distr. Frýdek-Místek): na suché louce na pravém břehu Čeladenky (29. 7. 1977 leg. *Z. Kilián*, FMM, rev. M. Dančák).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476a / c, Ostravice (distr. Frýdek-Místek): na suché louce na JZ svahu Ostré hory [S od obce] (6. 9. 1978 leg. *Z. Kilián*, FMM, rev. M. Dančák).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477a, Morávka (distr. Frýdek-Místek): údolí Skalky, za Horákem, břeh potoka (11. 7. 1975 leg. *A. Hájková*, FMM, rev. M. Dančák).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477b, 6478a, Horní a Dolní Lomná (distr. Frýdek-Místek): Lysohorská hornatina – Zadní hory, hřebenovka Kamenitý – Kozubová, 870–900 m n. m. (13. 7. 1990 leg. *A. Hájková*, FMM, rev. M. Dančák).

Taxon (podzimní typ), který je blízký k *E. stricta* a ve studovaném území je také s tímto nejsnáze zaměnitelný. Jeho určování komplikuje především značná variabilita druhu *E. stricta*. Důležitým znakem diferencujícím oba taxony je především délka koruny (*E. curta* má koruny kratší), ale i hodnoty tohoto znaku se u těchto druhů částečně překrývají. Společně s *E. coerulea* patří k nejvýznamnějším taxonům území. Smejkal & Dvořáková (in Slavík 2000: 430–449) uvádějí v regionu *E. curta* z fytochoroniů Vsetínská kotlina (Zubří, Semetín, Hovězí), Javorníky (Zděchov) a Radhošťské Beskydy (Radhošť, Staré Hamry). Revizí regionálních herbářových sbírek (NJM, FMM, OLM, OL) nebyl nalezen žádný doklad z posledního desetiletí, jenž by s jistotou náležel k tomuto taxonu. Existují pouze starší doklady, nejmladší z nich, zde prezentovaný, pochází z roku 2000.

Euphrasia rostkoviana* subsp. *rostkoviana

Nejhojnější taxon rodu v Beskydech. Podzimní typ druhu *E. rostkoviana*, rozšířený po celém území, zejména v oblastech s členitějším reliéfem a převažující mozaikovitou (lesní / nelesní) krajinou. Roste převážně na pastvinách a sušších loukách, v menší míře také na okrajích lesních cest. Má největší květy ze všech druhů rostoucích v regionu, což v kombinaci s charakteristickým oděním (dlouhé žláznaté chlupy) a znaky typickými pro pozdní ekotypy (kvetení v druhé polovině léta, bohatě větvená lodyha aj.) usnadňuje jeho určování.

Euphrasia rostkoviana* subsp. *montana

C2

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): Hovízky, pastvina v údolí Potoky, asi 0,3 km SZ od točny autobusů v závěru údolí a asi 2 km S od kostela v obci, 460 m n. m., roztroušeně (10. 7. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. M. Dančák).
82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): suchá výslunná stráž (pastvina) nad samotou U Sivků nad údolím Losový, asi 2 km SSV od kostela v obci, 49°19'17" N, 18°05'39" E, 680 m n. m., desítky jedinců (17. 5. 2002 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): louka na Z svahu kóty 701,4, SZ od samoty U Sivků, asi 2,1 km SSV od kostela v obci, 49°19'18" N, 18°05'45" E, 670 m n. m., stovky jedinců (4. 6. 2007 leg. *P. Koutecký*, CBFS, rev. M. Dančák).
82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Losový, navrhovaná PP Losový, výslunná pastvina na prudkém svahu asi 0,9 km JJV od kóty Ochmelov (733,9) a asi 1,7 km SSV od kostela v obci, jihozápadní exp., 500 m n. m., ojediněle (2. 7. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. M. Dančák).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c., Krásná (distr. Frýdek-Místek): Visalaje, roztroušeně v horní části sjezdovky, 350 m JJV od hotelu Visalaje, 49°30'58" N, 18°31'42" E, asi 780 m n. m. (16. 7. 2006 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM, rev. M. Dančák).

Ve studovaném území je tento taxon (letní typ druhu *E. rostkoviana*) velmi vzácný, ale mezi časnými taxony světlíků je nejsnadněji určitelný. Má největší květy a charakteristické odění (dlouhé žláznaté chlupy). Historicky se vyskytoval ve fytochorionech Vsetínská kotlina (Huslenky, Zašová), Javorníky (více lokalit), Beskydské podhůří (Frenštát pod Radhoštěm, Frýdlant nad Ostravicí) a Radhošťské Beskydy (Smejkal & Dvořáková in Slavík 2000: 430–449). V posledních deseti letech byl s jistotou doložen z uvedených lokalit.

Euphrasia slovac

C1

82. Javorníky, 6675c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): údolí Malá Vranča, bývalá pastvina na SZ svahu vrchu Kotlina, asi 4 km J od kostela v obci, 650–700 m n. m. (9. 8. 1996 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6675c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): údolí Břežítá, asi 0,7 km JV od autobusové točny, 550 m n. m. (2. 6. 2002 leg. *J. Pavelka*, OL, rev. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Uherská, PR Galovské lúky, mezofilní květnaté louky asi 0,2 km J od kóty Hrachovec (776,7) a asi 1,2 km SV od točny autobusů v závěru údolí, jižní svah, 760 m n. m., početná populace (3. 7. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Uherská, luční enkláva JV od PR Galovské lúky, asi 1 km JV od kóty Hrachovec (776,7) a asi 1 km SV od točny autobusů v závěru údolí, jižní svah, 700 m n. m., nepočtená populace (3. 7. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Kýchová, izolovaná luční enkláva v lese asi 0,2 km JV od kóty 718 a asi 1,5 km SSZ od točny autobusů v závěru údolí, západní svah, 670 m n. m., roztroušeně (3. 7. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): mokřad u samoty U Kučků nad údolím Skřítkov, asi 2,1 km V od železniční stanice Lužná, 49°14'20" N, 18°02'55" E, 640 m n. m., početná populace (30. 6. 2009 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, rev. *M. Dančák*; 3. 7. 2009 leg. *M. Dančák*, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476b, Krásná (distr. Frýdek-Místek): vrch Obora (709 m) SV od obce, 49°35'15" N, 18°29'29" E, asi 690 m n. m. (červenec 2008 leg. *P. Koutecký*, CBFS, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477a, Morávka (distr. Frýdek-Místek): okraj lesní cesty J od obce, 49°34'53" N, 18°31'00" E, asi 700 m n. m. (5. 7. 2008 leg. *P. Koutecký*, CBFS, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477b, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): Pod Kamenitým, 900 m J od chaty Kamenitý, na modré turistické stezce, 49°33'15" N, 18°38'53" E, 670 m n. m., rozsáhlá populace (24. 6. 2006 leg. *D. Hlisenkovský & Z. Vrabel*, FMM, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): Přelač, travnatá cesta 50 m V od vysílače, 49°31'01" N, 18°38'31" E, 780 m n. m., hustý porost na ploše 40 × 1,5 m (20. 6. 2006 leg. *D. Hlisenkovský & Z. Vrabel*, FMM, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): řídice na travnatém okraji mostku v místě soutoku potoka Upalový s říčkou Lomnou, 49°31'18" N, 18°37'56" E, 600 m n. m. (20. 6. 2006 leg. *D. Hlisenkovský & Z. Vrabel*, herb. Hlisenkovský, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576a, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): masív Smrku, stělnice 250 m SV od soutoku potoka Kyčerov a Velkého potoka u Hutí, na lesní cestě a palouku bohatě, 49°28'33" N, 18°24'44" E, 540 m n. m. (11. 7. 2006 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577a, Bílá / Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): 500 m V od myslivny Hartisov, bohatá populace na travnaté lesní cestě, 680 m n. m. (10. 7. 2004 leg. *Z. Vrabel*, FMM, rev. *M. Dančák*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577a, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí Černé, 200 m V od ústí potoka Baraní, na zarůstající slepé lesní cestě k lesní školce v levé části údolí, 580 m n. m., dosti hojně (10. 7. 2004 leg. *Z. Vrabel*, FMM, rev. *M. Dančák*).

Karpatský endemit (aestivální typ), v rámci České republiky rostoucí pouze v karpatské části severní Moravy a Slezska (Smejkal & Dvořáková in Slavík 2000: 430–449). V regionu vzácný druh, ale z trojice časných taxonů je nejhojnější. V současnosti známý výskyt je soustředěn do tří oblastí: okolí Huslenek v Javorníkách, okolí Starých Hamrů a Bílé v centrální části Radhošských Beskyd a okolí Horní Lomné v severní části Beskyd. Druh byl v posledních 15 letech dokladován z výše jmenovaných lokalit.

Euphrasia stricta

Podzimní typ. Ve studované oblasti se vyskytuje hojně. Po *E. rostkoviana* subsp. *rostkoviana* je zde nejhojnějším taxonem rodu, rozšířeným po celém území. Je zároveň také taxonem nejvíce variabilním a může být zaměněn se všemi ostatními taxony s malými květy (tj. všemi s výjimkou *E. rostkoviana*).

M. Dančák

Gentianella lutescens

Hořeček žlutavý je rozšířený v pohoří Karpat a Balkánu, v rámci České republiky se historicky vyskytoval pouze na východní Moravě. Recentně přežívá již jen v CHKO Beskydy a CHKO Bílé Karpaty (Kirschner & Kirschnerová in Slavík 2000: 92–94, Kirschnerová & Kirschner 2003). V obou CHKO je dosud evidován výskyt jak letního nominátního poddruhu *G. l.* subsp. *lutescens*, tak podzimního *G. l.* subsp. *carpatica*.

Drastický úbytek populací obou poddruhů je spojen zejména s poklesem pastvy a zánikem vhodných biotopů. Kompetičně slabé rostliny jsou náročné na dostatek světla a půdy chudé na dusík (Brabec 2003), a ze zahušťující se nespásané vegetace jsou proto vytlačovány. Fragmentace dnešní krajiny také zcela znemožňuje výměnu genetické informace mezi recentními populacemi. Izolace lokalit je spojená i s problémem nedostatku vhodných opylovačů (Júzová & Krupa 2008). Kritický nízký počet lokalit s nepočtenými populacemi zejména u poddruhu *G. l.* subsp. *carpatica* (cf. Popelářová et al. in Piro & Wolfová 2008) bohužel ukazuje na jasný ústup taxonu z flóry České republiky. Podrobnější popis lokalit bude publikován v samostatném pojednání (Popelářová & Krupa in prep.).

Gentianella lutescens* subsp. *lutescens

C1

82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Kýchová, mezofilní louka nad Kórabečnými asi 1,5 km SZ od kóty 786 a asi 5 km JV od kostela v obci, 650 m n. m., v posledních letech jen několik, maximálně desítky rostlin (1990–2011 not. V. Štromajer, 30. 7. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, 30. 6. 2010 foto M. Popelářová).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): PR Galovské lúky, mezofilní louky asi 0,3 km JZ od kóty Hrachovec (776,7) a asi 1 km S od točny autobusů v závěru údolí Uherská, 740 m n. m., v posledních letech jen několik, maximálně desítky rostlin (1988–2011 not. V. Štromajer, 5. 6. 2011 foto M. Popelářová).

Z původních více jak 40 historicky zaznamenaných lokalit ve fytochorionech Vsetínská kotlina, Javorníky a Radhošské Beskydy jsou v současné době známy pouze tři lokality v Javorníkách v obci Huslenky. V 90. letech relativně bohatá populace *Gentianella*

lutescens subsp. *lutescens* v údolí Kýchová U Korábečných (Kirschnerová & Kirschner 2003), čítá v posledních letech sotva několik rostlin. Relativně početnější populace (několik desítek rostlin) se vyskytují v Huslenkách na dvou popsanych lokalitách. Populace nominátního poddruhu jsou soudobě zmiňovány také asi na desítky lokalit v Bílých Karpatech (Kirschnerová & Kirschner 2003).

Gentianella lutescens* subsp. *carpatica

C1

82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Uherská, travnatý okraj louky nad kamenolomem, asi 0,6 km JJZ od kóty 569,7 a asi 2,3 km JJV od kostela v obci, 480 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (10. 9. 2007 not. M. Popelářová, J. Tkáčiková & Jan Pavelka).

Z více než 30 historicky zaznamenaných lokalit zůstaly v Beskydech pouze tři, a to v katastru obce Huslenky (cf. Lustyk in Hadinec et al. 2002, Hadinec et al. 2003), početněji však hořeček roste pouze na jediné z nich (cf. Krupa 2011). Hořeček žlutavý karpatský přežívá také na dvou lokalitách v Bílých Karpatech, a to u Žítkové, a také u Nedašova, kde je však silně ohrožen zarůstáním, vinou absence obhospodařování (Hadinec & Lustyk 2009: 256). V Beskydech se v posledních letech podařilo nalézt jedinou novou lokalitu, čítající však pouze jednu rostlinu. Ačkoliv zde nebyl v následujících letech potvrzen, je vzhledem k výrazné populační dynamice hořečeků přesto možné jeho přežívání i ve větším množství.

M. Popelářová

Gymnadenia densiflora

C1

82. Javorníky, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): místní část Malé Karlovice, SZ úbočí Lopušné, luční prameniště na kraji lesa, asi 1 km J od rozcestí Podřaté, 650 m n. m., bohatá populace (21. 6. 2006 not. M. Dvorský ml., 12. 7. 2010 foto M. Dvorský ml.).

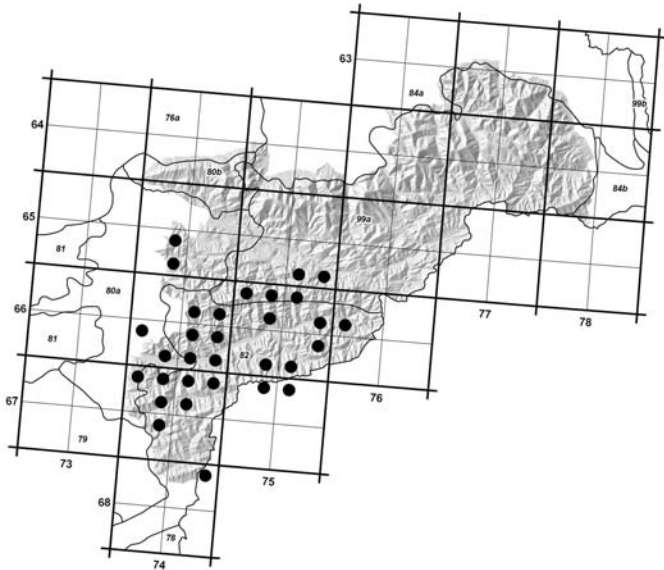
V pořadí druhá zaznamenaná lokalita pro fytochorion Javorníky. Tento bazifilní druh je zde vázán na svahové prameniště spolu s *Carex flava* s. str., *Epipactis palustris*, *Eriophorum latifolium* apod. Populace je dosti vitální, v roce 2010 bylo potvrzeno přes 100 kvetoucích jedinců. V současnosti se jedná zřejmě o jedinou lokalitu na území CHKO Beskydy, jelikož další výskyt pětiprstky hustokvěté na lokalitě v Huslenkách-Kýchové (Pavelka & Trezner 2001) nebyl již několik let potvrzen a pravděpodobně zanikl (Štromažer in verb.). Historický výskyt je dále znám z Trince-Horní Líštne (1975 K. Švendová CESK, rev. F. Procházka). Ve Vsetínské kotlině se mimo CHKO nacházejí další dvě lokality: stabilní populace v PP Lúčky-Roveňky a od 90. let nepotvrzený výskyt v Jasénce-Kotrlém (Pavelka & Trezner 2001). Všechny uvedené lokality velmi pravděpodobně představují veškeré nálezy druhu na severovýchodní Moravě.

M. Dvorský

Hypochaeris maculata

C3

*80a. Vsetínská kotlina, 6574c, Růžďka (distr. Vsetín): suchý travnatý lem bukového lesa asi 0,3 km J od kóty Na kovadlině (655) a asi 0,2 km Z od hranice PP Louky pod Štípou, 49°24'09" N, 18°01'09" E, 600 m n. m., na ploše 3 × 1 m (22. 7. 2006 leg. J. Tkáčiková, VM).

Obr. 5. – Rozšíření *Hypochaeris maculata* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2).

Fig. 5. – Distribution of *Hypochaeris maculata* in the study area (see Fig. 2 for details).

- 80a. Vsetínská kotlina, 6574c, Malá Bystrice (distr. Vsetín): enkláva Santov, hřebenové louky asi 0,5 km J od kóty Kyčera, 600 m n. m. (22. 7. 2006 not. *J. Tkáčiková*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Kýchová, luční enkláva U Korábečných asi 1,7 km SZ od kóty 718 a asi 3,3 km JV od kostela v obci, západní svahy, asi 500 m n. m. (2007 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): podhřebenová louka v zimě užívaná jako sjezdovka „Seník“, východně nad parkovištěm v sedle Kohútka, asi 1,5 km J od točny autobusů v závěru údolí Velká Vranča, severní svah, 890 m n. m. (2007 not. *M. Kočí*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Horní Bečva (distr. Vsetín): západní část luční enklávy u potoka Prostá asi 0,7 km SSV od kóty Solisko (833) a asi 0,8 km JJZ od ústí Rožnovské Bečvy do přehrady, severovýchodní svah, 625 m n. m. (2007 not. *R. J. Vašut*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675a, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): podhřebenová louka v protisvahu ke sjezdovce „Soláň-sedlo“, asi 0,8 km SZ od sedla Čarták, jihovýchodní svah, 780 m n. m. (2007 not. *M. Kočí*).

Ačkoliv výskyt není uveden v Květeně ČR, druh se běžně vyskytuje ve fytochorionu Vsetínská kotlina, kde navazuje na souvislé rozšíření v Bílých Karpatech a Hostýnských vrších (Jongepier & Pechanec 2006, Štěpánková in Slavík & Štěpánková 2004: 711–712). Směrem na severovýchod výskyt prasetníku plamatého v Beskydech vyznívá přes fytochorion Javorníky až do oreofytika Radhošťských Beskyd (odkud rovněž není v Květeně ČR zmiňován), viz obr. 5.

Stanovištěm prasetníku plamatého v Beskydech jsou vždy výslunné krátkostébelné louky, pastviny a meze. Rozpětí vegetačních typů, ve kterých druh roste, je poměrně široké – od teplomilných trávníků inklinujících k vegetaci svazu *Bromion*, přes rozvolněné mezofilní louky svazu *Arrhenatherion*, podhorské krátkostébelné pastviny svazu *Cynosurion* až po horské louky svazů *Nardo-Agrostion tenuis* a *Violion caninae*. V oblasti Javorníků roste *Hypochaeris maculata* roztroušeně, místy dokonce až hojně (např. Huslenky, hřeben Javorníků). Zaznamenané výškové maximum je v 900 metrech v Novém Hrozenkově, na hřebeni Javorníků. Prezentovány jsou zde pouze příklady lokalit ze jmenovaných fytochorionů.

M. Popelářová

Jasione montana

- *80a. Vsetínská kotlina, 6574c, Malá Lhota u Valašského Meziříčí (distr. Vsetín): zbytky jalovcových pasínek a kosených luk v osadě Páleniska asi 1 km SZ od hráze přehrady Bystřička, 550 m n. m. (29. 6. 2004 leg. J. Tkáčiková, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6575a, Rožnov pod Radhoštěm (distr. Vsetín): Hážovice, okraj louky (křovinný lem) na jižním svahu kopce Vysoká (546 m), asi 0,25 km J od vrcholu kopce, 49°27'00" N, 18°10'59" E, 480 m n. m. (2001 leg. R. J. Vašut & M. Vašutová, OL).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6575a, Rožnov pod Radhoštěm (distr. Vsetín): Hážovice, kamenolom 0,5 km Z od kóty Vysoká (546) a asi 2,5 km V od katolického kostela v obci, 49°27'08" N, 18°10'28" E, 480 m n. m. (2. 7. 2007 foto M. Vymazalová, 25. 6. 2009 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová).

Jednoletá až krátce vytrvalá bylina vyhledávající výslunná písčité nebo kamenitá místa na nevápničitých podkladech. Roste často na vysychavých stanovištích s nezapojenou vegetací, kde nemusí čelit konkurenčnímu tlaku rostlin produkujících větší množství biomasy (Hepburn 1943, Parnell 1985). Pavinec horský osídluje také sekundární stanoviště, např. kamenolomy. Roste roztroušeně na většině území České republiky, místy hojně (Kovanda in Slavík 2000: 719–720), v karpatské oblasti je ale vzácný. Z území CHKO Beskydy nebyl recentně znám. Druhu zde zřejmě nevyhovuje snadno zvětrávající flyšové podloží, které se mísí s jílem. V oblasti je proto také málo vhodných biotopů – přirozených skal a skalnatých strání. Historicky je pavinec dokladován z Čertových skal u Lidečka (1926, 1927 G. Říčan GM) z fytochorionu Zlínské vrchy. Jedná se o pískovcový skalní masiv, na jehož erodovaném úpatí byly dříve pastviny, které byly ponechány ladem a v současnosti zarůstají dřevinami. V Beskydském podhůří rostl pavinec vzácně na několika lokalitách, zejména v oblasti Metylovických a Palkovických hůrek (Formánek 1887–1897, Gogela 1890–1899, Weeber 1901–1903, 1936, Skalický 1978).

Všechny nově nalezené lokality náleží k fytochorionu Vsetínská kotlina. Lokalita u Rožnova pod Radhoštěm se nachází v kamenolomu, kde druh roste na písčité půdě v místech, která nejsou aktuálně narušovaná těžkou technikou. Toto stanoviště představuje sukcesní fázi, která se vzhledem k probíhající těžbě v lomu cyklicky přesouvá. Dále zde pavinec roste na výše položených skalních teráskách s edaficky blokovanou sukcesí. Lokalita u Malé Lhoty je mozaikou zbytků chudých jalovcových pasínek na mělkých půdách a kosených luk.

M. Vymazalová

Kickxia elatine

C2

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): protáhlý odlesněný hřbet Buchlov, na okraji pole těsně nad polní cestou ve vrcholové části hřbetu asi 1,2 km SZ od železniční stanice Huslenky-zastávka, 49°18'52" N, 18°06'17" E, 530 m n. m. (26. 7. 2005 leg. *J. Tkáčiková*, VM, asi 20 rostlin na okraji pole s obilím a 2 rostliny na obnažené půdě mezi polem a cestou; 2008 not. *J. Tkáčiková*, jen 3 rostliny, pole bylo silně zapleveleno druhem *Cirsium arvense*).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): na okraji pole 0,9 km J od kostela v obci, 49°17'39" N, 18°03'34" E, 440 m n. m., několik jedinců (3. 9. 2006 not. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Kýchová, hromada navezené zeminy na okraji louky asi 0,2 km JV od kóty 718 a asi 1,5 km SSZ od točny autobusů v závěru údolí, jižní svah, 670 m n. m., jediná rostlina (11. 8. 2010 foto *M. Popelářová*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475c, Frenštát pod Radhoštěm (distr. Nový Jičín): část Papratná, malé bramborové pole asi 0,95 km ZJZ od odbočky silnice do Papratné z hlavní silnice Frenštát – Rožnov, asi 2,3 km JZ od náměstí, 49°31'53" N, 18°11'30" E, 450 m n. m., jedna kvetoucí rostlina (20. 6. 2011 foto *M. Popelářová*).

Kickxia elatine je velmi vzácný jednoletý plevel, na území České republiky s těžištěm rozšíření ve východní části středních Čech a na jihovýchodní Moravě (Slavík in Slavík 2000: 348–349). Výskyt v karpatské oblasti České republiky je soustředěn především na území Bílých Karpat, ale s nižší frekvencí se vyskytuje či vyskytoval i ve všech ostatních fytochorionech karpatského mezofytika s výjimkou Středomoravských Karpat (Slavík in Slavík l. c., Otýpková 2001, Otýpková & Dančák 2003, Cimalová 2006). V karpatské části severní Moravy a Slezska pochází nejvíce údajů z Beskydského podhůří a Vsetínské kotliny (Cimalová l. c.), kde je také nejvíce lokalit soustředěno i v současnosti. Přestože jde o druh poměrně nápadný, je díky vazbě na neatraktivní biotop (pole, řídkěji suchá ruderalní místa, vlhké obnažené půdy či letněná dna rybníků) pravděpodobně částečně přehlížen. Určitý vliv zde může mít také skutečnost, že nejlépe vyvinuté a také nejnapadnější bývají rostliny tohoto druhu až na konci léta či v podzimních měsících.

M. Dančák

Knautia arvensis* subsp. *pannonica

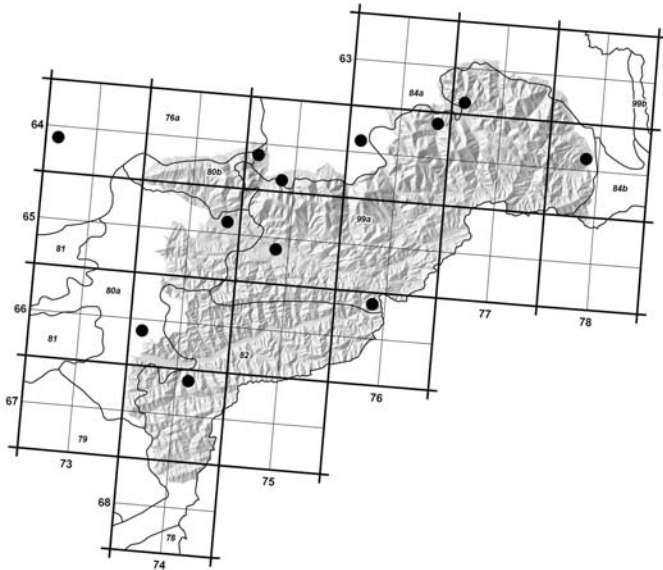
- *76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Hustopeče nad Bečvou (distr. Přerov): travnatý okraj silnice, asi 0,2 km ZSZ od železniční stanice, 49°31'28,3" N, 17°51'44,4" E, 265 m n. m. (4. 6. 2010 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6574b, Rožnov pod Radhoštěm-Tylovice (distr. Vsetín): trávnik asi 150 m J od hřbitova, 49°27'14" N, 18°09'15" E, 380 m n. m. (15. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): sad 1 km SZ od vrcholu Lysé hory (577 m), asi 1,5 km JV od náměstí, 49°19'50" N, 18°00'26" E, 400 m n. m. (1. 7. 2008 leg. *F. Kolář*, CBFS; Kolář et al. 2009).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): louka na úpatí vrchu Hrabůvka (568 m), asi 0,65 km ZJZ od kostela v obci, 49°18'04" N, 18°04'58" E, 420 m n. m. (4. 6. 2010 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
82. Javorníky, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): Uzgrůň, louka asi 0,2 km SZ od soutoku potoka Dynčák a Vsetínské Bečvy, 49°22'39" N, 18°23'09" E, 650 m n. m. (15. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475c, Frenštát pod Radhoštěm (distr. Nový Jičín): Horečky, u odbočení silničky k chatě Horečky, asi 2 km JZ od středu města, 49°32'08" N, 18°11'22" E, 450 m n. m. (9. 6. 2007 leg. *P. Koutecký*, CBFS; Kolář et al. 2009).

- 84a. Beskydské podhůří, 6475c, Trojanovice (distr. Nový Jičín): louky v okolí točny autobusů asi 1,8 km JJZ od hlavní silniční křižovatky (která leží v S části obce), 49°30'18" N, 18°13'54" E, 570 m n. m. (14. 8. 2007 leg. P. Koutecký, CBFS; Kolář et al. 2009).
- *84a. Beskydské podhůří, 6476a, Frýdlant nad Ostravicí (distr. Frýdek-Místek): travnatý okraj silnice do Čeladné, asi 0,6 km JZ od železniční zastávky Frýdlant nad Ostravicí-Nová Dědina, 49°34'00" N, 18°21'18" E, 385 m n. m. (4. 6. 2010 leg. P. Koutecký, CBFS).
- 84a. Beskydské podhůří / 99a. Radhošťské Beskydy, 6377c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): louky podél silničky v údolí Morávky, asi 0,5 km S od ústí údolí Malý Lipový, 49°36'19" N, 18°31'01" E, 445 m n. m. (17. 5. 2008, 9. 6. 2008 leg. P. Koutecký, CBFS; Kolář et al. 2009).
- *84b. Jablunkovské mezihůří / 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Jablunkov-Městská Lomná (distr. Frýdek-Místek): louka na jižním okraji obce, 49°23'28" N, 18°44'22" E, 425 m n. m. (17. 6. 2010 not. M. Popelářová).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476b, Krásná (distr. Frýdek-Místek): louka za restaurací „Rekreant“, asi 0,9 km JZ od vrcholu Obora (709 m), 49°34'57" N, 18°28'49" E, 495 m n. m. (7. 6. 2008 leg. P. Koutecký, CBFS).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): malá louka na jižním úpatí vrchu Posk-la, asi 100 m S od kostela v obci, 49°25'58" N, 18°13'18" E, 530 m n. m. (15. 6. 2010 not. M. Popelářová).

Na všech uvedených lokalitách byl potvrzen výskyt diploidních rostlin metodou průtokové cytometrie. Část lokalit byla zahrnuta v publikované širší studii *K. arvensis* agg. ve střední Evropě, kde je uvedena i metodika cytometrických měření (Kolář et al. 2009), ostatní lokality byly analyzovány stejnou metodou později (P. Koutecký, nepubl. data).

Taxon z okruhu *Knautia arvensis* agg. s centrem rozšíření v jihovýchodní Evropě, u kterého bylo donedávna v rámci České republiky předpokládáno rozšíření pouze v termofytiku a teplém mezofytiku jihovýchodní Moravy (Štěpánek in Slavík 1997: 543–554). Podrobnější studium skupiny v posledních letech však ukázalo, že tento taxon zasahuje podél západního úpatí Karpat mnohem severněji, než se předpokládalo (Kolář et al. 2009). Zároveň existují údaje z nížin severně od Karpat v Polsku (Kolář et al. 2009) naznačující, že by mohlo existovat souvislejší rozšíření východně a severně od Karpat, přičemž v oblasti severovýchodní Moravy by se pak obě arely (či migrační cesty) stýkaly. Zde uvedený soupis zahrnuje některé publikované lokality (Kolář et al. 2009) i lokality nové, dokumentující rozšíření tohoto taxonu podél celého obvodu Moravskoslezských Beskyd a Javorníků prakticky ve všech větších údolích (viz obr. 6). Lze předpokládat, že je v území poměrně hojný a podél některých toků proniká překvapivě hluboko do hor (zejména lokality Uzgrůň a Krásná). Analogicky lze předpokládat výskyt v sousedních územích, např. v okrajových částech Hostýnských vrchů nebo v Ostravské pánvi.

Skupina *Knautia arvensis* agg. je taxonomicky a determinačně problematická. Na severní Moravě zahrnuje kromě diploidního taxonu *K. arvensis* subsp. *pannonica* také tetraploidní populace kombinující znaky *K. arvensis* subsp. *arvensis* a *K. kitaibelii*, hodnocené obvykle jako *K. × posoniensis*. Jednoznačné odlišení diploidů od tetraploidů v terénu je nemožné, protože se liší jen kvantitativními znaky, jejichž rozmezí variability se výrazně překrývají. Částečné rozlišení umožňuje pouze barva květu, která je u diploidů vždy fialová, zatímco u tetraploidů se v důsledku introgrese *K. kitaibelii* často vyskytuje celá škála

Obr. 6. – Rozšíření *Knautia arvensis* subsp. *pannonica* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2).
Fig. 6. – Distribution of *Knautia arvensis* subsp. *pannonica* in the study area (see Fig. 2 for details).

barev od fialové po žlutobílou. Určitým vodítkem může být i doba kvetení, kdy diploidní populace vykvétají již začátkem června, asi o 2 týdny dříve než tetraploidní rostliny. Pro potvrzení výskytu diploidního taxonu *K. arvensis* subsp. *pannonica* je ale vždy nutné ověření počtu chromozomů, resp. ploidního stupně.

P. Koutecký

Laserpitium latifolium

C3

82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Jezerné, u kaple sv. Jana (Nejsv. Trojice) nad hlavní silnicí, asi 1,2 km SV od kostela v obci, asi 550 m n. m. (9. 8. 1994 not. *M. Sedláčková*).
82. Javorníky, 6675b / d, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Pluskovec, mez na okraji polní cesty, asi 0,7 km V od vrcholu Kantorka (716,1 m), 620 m n. m. (9. 8. 1994 leg. *M. Sedláčková*, NJ; 26. 8. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová, desítky rostlin).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Horní Bečva (distr. Vsetín): osada Vašutky, okraj louky na malém kopci nad levým břehem Rožnovské Bečvy se sklonem k jihu, asi 1,5 km SSZ od vrcholu Vysoká (1024 m), 690 m n. m. (25. 7. 1996 leg. *R. J. Vašut*, OL; 3. 7. 2010 foto *R. J. Vašut*).

Druh je představitelem teplomilné flóry, vázán je na sušší křovinaté lemy, obvykle v území s vyšším obsahem bazických hornin. Na Moravě má centrum rozšíření především v Bílých Karpatech a v okolí Brna, v ostatní části Moravy se vyskytuje roztroušeně až ojediněle (Grulich in Slavík 1997: 376). V regionu Beskyd se hladýš široolistý vyskytuje

pouze ojedinele. V literatuře jsou známe dva údaje z okolí Velkých Karlovic: Miloňová (Formánek sec. Říčan 1936) a Dynčák (Říčan 1936), k oběma lokalitám existují i herbářové doklady (1926 G. Říčan BRNU).

Recentní výskyt druhu v Beskydech je znám na Horní Bečvě, kde byl nalezen v osadě Vašutky, a na dvou lokalitách ve Velkých Karlovicích (údolí Pluskovec a Jezerné). Nepočtená populace na Horní Bečvě roste při okraji pastviny nedaleko stavení, do jehož zahrady prorůstá. Tato populace je v posledních letech poznamenána vysekáváním křovin při této zahradě. Tento nález cituje bez lokalizace Dančák (2002). Druh nebyl dosud z oreofytika uváděn (Grulich in Slavík 1997: 376–381). Populace v údolí Pluskovec je tvořena desítkami rostlin rostoucími na mezi polní cesty v mezofilním byliném lemu (sv. *Trifolion medii*).

Říčan (1936) uvažuje o nepůvodnosti výskytu v regionu a možném zavlečení jako pěstované léčivé rostliny. Výskyt populací v tomto regionu je vázán na výslunné svahy se společným výskytem jiných teplomilných druhů a ekologicky se podobající biotopu v jiných částech Karpat. Nelze proto vyloučit spontánní výskyt, který by navazoval na rozšíření druhu ve slovenské části Javorníků resp. v Pováží (Hlavaček et al. in Bertová 1984).

R. J. Vašut

Malva pusilla

C3

84a. Beskydské podhůří, 6377d, Karpentná (distr. Frýdek-Místek): u východního okraje chléva zemědělského družstva na hranici CHKO Beskydy, při zelené turistické značce, 1,2 km JZ od kostela v obci, 49°37'50" N, 18°40'51" E, 420 m n. m. (26. 7. 2007 leg. D. Hlisnikovský, FMM, OSM, rev. M. Dančák).

Údajů ke slézu nizounekému se ze severovýchodu ČR podařilo nashromáždit pouze několik:

(1) nekonkrétní záznam od Těšína (Kolbenheyer 1862), zřejmě jen přejímaný J. Otrubou (Otruba 1926) a jinými (ten se však může týkat i území dnešního Polska); (2) patrně nedoložené údaje z „polí pod vrchem Štandl“ (kóta 350) a „příkopu barvírny Skřídlo v Místku“ (Weeber 1901–1903, 1936; jako nálezce je citován F. Gogela, přičemž tento autor sám již výskyty nepotvrzuje); (3) Místek-Bahna (1946 F. Talpa BRNM); (4) Jeseník u Nového Jičína (1961 V. Pospíšil BRNM). Květena ČR (Slavík in Hejny & Slavík 1992: 282–316) pak dále zmiňuje Ostravu, Opavu a Vsetín. V posledních letech byl druh nalezen pouze K. Prachem v Kuníně roku 1999 (Grulich 2003).

Výskyt *Malva pusilla* v Karpentné mírně překonává maximální výškovou hranici rozšíření (Slavík l. c.). V době nálezu čítala populace odhadem 10 fertálních rozprostřených rostlin mezi betonovými deskami položenými na holé půdě. Podle informací od místního zemědělce jsou plochy okolo chléva každoročně „ošetřovány“ herbicidy. Ačkoliv lze brát v úvahu přehlížení slézu nizounekého či spíše zaměňování s habituelně podobným slézem přehlíženým (*M. neglecta*), jeho zřídka na severovýchodě České republiky potvrzuje i revize herbářové dokumentace, kdy se nezanedbatelné množství domnělých dokladů *M. pusilla* vztahuje k *M. neglecta*.

D. Hlisnikovský

Matteuccia struthiopteris**C3**

- 80b. Veřovické vrchy, 6574a, Zašová (distr. Vsetín): údolí levostranného přítoku Zašovského potoka mezi vrchy Pohof a Ostrý vrch, asi 1,7 km SSV od kostela v obci, 49°29'27" N, 18°3'27" E, 400 m n. m., do 20 trsů (20. 7. 2008 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6874a, Francova Lhota (distr. Vsetín): olšina na pravém břehu Senice, asi 600 m SV od železničního nadjezdu přes silnici Horní Lideč – Střelná, 49°11'14" N, 18°04'40" E, 480 m n. m., 10 jedinců (9. 5. 2006 not. *J. Mládek*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): podél říčky Ostravice, 49°27'49" N 18°26'49" E, 510 m n. m., do 50 trsů (26. 5. 2008 not. *J. Janeček*).

Matteuccia struthiopteris patří ke skupině druhů, jejichž původnost na území České republiky je předmětem sporů. Hendrych (1984) argumentuje v neprospěch původního výskytu, v jiných pracích je však spíše podporována domněnka o jeho původním výskytu (Smejkal 1950, Sedláčková 1982, Slavík in Hejný & Slavík 1988: 261–262). Druh je také zařazen v Červeném seznamu flóry ČR (Procházka 2001). Z území severovýchodní Moravy a přiléhajícího Slezska je v literatuře uváděn a v herbariových sbírkách doložen výskyt v celé řadě lokalit. Zřejmě největší koncentrace lokalit v tomto regionu je na Jablunkovsku a v údolí řeky Ostravice v Moravskoslezských Beskydách (např. Vicherek 1955, Vodička 1959, Kilián 1960a, Vicherek 1961, Sedláčková l. c., Hájková 1995), jednotlivé roztroušené lokality leží také jinde v Podbeskydské pahorkatině, Ostravské pánvi, Vsetínském kotlině a Hostýnských vrších (Sedláčková l. c.). Z výše uvedených nově nalezených lokalit pouze jedna (Staré Hamry) leží v území dřívějšího známého výskytu, zbývající dvě představují dosti izolované výskyt bez vazby na starší známé lokality. Lokalita u Zašové ve Veřovických vrších leží nejbližší lokalitám u Rožnova pod Radhoštěm a u Rajnochovic v Hostýnských vrších (viz Sedláčková l. c.). Lokalita v jižní části Javorníků leží zcela izolovaně v území, kde ani v širším okolí nebyl výskyt druhu nikdy uváděn. Posoudit původ nově nalezených populací je obtížné a možné jen na úrovni spekulací. Hendrych (l. c.) jako důvody předpokládané nepůvodnosti druhu na našem území uvádí zejména výskyt v blízkosti zahrad, parků či lidských sídel. Nově nalezené lokality sice leží v blízkosti lidských sídel, ale nikoli v blízkosti větších okrasných zahrad či parků. Skutečnost, že většina lokalit pérovníku u nás leží v těsné blízkosti lidských sídel, je přinejmenším zčásti způsobena vazbou druhu na biotop (lužní lesy), který se zpravidla vyskytuje v blízkosti lidských sídel (nejhustěji osídlená jsou alespoň v karpatském typu georeliéfu zpravidla údolí). Prostou blízkost výskytu k lidským sídlům proto nelze považovat za důkaz o druhotném výskytu druhu na dané lokalitě.

M. Dančák

Melilotus altissimus**C3**

82. Javorníky, 6674a, Hovězí (distr. Vsetín): okraj lesní cesty na S svahu vrchu Tanečnice (734 m), asi 3 km J od kostela v obci, 49°16'35" N, 18°03'48" E, asi 600 m n. m. (5. 8. 2007 not. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): spodní část údolí Dinotice, příkop podél silnice, asi 1,4 km SZ od kostela v obci, 49°19'31" N, 18°7'56" E, 400 m n. m., asi 30 fertilních rostlin (2006 not. *M. Vymazalová*).

82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Hluboké, asi 1,5 km S od kostela v obci, asi 470 m n. m. (21. 6. 2006 not. *M. Vymazalová*).
82. Javorníky, 6675a, Karolinka (distr. Vsetín): horní část údolí Raťkov, asi 2,5–3 km SSZ od železniční stanice v obci, okraj cesty, 570–600 m n. m. (2. 7. 2008 leg. *P. Koutecký*, CBFS, publikováno s nepřesnou lokalizací – *Koutecký et al.* 2009).
82. Javorníky, 6675a, Karolinka (distr. Vsetín): severní okraj údolí Raťkov (osada V Raťkově), asi 1,5 km SSZ od železniční stanice v obci, okraj cesty, 530 m n. m. (2. 7. 2008 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
82. Javorníky, 6675c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): v příkopu na okraji silnice při konečné autobusu v údolí Vranča, asi 4 km JV od obce, 585 m n. m. (13. 9. 1999 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6675d, Karolinka (distr. Vsetín): údolí Velká Stanovnice, okraj cesty v závěru údolí na S úpatí Malého Javorníku, asi 6 km JV od kostela v obci, asi 640 m n. m. (10. 8. 2000 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6774d, Valašská Senice (distr. Vsetín): údolí pravostranného přítoku Senice S od obce, asi 0,7 km V od vrcholu Františkova vrchu (718 m), 49°14'00" N, 18°07'22" E, asi 470 m n. m. (5. 9. 2006 not. *J. Mládek*).
82. Javorníky, 6775a, Huslenky (distr. Vsetín): okraje silnice v závěru údolí Kýchová pod Papajským sedlem, asi 6 km VJV obce, asi 590 m n. m. (19. 7. 1999 leg. *M. Dančák*, OL).
- *84a. Beskydské podhůří, 6475d, Kunčice pod Ondřejníkem (distr. Frýdek-Místek): u vodní nádrže na jižním okraji obce, 49°32'18" N, 18°17'12" E, asi 450 m n. m. (28. 6. 2001 leg. *M. Dančák & L. Křiváková*, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6475d, Trojanovice (distr. Nový Jičín): severozápadní svahy hory Nořiči, při lesní silničce nad úpatím, 600 m n. m. (26. 7. 1995 leg. *M. Sedláčková*, NJM).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477a, Morávka (distr. Frýdek-Místek): levý břeh řeky asi 0,25 km od silničního mostu na hlavní silnici k přehradě, 49°35'49" N, 18°31'20" E, 450 m n. m. (5. 7. 2008 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): Skalka, občasná skladiště dřeva při silnici v údolí potoka Skalka, asi 1,4 km JVV od turistického rozcestí „Úspolka, Horák“, 49°32'17" N, 18°34'57" E, 630 m n. m., asi 20 fertilních rostlin (2008 not. *M. Vymazalová*).

Přehlížený druh, který je ve sledované oblasti asi hojnější, ale není vždy odlišován od běžnější *M. officinalis* a vzhledem k neatraktivitě rodu je málo i herbářových dokladů. Historické údaje existují ze Vsetínské kotliny (přehled viz Hašková et al. 1988), kde byl druh potvrzen i v poslední době, např. během floristického kurzu v r. 2008 (*Koutecký et al.* 2009). Z fytochorionů Javorníky a Radhošťské Beskydy nebyl druh dosud uváděn (Hašková et al. 1988, Hašková et al. in Slavík 1995: 444–449), ačkoliv zejména v Javorníkách je poměrně hojný. Je to asi důsledkem relativně malé prozkoumanosti území a obecného nedostatku herbářových dokladů z této oblasti mimo regionální herbáře. Údaje z fytochorionu Radhošťské Beskydy představují zřejmě první lokality v oreofytiku České republiky vůbec. V tomto případě je ale nutno vzít v úvahu, že lokalita u Trojanovic leží u hranice fytochorionu a také údolí Morávky odpovídá svým charakterem více mezofytiku Beskydského podhůří.

P. Koutecký

Misopates orontium

C1

- 84a. Beskydské podhůří, 6475c, Frenštát pod Radhoštěm (distr. Nový Jičín): část Papratná, malé bramborové pole asi 0,95 km ZJZ od odbočky silnice do Papratné z hlavní silnice Frenštát – Rožnov, asi 2,3

km JZ od náměstí, 49°31'53" N, 18°11'30" E, 450 m n. m., asi 30 kvetoucích rostlin (13. 8. 2007 leg. P. Koutecký, CBFS).

Polní plevel, který se v minulosti roztroušeně vyskytoval na většině území České republiky, kromě horských oblastí. V průběhu 2. poloviny 20. století ale značně ustoupil a v současnosti je velmi vzácný. Ve sledované oblasti byl v poslední době nalezen pouze na dvou lokalitách: Vsetín-Vesník (2007 M. Dančák OL; Koutecký et al. 2009) a u Frenštátu pod Radhoštěm v místní části Papratná. Na jihozápadním okraji Frenštátu je druh nalézán opakovaně na blízkých, ale ne zcela totožných mikrolokalitách (např. 1955 V. Kajdoš OP; Kajdoš 1957; 1997, 2003 M. Sedláčková NJM; Sedláčková 2009 a výše uvedený nový nálezy, poslední dvě mikrolokality jsou asi totožné). V posledních letech zde ale dochází k nové výstavbě a vhodná stanoviště pro šklebivec (malá soukromá pole a úhory) téměř zmizela, takže výskyt na této lokalitě je v současnosti velmi ohrožený.

P. Koutecký

Moneses uniflora

C1

82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): část Malé Karlovice, údolí Tisňavy, smrkový les asi 0,3 km SZ od budov bývalého zemědělského družstva a asi 1,6 km JJZ od rozcestí údolí Tisňavy a Podfaté, 700 m n. m., asi 300 rostlin (18. 6. 2009 not. M. Popelářová).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Uherská, borový les pod osadou U Krétů, asi 1,2 km JV od soutoku potoků Uherský a Zděchovka, asi 500 m n. m., 2 kvetoucí rostliny (26. 5. 1996 not. Jan Pavelka).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): osada Přelač, ve smrkovém lemu přítoku Přelačského potoka, 1,5 km JV od kostela v obci, 680 m n. m. (Šigutová 2006, 50 exemplářů; 16. 11. 2009 leg. D. Hlisenkovský, FMM).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): poblíž osady Mezivodí, v oblasti nazývané Lučovec, smrčina na břehu Lučoveckého potoka, 1,3 km J od vrcholu Lučovec (908 m), 660 m n. m. (4. 8. 2000 leg. R. J. Vašut & M. Vašutová, OL; 2002 foto R. J. Vašut).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá, osada Mezivodí; 610 m n. m. (2007 not. J. Janeček).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí Černé Ostravice – více mikrolokalit v lesích podél toku (1995, 1997 leg. A. Hájková, FMM; 1995 leg. M. Sedláčková, NJM; 2000 not. V. Plášek & K. Filipová; 22. 6. 2005 leg. D. Hlisenkovský, FMM; 12. 7. 2008 not. P. Lustyk).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Smradlavá, smrčina na levém břehu potoka, asi 1 km JJV od soutoku potoků Smradlavá a Bílá; 520 m n. m., asi 20 rostlin (6. 6. 2011 not. M. Popelářová).

V dnešní době již dosti vzácný druh, který je ale pravděpodobně rovněž přehlížený. Z oblasti Beskyd je jednodkvítek uváděn opakovaně. V minulosti je zmiňován i z nižších poloh, tj. z okolí Rožnova, Valašského Meziříčí, Křivého, Vsetína nebo Staříče či Skalice u Frýdku-Místku (Bubela 1879, Formánek 1884a, Gogela 1904a, Řičan 1936). Ve vyšších nadmořských výškách je zmiňován buď bez přesnější lokalizace, nebo jako roztroušený až hojný (Kolbenheyer 1862, Oborný 1883–1886, Formánek 1884a, Weeber 1901–1903, 1936, Gogela 1904a, Otruba 1926, Vodička 1954). Řičan (1936) dokonce v lokalitě Nad Přísloupem ve Velkých Karlovicích uvádí druh jako „rozšířený ve spoustách“. V této lokalitě se jednodkvítek lokálně vyskytuje hojněji do současnosti

(Neuschlová 1980). Z centrálních Beskyd jsou publikovány konkrétnější výskyty např. na Lysé hoře, v Bílé (údolí říčky Smradlavá), Starých Hamrech (Hutě), Kněhyni (Bubela 1879, Vodička 1954), z Mionší je doložen herbářovým dokladem (1958 R. Mičková CESK). Ze severního podhůří Beskyd a Veřovických vrchů (Velký Javorník, Ondřejník) zmiňuje druh Bubela (1874).

Recentní nálezy jednokvítku jsou ojedinělé a víceméně náhodné. Nejvýznamnější makrolokality představuje údolí Černé Ostravice, kde je druh opakovaně nalézán na více místech a odkud byly nálezy již dříve publikovány (např. Filipová 2002). Minimálně tři mikrolokality jsou poměrně bohaté s četností několika až mnoha desítek jedinců. Z nedalekého okolí je druh rovněž doložen herbářovými doklady, např. z hřebenu Beskyd – Bobek (1961 M. Tetter BRNU) nebo Bílého Kříže (1941 J. Podpěra BRNU). Vhodných biotopů pro výskyt druhu v Moravskoslezských Beskydech a Javornících je hodně. Je proto možné, že jednokvítka bude nově nalézán na dalších lokalitách.

R. J. Vašut

Montia fontana

C1

99a. Radhošťské Beskydy, 6476b, Krásná (distr. Frýdek-Místek): osada Borové, luční prameniště 4,2 km S od vrcholu Lysé hory (1323 m), 49°35'00" N, 18°27'10" E, 680 m n. m. (4. 8. 2008 not. M. Kočí; na ploše asi 2 × 3 m, 7. 8. 2008 leg. D. Hlisenkovský & P. Chytil, FMM, rev. P. Lustyk; 13. 7. 2011 leg. M. Popelářová, herb. Popelářová, vitální porosty na 2 mikrolokality, na plochách asi 2 × 3 m a 2 × 7 m).

Fytcenologický snímek 3 (ČNFD: 466492). – exp. S, sklon 10°, plocha 4 m², 685 m n. m., E_{celkové}=95 %, E₁=95 %, E₀=3 %, výška E₁=7 cm, 4. 8. 2008, M. Kočí, syntaxon: *Cardamino-Montion*, rozlité luční prameniště, silně zvodnělé, půda šterkovitá.

E₁: *Montia fontana* 4, *Stellaria alsine* 2b, *Chaerophyllum hirsutum* 2a, *Epilobium obscurum* 2a, *Deschampsia cespitosa* 1, *Holcus mollis* 1, *Veronica beccabunga* 1, *Agrostis capillaris* +, *Galium album* s. str. +, *Chrysosplenium alternifolium* +, *Juncus effusus* +, *Myosotis nemorosa* +, *Poa trivialis* +, *Rumex acetosa* +, *Rumex obtusifolius* +,

E₀: *Brachythecium rivulare* 1, *Calliergonella cuspidata* +.

99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): průsaky na krajích nepevněné cesty skrze osadu Stoligy, 1 km SSZ od kostela v obci, 49°32'20" N, 18°37'54" E, 600 m n. m., na ploše asi 60 m² (25. 6. 2006 leg. D. Hlisenkovský & Z. Vrubel, FMM, rev. P. Lustyk).

Ve floristické literatuře zaobírající se studovaným regionem existují převážně široce lokalizované zmínky o výskytu rodu *Montia* (nejčastěji pod jménem *M. rivularis*, výjimečně i *M. hallii* či *M. minor*) lokalizovatelné do fytochorionů Beskydské podhůří a Radhošťské Beskydy a snad též Vsetínská kotlina („kaluže při Bečvě u Rožnova“, Formánek 1887–1897). Floristický kurz konaný roku 1975 ve Frýdku-Místku zachytil výskyt *Montia fontana* s. str. v Beskydech u samoty Muroňka v Krásné a v Horní Lomné, a také v Podbeskydí pod Ondřejníkem u Frýdlantu nad Ostravicí (Skalický et al. 1978). Na tři desítky let byly tyto údaje posledními z celého území moravských a slezských Karpat, ačkoliv na slovenské straně (CHKO Kysuce) je známa tato zdrojovka doposud (E. Pietorová in verb.).

Nález z roku 2006 v Horní Lomné je vzdálený sotva kilometr od zaniklé lokality z roku 1975. Na současné lokalitě zdrojovka porůstá zamokřené okraje a středovou linií nezpevněné řídky užívané cesty skrze zanedbané pastviny, ve společenstvu svazu *Cardamino-Montion* s dominantní *Stellaria alsine*. Ve vlhčích letech se zde ztrácí v bujně vegetaci, v suchých letech trpí vysycháním. Daleko více ji však ohrožuje upouštění od hospodaření na zdejších pastvinách a následně zarůstání smrkovým náletem.

Na lokalitě u Krásné roste zdrojovka v prameništi ve střední části delší dobu neobhospodařované mezofilní louky, dříve patrně sečené i pasené. Důsledkem absence hospodaření je expanze trav, zejména *Holcus mollis* a *Agrostis capillaris* a šíření nitrofilních druhů bylin, především *Chaerophyllum aromaticum* a *Senecio ovatus*. Expanze statnějších druhů v okolí i vlastním prameništi jsou pro drobnou a světlomilnou zdrojovku vážným nebezpečím. Tento konkurenčně slabý druh není v zapojených porostech schopen růst a hrozí jeho postupné vymizení.

V regionálních herbářích bylo, mimo zde prezentované lokality, nalezeno pouze 17 položek rodu *Montia* z Karpat Moravy a Slezska (asi ze 12 lokalit). Dva ze sběrů spadají do fytochorionu Podbeskydská pahorkatina (Ondřejník, 1925 *G. Weeber* BRNU; Skalice u Frýdku-Místku, 1926 *G. Weeber* BRNU), ostatní do fytochorionu Radhošťské Beskydy. Všechny položky náleží výhradně k hladkosemennému taxonu *M. fontana* s. str.

D. Hlisenkovský

Myricaria germanica

C1

99a. Radhošťské Beskydy, 6475b, Trojanovice (distr. Nový Jičín): západní úbočí masívu Noříč, skalnatý sesuv na prameni potoka Malá Ráztoka (přítok Lomné), asi 0,4 km SSZ od vrcholu Tanečnice (1084 m) a asi 1,2 km JJZ od vrcholu Noříč (1047 m), 910 m n. m., 1 malý keř (červenec 2010 foto *J. Štefek*); okraj skalnatého sesuvu na prameni potoka Malá Ráztoka (přítok Lomné) asi 200 m jižně od předchozí lokality, 900 m n. m., 1 malý keř (16. 3. 2011 not. *M. Popelářová*).

99a. Radhošťské Beskydy, 6575b, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): šterkové náplav na Kněhyňském potoku, asi 350 m Z od hostince „U skokana“ a asi 1,9 km SSV od soutoku potoka s řekou Bečvou, 500 m n. m. (2001 not. *P. Chytil*, 31. 3. 2011 foto *M. Popelářová & L. Šigutová*, 5 keřů; září 2011 not. *P. Chytil*, 5 vzrostlých keřů a asi dvě desítky semenáčků). Dnes vzrostlé keře židovíniku zde byly v roce 2001 vysazeny.

Židovínek německý je keř s vazbou na ekosystémy horských a podhorských toků s aktivní tvorbou rozsáhlých šterkových náplavů. Z přirozených stanovišť v České republice je dnes znám již jen z řek Morávky (pouze NPP Skalická Morávka) a Bečvy (Klečka 2001). Populace v dnešní NPP Skalická Morávka byla sice vysazena, veškerý sadbový materiál však pochází z původních keřů, které rostly jen pár kilometrů níž po proudu. Důvodem pěstování druhu *ex situ* bylo přímé ohrožení rostlin úpravami toku počátkem 90. let (Velička 1989). V průběhu následujících let bylo na náplavy vysazeno více než tisíc předpěstovaných semenáčků (Machalová 2005). Většina rostlin postupně uhynula, část keřů je vždy odplavena povodněmi. Před povodní v roce 2010 populace *Myricaria germanica* na řece Morávce čítala asi 70 adultních jedinců a desítky semenáčků vzniklých spontánní reprodukcí. Neúspěšný pokus o reintrodukcí *Myricaria germanica* proběhl i na řece Olši a jejím přítoku Kopytné.

V roce 2001 bylo také vysazeno asi 50 semenáčků židovíniku na náplav vytvořený v rámci revitalizace řečiště a nivy horského šterkonosného toku Kněhyně nad obcí Prostřední Bečva (Radhošťské Beskydy). Hrazení bystřiny v horní části toku nad revitalizací však omezuje převrstvování šterků a obnovu iniciálních stádií náplavů, což může být pro další existenci židovíniku limitující. Z původního počtu dodnes přežívá asi 5 keřů. Genofond vysazených rostlin pochází z původní populace na řece Morávce.

V posledních letech byl židovínik relativně hojněji nalézán i na antropogenních stanovištích – na kalištích v Havířově a Karvině (Ostravská pánev) a v Paskově (Beskydské podhůří) a ve vápencových lomech ve Štramberku a okolí (Moravská brána), což dokumentuje více autorů (např. 1999 K. Švendová CESK, 2001 P. Lustyk OLM; Pavlík in Hadinec et al. 2003: 268–270; 2008 Z. Prymusová OSM).

Židovínik německý v minulosti rostl na náplavech dalších řek a potoků v Radhošťských Beskydech, Středním Pobečví, Beskydském podhůří a Ostravské pánvi. Opakovaně byly mnoha autory dokládány populace *Myricaria germanica* zejména z řek Morávky, Ostravice, Lomné a jejich přítoků. Pravděpodobně poslední herbářový doklad výskytu druhu na území CHKO Beskydy pochází z říčky Lomné (1976 E. Burša FMM). Z ostatních řek a potoků jsou poslední záznamy datovány k přelomu 19. a 20. století. Postupné změny v geomorfologii toků vyvolané úpravami koryt neumožňují v současné době dostatečný vznik iniciálních stádií šterkových náplavů, které jsou nezbytné pro počáteční vývin druhu. Je zřejmé, že v České republice vlivem rozsáhlých úprav došlo k likvidaci vhodných stanovišť v celém jeho areálu.

Dva malé keře židovíniku byly nalezeny na skalnatých sesuvech na pramenech potoka Malá Ráztoka na severním úbočí Radhošťských Beskyd. Diaspory se sem pravděpodobně dostaly anemochorní cestou, nelze však ani vyloučit, že jejich zdrojem se stal vápencový šterk, kterým byla bodově zpevněna těsně se přimykající lesní cesta (šterk pochází s velkou pravděpodobností z některého lomu v okolí Štramberka).

M. Popelářová & L. Ohryzková

Odontites vernus subsp. *vernus*

C2

80a. Vsetínská kotlina, 6574a, Zubří (distr. Vsetín): okraj pole mezi osadami Porubky a Randůsky, asi 2,4 km SZ od kostela v obci, 49°29'03" N, 18°04'17" E, 440 m n. m., několik exemplářů (20. 7. 2008 leg. M. Dančák, OL).

*80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): údolí Velký Skalník, pole v jižní části údolí, asi 2,5 km V od centra města, 49°20'32" N, 18°01'47" E, 410 m n. m. (26. 6. 2000 leg. M. Dančák, OL).

Časný typ druhu *O. vernus* není v Květeně ČR (Kubát in Slavík 2000: 449–452) z karpatské části severní Moravy a Slezska vůbec uváděn. Výskyt v této oblasti je přesto doložen přinejmenším několika staršími herbářovými sběry a je také zmiňován v regionální floristické literatuře. Literární údaje existují z fytochorionů Vsetínská kotlina (Otýpková & Dančák 2003), Hostýnské vrchy (Lososová & Otýpková 2001, Otýpková & Dančák 2003) a Beskydské podhůří (Kühn 1955, Kilián & Krkavec 1962). Kromě výše uvedených nových lokalit je *O. vernus* subsp. *vernus* také doložen staršími sběry z okolí Třince

(Oldřichovice, 8. & 22. 7. 1992 *K. Walachová* OL), Frýdku-Místku (Skalice u Frýdku, 13. 6. 1972 *Z. Kilián* FMM), Valašského Meziříčí (Malá Lhota, 6. 7. 1967 *Demlová* OL) a Vsetína (Vsetín, 15. 7. 1959 *V. Velisek* OL). Další čtyři recentní nálezy z regionu (Vsetín-Jasenice, Ratiboř, Soběšovice a Fryčovice) byly publikovány ve výsledcích floristického kurzu ve Vsetíně (Koutecký et al. 2009) a v cyklu Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska (Hlisenkovský in Plášek & Cimalová 2008a: 47, 2010: 278). Časný typ druhu *O. vernus* je tedy pravděpodobně stálou, i když ne běžnou součástí flóry okrajových oblastí beskydského regionu. Počet jeho známých lokalit je (ve větší míře než u jiných druhů) přesto zřejmě nižší než skutečný počet lokalit. K tomu přispívá zejména vazba na přehlížená stanoviště (téměř výhradně obilná pole) a záměny či nerozlišování dvou u nás rostoucích poddruhů. Pozdní typ (*Odontites vernus* subsp. *serotinus*) se však kromě morfologických znaků a fenologie liší také výrazně ekologicky (roste nejčastěji v nejruznějších narušovaných trávnících).

M. Dančák

Ononis arvensis

C2

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6475c, Trojanovice (distr. Nový Jičín): travnatý okraj lesní cesty na pasece osázené smrky JV od areálu penzionu „Na Dolině“, asi 1,9 km JZ od křižovatky hlavních silnic (která leží v S části obce), 49°30'40" N, 18°13'08" E, 515 m n. m. (14. 8. 2007 leg. *P. Koutecký*, CBFS).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Košařiska (distr. Frýdek-Místek): údolí Kopytné mezi osadami Banát a Hrádková [asi 1 km J od vrcholu Velká Kykula (812 m), Z od obce] (7. 8. 1997 leg. *M. Sedláčková*, NJM, rev. *P. Koutecký*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Košařiska (distr. Frýdek-Místek): ČSAD Košařiska – konečná stanice, údolí Kopytné u cesty (7. 8. 1997 leg. *A. Hájková*, FMM, rev. *P. Koutecký*); téměř jistě stejná lokalita jako předešlá.
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Košařiska (distr. Frýdek-Místek): ojedinelý kvetoucí exemplář v úvozu cesty asi 400 m SZ od hřbitova v obci, 49°35'36" N, 18°41'24" E, 560 m n. m. (30. 6. 2007 not. *D. Hlisenkovský*).

Druh s roztroušeným výskytem na severní Moravě – severně od Radhošťských Beskyd a Veřovických vrchů, zejména ve fytochorionech Moravská brána a Podbeskydská pahorkatina, na západní hranici svého areálu (Kirschner & Štěpánek in Slavík 1995: 438–444). Výskyt v oreofytiku nebyl dosud udáván; zde uvedené lokality demonstrují pronikání do okrajových částí oreofytika Radhošťských Beskyd. Charakter území u Trojanovic ale odpovídá spíše mezofytiku; podobně to platí i pro historický údaj ze svahu Ostré hory mezi Ostravicí a Malenovicemi, asi 3 km jižně od kostela v Malenovicích (1881 *A. Oborný* BRNU).

P. Koutecký

Ophioglossum vulgatum

C2

- *80a. Vsetínská kotlina, 6574b, Zubří / Vidče (distr. Vsetín): křoviny na okraji louky asi 0,7 km J od železniční stanice Zubří a asi 0,7 km SSV od kóty Úlehle (466), severozápadní svah, 380 m n. m., bohatá populace proměnlivého počtu v jednotlivých letech na ploše asi 20 × 5 m (21. 5. 2000 leg. *B. Jízová* & *M. Krupa*, VM; 3. 6. 2007, 15. 6. 2009, 12. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Janová (distr. Vsetín): Kadějov, okraj louky asi 1,2 km JJV od kóty Lysný (653,8) a asi 1,7 km V od kostela v obci, východní svah, 415 m n. m., několik rostlin na ploše asi 2 × 2 m (12. 5. 2011 not. *M. Popelářová & D. Hlisenkovský*).
82. Javorníky, 6674b, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): podhřebenová svahová louka v závěru údolí Lušová, asi 0,7 km SZ od kóty Křížný (719,3) a asi 1,4 km SSV od točny autobusů na konci údolí, západní svah, 640 m n. m., desítky rostlin na ploše 3 × 3 m (1. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6676a, Velké Karlovice (distr. Vsetín): místní část Malé Karlovice, SZ úbočí Lopušné, luční prameniště na kraji lesa, asi 1 km J od rozcestí Podřatá, 650 m n. m., desítky rostlin na ploše asi 3 × 2 m (9. 7. 2011 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): vlhčí část mezofilní louky v PP Stříbrník, poblíž hřebenové polní cesty, asi 1,3 km J od rozcestí údolí Stříbrník a Veřečný a asi 1,4 km S od kóty Filka (769), východní svah, 540 m n. m., desítky rostlin na ploše asi 3 × 3 m (10. 7. 2008, 11. 6. 2010 not. *M. Popelářová*); vlhčí části mezofilních luk v PP Stříbrník – dvě mikrolokality poblíž hřebenové polní cesty, západní svah, desítky rostlin na plochách asi 3 × 3 m (8. 9. 2011 not. *M. Popelářová*); vlhčí část mezofilních luk těsně navazujících na PP Stříbrník, 2 mikrolokality, východní svah, stovky rostlin na plochách asi 1 × 1 a 4 × 6 m (8. 9. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
82. Javorníky, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): vlhčí část mezofilní louky v závěru údolí Veřečný, východně od osady U Mikulášů asi 0,6 km J od kóty Snoz (618,2) a asi 3,3 km SV od kostela v obci, jižní svah, 540 m n. m., desítky rostlin na ploše asi 20 × 10 m (2006 not. *P. Kusák*; 14. 5. 2008, 8. 6. 2009 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): PR Galovské lúky, luční prameniště, asi 0,5 km JZ od kóty Hrachovec (776,7), jižní svah, 720 m n. m., několik rostlin na ploše asi 1 × 1 m (19. 5. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): okraj drobného prameniště na sjezdovce „Kohútka“, asi 0,4 km SSV od chaty Kohútka a asi 1,3 km JJZ od točny autobusů v závěru údolí Velká Vranča, severní svah, 745 m n. m., plocha asi 1 × 1 m (19. 6. 2008 not. *M. Popelářová*). V r. 2009 lokalita při úpravě sjezdové trati pravděpodobně zanikla.
82. Javorníky, 6775d, Karolinka (distr. Vsetín): podhřebenová zarůstající pastvina na enklávě Strčková asi 1 km JV od kóty Káni (744,2) a asi 3,7 km JV od kostela v obci, severovýchodní svah, 700 m n. m., 3 rostliny (1. 7. 2002 not. *M. Kočí*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): údolí zvané Zákopčí (Za Kopcem), luční mokřad, asi 0,5 km V od kóty 743,5 (rozcestí žluté a modré turistické značky) a asi 1,8 km Z od soutoku potoka Mísná a Léští, východní svah, 650 m n. m., desítky rostlin na ploše asi 5 × 5 m (23. 6. 2011 not. *M. Popelářová*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Smradlavá, podmáčený břeh nad lesní cestou asi 1 km V od rozcestí údolí Smutné a Smradlavé a asi 3 km J od kostela sv. Bedřicha v obci, 650 m n. m. (4. 8. 2000 leg. *R. J. Vašut*, OL; 27. 6. 2009 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM, asi 50 rostlin na ploše 10 × 5 metrů).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Hlavatá, vlhčí část pastviny na východním okraji enklávy, asi 0,7 km SV od kaple sv. Cyrila a Metoděje a asi 1 km SV od rozcestí silnice Bílá – Bumbálka, 750 m n. m., 15–20 rostlin (12. 6. 2002 not. *R. J. Vašut*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675a, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): hřebenová louka užívaná v zimě jako sjezdovka „Soláň-sedlo“, asi 0,4 km Z od sedla Čarták (autobusová zastávka) a asi 1,1 km JZ od kóty Soláň (860,9), severní svah, 800 m n. m., stovky rostlin na ploše asi 20 × 10 m (18. 6. 2009, 15. 6. 2010 not. *M. Popelářová*).

Hadilka obecná je dnes v Beskydech vzácná, v mezofytiku Javorníků a Vsetínské kotliny byla však hojně zaznamenávána zejména Řičanem ve 20. a 30. letech 20. století (Řičan

1936, řada jeho herbářových dokladů). Naopak z oreofytika Radhošťských Beskyd existují jen ojedinělé historické sběry (např. 1906 *J. Podpěra* BRNU, 1922 *s. coll.* OSM, 1922 *G. Řičan* GM), dokládající výskyt hadilky na hřebeni Radhoště a ve Velkých Karlovicích pod kótou Vysoká (1024).

Recentní výskyty této kapradiny jsou vázané na podloží magurského flyše, tj. pískovce, jílovce a slepence, z části vápnité. Stanovištěm druhu jsou zejména vlhčí louky svazu *Arrhenatherion* a *Violin* *caninae* a luční prameniště svazu *Calthion* v submontánním stupni. Pouze na lokalitách ve Vsetínské kotlině sestupuje druh do nižších poloh a roste zde v podrostu mezofilních křovin.

M. Popelářová

Orchis militaris

C2

84b. Jablunkovské mezihoří, 6478c, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): 0,4 km severně od PP Motyčanka, příkop podél lesní cesty, 630 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (29. 6. 2008 foto *M. Vymazalová*, rev. V. Grulich).

Druh suchých strání a světlých lesů, který někdy roste i na synantropně ovlivněných stanovištích. V zájmovém území se v současnosti vyskytuje slabá populace pouze na jediné lokalitě na hranici fytochorionů Vsetínská kotlina a Javorníky u Huslenek (Kočí 2003). Několik málo rostlin je také v posledních letech pozorováno v PP Ježůvka u Vsetína (Vsetínská kotlina) a PP Hrádek u Študlova (Javorníky, Jan Pavelka in verb.). Historické údaje však pocházejí ze Vsetínské kotliny, Javorníků (Jatiová & Šmiták 1996) i Beskydského podhůří (Podpěra 1949, Weeber 1901–1903, 1936). Výskyt v oreofytiku Radhošťských Beskyd (Gibl 1949) není, vzhledem k chladnému klimatu a kyselému podloží, příliš pravděpodobný. Nález druhu nedaleko Mostů u Jablunkova je zřejmě jediným recentním záznamem z Jablunkovského mezihoří a jde také o znovuobjevení druhu v Moravskoslezském kraji, kde byl pokládán za vyhynulý (Sedláčková & Plášek 2005). Byla zde nalezena jediná kvetoucí rostlina na svahu příkopu při lesní cestě. Příkop byl zřejmě v době nálezů relativně nedávno prohlouben, štěrkovitá půda byla obnažena a téměř bez vegetace. Při revizi v roce 2010 již rostlina potvrzena nebyla a je pravděpodobné, že vzhledem k rychle se zapojujícímu bylinnému pokryvu příkopu výskyt v budoucnu brzy zanikne. Podobný charakter mají nejbližší současné lokality na Slovensku (P. Lustyk in verb.) a jedna lokalita nedaleko Rajnochovic v Hostýnských vrších (M. Dančák in verb.), kde druh rovněž osidluje narušené příkopy.

M. Vymazalová

Oxycoccus palustris

C3

99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Krásná (distr. Frýdek-Místek): PP Obidová, rašelinná louka 1,5 km JV od vrchu Obidová (832 m), 720 m n. m., 2 trsy (13. 7. 2000 not. *P. Chytil*) původem z PP Podgrůň, vysazeno v roce 2000.

99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): PP Byčinec, rašelinná louka, sušší místo mezi borůvkám asi 800 m JV od soutoku potoka Byčinec s řekou Morávkou, 690 m n. m., na ploše 1 × 1 m (2004 not. *P. Chytil*, 4. 8. 2010 not. *P. Chytil*) původem z PP Podgrůň, vysazeno v roce 2000.

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): několik exemplářů v jižní části bezlešé rašelinné enklávy 1,4 km JJZ od kostela, 615 m n. m. (20. 7. 2006 not. D. Hlisenkovský & Z. Vrabel, 25. 4. 2011 foto D. Hlisenkovský).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576a, Čeladná (distr. Frýdek-Místek): PR V Podolánkách, dva malé porosty na ploše několika desítek cm při kraji rašelinné smrčiny, asi 5 km JJZ od vrcholu Smrku (1276), 640 m n. m. (2001, 25. 7. 2009 not. M. Kočí, 6. 8. 2009 not. D. Hlisenkovský, P. Chytil & M. Popelářová). Rostliny byly zjevně na lokalitě vysazeny.

O přítomnosti klikvy v Moravskoslezských Beskydech se dozvídáme z mnoha literárních zdrojů od počátků botanického výzkumu (např. Kolbenheyer 1862, Sapetza 1868, Oborny 1883–1886, Gogela 1904b aj.). Všechny konkrétní údaje se vztahují výhradně k vrchovištím v údolí řeky Ostravice na Starých Hamrech (PR Hutě-Kravenec), kde bývala svého času hojná (např. Weeber 1901–1903, 1936). Tato lokalita zanikla výstavbou přehradní nádrže Šance v 60. letech 20. století. Bezmála třicet let po jejím zániku objevil J. Duda pod hřebenem Gruně nové stanoviště klikvy v Beskydech (A. Hájková in verb.; Hájková 2003), v dnešní PP Podgrůň (vyhlášeno až 1990), od předchozí lokality asi 3 km vzdálené. Dnes zde klikva hustě porůstá přibližně 200 m². Pozoruhodností je, že tato rašelinná louka byla týmž autorem zdokumována již dříve (Duda 1950), aniž by zde tento druh tehdy zaznamenal. Výskyt tak vzbuzuje spekulaci, zda by se nemohlo jednat o přesazené rostliny ze zaniklé lokality v Hutích, avšak jakékoliv takové záznamy scházejí.

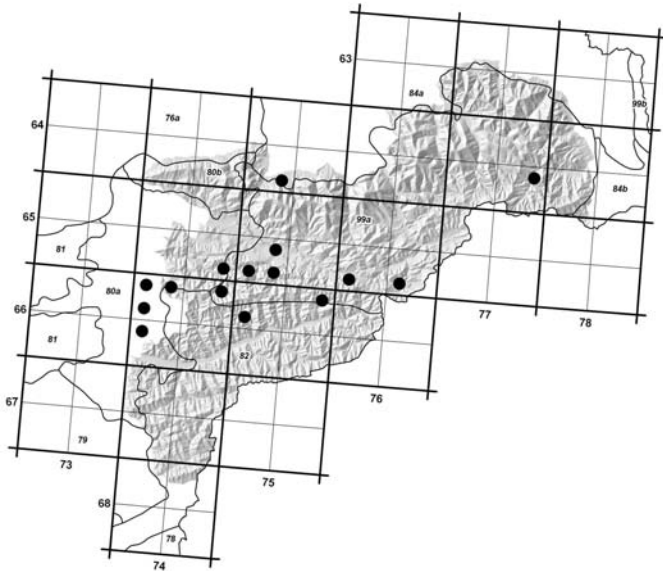
V současnosti je *Oxycoccus palustris* v CHKO Beskydy znám z pěti lokalit, na většinu se však jedná o evidované či zjevné výsadby. Roste zde v biotopech rašelinných luk a rašelinných smrčín, přičemž všechny lokality spadají do fyto geografického podokresu Radhošťské Beskydy.

D. Hlisenkovský

Parnassia palustris

C2

- *80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Růžďka (distr. Vsetín): luční svahové prameniště asi 3 km JV od katolického kostela v obci, asi 430 m n. m., několik rostlin (Pavelka 1997, Derková 2001).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Vsetín (distr. Vsetín): Horní Jasénka, luční svahové prameniště v enklávě U Kovářů, asi 1 km SZ od kóty Snož (662,7) a asi 3 km SZ od katolického kostela v obci, asi 600 m n. m., několik rostlin (Derková 2001).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Malá Bystřice (distr. Vsetín): svahové prameniště v místní části Malenov, asi 1 km SV od soutoku potoka Bystřička a jeho pravostranného přítoku před zatačkou na Dušnou a asi 1,5 km SZ od kóty Prostředný vrch (743,6), jihozápadní svah, 570 m n. m., na ploše asi 5 × 5 m (Derková 2001; 16. 9. 2010 not. M. Popelářová).
- 80a. Vsetínská kotlina / 99a. Radhošťské Beskydy, 6674b, Valašská Bystřice (distr. Vsetín): údolí Tisňavy, mokřadní louka v údolní nivě asi 1 km JJZ od soutoku Tisňavského potoka a potoka Bystřice a asi 1 km VJV od kóty Hrňová (740,5), 550 m n. m., minimálně 30 kvetoucích rostlin (24. 5. 2010 not. M. Popelářová). Část mokřadu byla v roce 2009 zničena vybudovanou cestou.
- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): Jasenice, boční údolí Dlůhé, osada Rubisko, slatinný mokřad v údolí asi 0,7 km JJV od soutoku potoka Jasenice a jeho přítoku z údolí Dlůhé a asi 1,3 km S od kóty Lysný (654), západní svah, asi 430 m n. m. (Derková 2001).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674d, Valašská Bystřice (distr. Vsetín): údolí potoka Kolibiska, pěnovcové prameniště na svahu asi 0,7 km J od kóty Kykula (679) a asi 1,4 km VJV od kostela v obci,

Obr. 7. – Rozšíření *Parnassia palustris* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2).
 Fig. 7. – Distribution of *Parnassia palustris* in the study area (see Fig. 2 for details).

- jihovýchodní svah, 540 m n. m., několik kvetoucích rostlin (17. 9. 2003 not. Z. Klečková, 15. 6. 2011 not. M. Popelářová).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): poslední luční enkláva v závěru údolí Hrubé Brodské, bazické luční prameniště asi 0,8 km SV od kóty Křižný (719,2) a asi 2,3 km SSZ od rozcestí Hrubé a Malé Brodské, 550 m n. m., asi 20 rostlin na ploše 3 × 3 m (Derková 2001; 18. 6. 2010 not. M. Popelářová).
82. Javorníky / 99a. Radhošťské Beskydy, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): závěr údolí Miloňov, enkláva Hanzlová, nevelké luční prameniště na žluté turistické značce, asi 1,1 km SZ od kóty Miloňová (845,9) a asi 3,2 km SZ od železniční stanice v obci, 640 m n. m., vzácně (30. 8. 2002 not. J. Ohryzek).
82. Javorníky / 99a. Radhošťské Beskydy, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): závěr údolí Miloňov, enkláva Hanzlová, nevelké luční prameniště u kříže na žluté turistické značce, asi 0,8 km SSZ od kóty Miloňová (845,9) a asi 3 km SZ od železniční stanice v obci, 630 m n. m., několik rostlin (Derková 2001). Prameniště bylo později rozdupáno kravami.
- 84a. Beskydské podhůří / 99a. Radhošťské Beskydy, 6475c, Trojanovice (distr. Nový Jičín): část Buzkovičky, bývalá ruská vojenská stělnice, prameniště v údolí Velkého Škaredého potoka asi 1 km SSZ od kóty Kladnatá (715,4), 500 m n. m. (Sedláčková 1997), 500 rostlin (Spáčilová 1997), desítky fertálních rostlin (9. 10. 2007 not. P. Koutecký).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): středová linie zvodnělé luční cesty nad osadou Stoligy v délce asi 20 m, 0,9 km SSZ od kostela v obci, 590 m n. m., 25 kvetoucích rostlin (12. 7. 2008 foto D. Hlisenikovský).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Valašská Bystřice (distr. Vsetín): závěr údolí Činovského potoka, svahové prameniště asi 1,2 km SZ od vrchu Herálky (891,3 m) a asi 4,3 km JV od kostela v obci, západní svah, 680 m n. m., několik desítek rostlin (15. 6. 2011 foto M. Popelářová).

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): Za Kopcem, údolí potoka Mísná, zarůstající prameniště asi 0,1 km JV od kóty 743,5 a asi 2,1 km Z od soutoku potoků Mísná a Lěští, 720 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (2006 not. *J. Wolfová*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): část Pod Káním, okraj svahového prameniště asi 0,5 km SSV od kóty Kání (666,1) a asi 1 km JV od kostela v obci, 49°25'27" N, 18°13'53" E, 520 m n. m., 6 kvetoucích a asi 10 sterilních rostlin (Vašátová 2002; 18. 8. 2007 not. *P. Koutecký*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): část Pod Káním, bahnitě dno zářezu potoka (charakteru prameniště), asi 0,9 km SV od kóty Kání (666,1) a asi 1,5 km JV od kostela v obci, 49°25'34" N, 18°14'21" E, 510 m n. m., 15 kvetoucích rostlin (3. 10. 2007 not. *P. Koutecký*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): příkop u lesa na hřebetě Z od potoka Kyvňacka, nedaleko zelené turistické stezky, 49°25'21" N, 18°15'34" E, asi 600 m n. m., několik rostlin (17. 9. 2005 leg. *M. Dančák*, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Horní Bečva (distr. Vsetín): část Podlízáná, luční mokřad asi 150 m SSV od zastávky a točny autobusů „Horní Bečva, rest. Na Bečvici“ a asi 1 km JV od kóty Šorštýn (780,9), 650 m n. m., asi 20 rostlin (15. 7. 1998, 12. 6. 2002 not. *R. J. Vašut*). Později výskyt nebyl potvrzen, lokalita pravděpodobně zanikla.
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí Smutné (pravostranný přítok potoka Smradlavá), zamokřený svah nad zpevněnou lesní cestou asi 0,6 km JJZ od kóty Ježula (760) a asi 3 km J od kostela sv. Bedřicha v obci, 630 m n. m., 9 rostlin (31. 8. 2010 not. *P. Chytil*).

Tolije bahenní je jedním z druhů, které byly ještě do poloviny minulého století v nižších polohách Beskyd a jim přiléhajícím Podbeskydí poměrně hojné (na rozdíl od samotných Radhošťských Beskyd, kde byla tolije vždy vzácností). Svědčí o tom místní floristické písemné prameny, jež se pro její četnost ani nesnaží vyjmenovávat její konkrétní lokality (např. Gogela 1903–1906, Weeber 1901–1903, 1936). Tolije tu rostla zejména na mezo-filních až podmáčených pastvinách bazičtějších podkladů. Relativně čtenější výskyt znamenal ještě Z. Kilián v 50.–70. letech z oblasti Jablunkovska (např. v Bukovci, na hoře Gírové, v okolí Milíkova, na vrchu Zelená u Jablunkova, v údolí potoků Lísky, Kotelnice, Jestřábí, Horský a Vlasský – Kilián 1954–1971). Z těchto lokalit v současnosti přežívá tolije již pouze v PR Bukovec, kde její živořící populace jen stěží odolává nevhodně časované seči při údržbě rezervace. Podobně hovoří ještě V. Velísek (1958), který označuje toliji ve Vsetínských vrších jako „dosti obecnou“. Zde v současnosti roste ve společenstvech lučních pěnovcových pramenišť (as. *Carici flavae-Cratoneuretum filicini*) a slatinných pramenišť bez tvorby pěnovců (subas. *Cirsietum rivularis eriophoretosum latifoliae* a as. *Valeriano simplicifoliae-Caricetum flavae*). Často se však jedná o mokřady jen velmi malé rozlohy (několik m²), a tudíž mimořádně zranitelné (např. jsou rozdupány kravami, odvodněny či zavezeny). Mnohá luční prameniště v posledních letech navíc silně zarůstají v důsledku neobhospodařování. Recentní rozšíření druhu v Beskydech ukazuje obr. 7.

M. Popelářová & D. Hlisnikovský

Platanthera chlorantha

C3

- 76a. Moravská brána vlastní / 80b. Veřovické vrchy, 6474c, Mořkov (distr. Nový Jičín): 0,3 km JV od železniční stanice Mořkov, zarůstající lesní paseka u turistického rozcestí „Pod Huštýnem“, 49°31'36" N, 18°04'22" E, 430 m n. m., 15 kvetoucích rostlin (5. 6. 2007 not. *P. Hanáková*).

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): Hovízky-Potoky, asi 0,35 km Z od konečné autobusové zastávky, 49°19'07" N, 18°04'07" E, 500 m n. m. (6. 6. 2002 not. I. Knollová-Kuželová, ČNFD).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475d, Trojanovice (distr. Frýdek-Místek): areál bývalé střelnice 2 km Z od kostela v obci, 49°30'45" N, 18°12'57" E, 450 m n. m. 1 kvetoucí rostlina (21. 6. 2011 foto D. Hlískovský).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): vlhké louky 0,1 km J od ústí Travného potoka do Morávky, 49°32'41" N, 18°32'52" E, 575 m n. m., 5 kvetoucích rostlin (23. 6. 2008 foto M. Vymazalová, rev. V. Grulich).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): Bílý Kříž, louky přepásané ovcemí 1,1 km SSZ od Bílého Kříže, 0,25 km JJZ od turistického rozcestí „Morávka, U Surovce“, 49°30'26" N, 18°32'20" E, 750 m n. m., 12 kvetoucích rostlin (16. 6. 2010 foto M. Vymazalová, rev. V. Grulich).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): nejjižnější cíp osady Kyčmol, areál bývalého JZD, vlhká louka, 49°30'47" N, 18°37'19" E, 680 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (28. 6. 2008 foto M. Vymazalová, rev. V. Grulich).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): osada Kyčmol, uprostřed lučního komplexu, 49°30'50" N, 18°37'20" E, 680 m n. m., 18 kvetoucích rostlin (28. 6. 2008 foto M. Vymazalová, rev. V. Grulich).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576b, Staré Hamry (distr. Frýdek-Místek): Janíkula, krátkodobě neobhospodařovaná lada, 0,4 km JZ po žluté turistické značce od turistického rozcestí Janíkula na křižovatce se silnicí, 49°28'28" N, 18°27'43" E, 740 m n. m., 7 kvetoucích rostlin (12. 6. 2008 foto P. Lustyk).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Bobek, krátkodobě neobhospodařovaná lada, těsně při státní hranici a modré turistické značce, 49°26'00" N, 18°29'22" E, 870 m n. m., 6 kvetoucích rostlin (12. 7. 2008 foto P. Lustyk).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Konečná, 0,35 km JZ od turistické chaty, 49°26'56" N, 18°31'13" E, 760 m n. m., 9 kvetoucích rostlin (11. 7. 2008 foto P. Lustyk).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577c, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Konečná, 0,75 km JZ od turistického střediska, 49°26'49" N, 18°30'53" E, 840 m n. m., 10 kvetoucích rostlin (11. 7. 2008 foto P. Lustyk).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Smutníky, 0,47 km V od vrcholu Beskyd (900 m), 49°23'34" N, 18°26'07" E, 850 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (26. 6. 2011 foto D. Hlískovský).

Je obecně známo, že druh je morfologicky a do značné míry také ekologicky velmi podobný vemeniku dvoulistému (*Platanthera bifolia*), který je ve studovaném území běžnější. Správná determinace je možná pouze v době květu, protože nejdůležitějším určovacím znakem je poloha brylek. Vzhledem k nesnadné determinaci je pravděpodobné, že druh je částečně přehlížen, což je umocněno také malou početností populací (nezřídka jednotlivě rostoucí exempláře). Historické údaje vypovídají o výskytu druhu v zájmovém území ve všech fytochorionech mezofytika i v oreofytiku Radhošťských Beskyd (např. Formánek 1886–1887, Gogela 1904b, Weeber 1901–1903, 1936, Vodička 1954, Kajdoš 1957, Zázvorka in Štěpánková et al. 2010: 486–492). Postupným zánikem tradičního pastevního managementu nebo často také intenzifikací luk došlo především v mezofytiku k silnému ústupu druhu a záznamy z posledních let prakticky chybí.

V mezofytiku byly objeveny dvě nové lokality: paseka u Mořkova a areál střelnice v Trojanovicích, dále byl potvrzen dřívější výskyt v osadě Hovízky u Hovězí. Žádnou

z historických lokalit oreofytika se nepodařilo ověřit (Noříčci, Herálky, Medvědí atd.), bylo však nalezeno celkem 9 nových lokalit.

M. Vymazalová

Poa remota

C3

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Horní Bečva (distr. Vsetín): Vysoká (1024 m), fragment olšiny na břehu horského potoka (Rožnovská Bečva), asi 0,5 km SSV od vrcholu kopce, asi 860 m n. m. (11. 7. 1999 leg. R. J. Vašut, OL; 2002 not. R. J. Vašut).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576c, Horní Bečva (distr. Vsetín): Vysoká (1024 m), fragment olšiny na břehu horského potoka, asi 0,7 km Z od vrcholu kopce, asi 860 m n. m. (2001 leg. R. J. Vašut, OL).

Statný druh lipnice rostoucí především v olšinách, který se v regionu Beskyd vyskytuje vzácně. Rekonstruovat jeho rozšíření ve studované oblasti na základě literárních údajů je nemožné, neboť taxon byl dříve spojován a zaměňován s *P. chaixii*. Z kontextu těchto údajů vyplývá, že naprostá většina lokalit se vztahuje k druhému druhu, který je ve vyšších polohách Radhošťských Beskyd a Javorníků poměrně hojný, s ojedinělými výskyty i v nižších polohách (např. Velký Javorník, Martiňák).

Revizí herbariových dokladů bylo zjištěno, že druh *P. remota* se v Beskydech vyskytoval vždy velmi vzácně. Byl doložen z Lysé hory (1864 A. Makowsky BRNU), Javorníků (1910 G. Řičan BRNU) a okolí Rožnova pod Radhoštěm (1983 J. Trávníček BRNU).

Druh byl nalezen (ale nebyl dokladován) také z postranního hřebene Velkého Polomu (7. 9. 2008 not. M. Vymazalová) a ze svahu Portáše v Javornících (15. 4. 2002 not. M. Dančák).

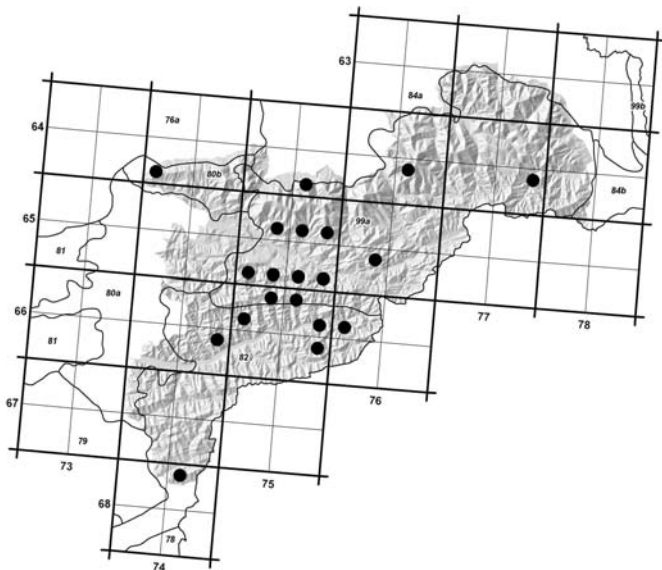
V Beskydech byly pozorovány (např. Vysoká, pramen Rožnovské Bečvy) a rovněž doloženy rostliny, které nebylo možné jednoznačně přiřadit ani k jednomu z uváděných blízkce příbuzných druhů. Rostliny vytvářely rozvolněné, přesto poměrně trsnaté porosty a kvantitativní charakteristiky květenství byly intermediární. Zdali se jedná pouze o extrémní projev plasticity zastíněných rostlin *P. chaixii* nebo o křížence obou druhů, může zodpovědět jen speciálně zaměřená studie.

R. J. Vašut

Pyrola rotundifolia

C2

- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): pastvina na S svahu vrchu Lysá hora nad údolím Hluboký při JV okraji města, asi 500 m n. m. (19. 6. 1999 leg. M. Dančák, OL).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Tisňavy, enkláva Adamíky, okraj mezofilní louky asi 0,4 km JZ od vrcholu Adamíky (742 m) a asi 1,1 km JZ od rozcestí údolí Podřatá a Tisňavy, jižní svah, 730 m n. m. (29. 9. 2006 not. M. Dvorský ml.).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): křovinatý lem pastviny 0,37 km S od kostela v obci, 49°32'00" N, 18°38'12" E, 610 m n. m., několik desítek rostlin, z toho 25 fertálních (17. 7. 2006 foto D. Hlisenkovský & Z. Vrabel).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): pod solitérní jabloní nad soutokem potoka Úplaz z říčkou Lomnou, 0,64 km SV od kostela v obci, 49°32'00" N, 18°38'28" E, 585 m n. m., asi 30 fertálních rostlin na ploše asi 2 m² (17. 7. 2006 not. D. Hlisenkovský & Z. Vrabel, 9. 6. 2007 leg. D. Hlisenkovský, FMM).

Obr. 8. – Rozšíření *Pyrola rotundifolia* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2).
 Fig. 8. – Distribution of *Pyrola rotundifolia* in the study area (see Fig. 2 for details).

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575b, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): osada Komárov, zarůstající mez při okraji dřívější pastviny asi 3,5 km JJZ od vrcholu Čertova Mlýna (1205 m), 665 m n. m. (2000 leg. R. J. Vašut & M. Vašutová, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): Mezivodí, na břehu příkopu u hlavní silnice asi 1 km JJV od kóty Lučkov (792,8), 600 m n. m., asi 10 fertilních rostlin (9. 6. 2008 foto M. Popelářová).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6675a, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): remíz na okraji hřebenové louky užívané v zimě jako sjezdovka „Soláň-sedlo“ asi 0,5 km Z od sedla Čarták, severní svah, 800 m n. m., porost 3 m² (14. 10. 2007 not. M. Kočí). *Pyrola rotundifolia* roste na okrajích remízku a luk v hřebenových a podhřebenových partiích Vsetínských vrchů v širším okolí kóty Soláň (860) minimálně na dvou desítkách dalších lokalit, viz např. také Koutecký et al. 2009.

V Beskydech byly historicky zjištěny všechny naše druhy rodu *Pyrola* (Otruba 1925, 1926, Řičan 1936, Křísa in Hejný & Slavík 1990: 510–514). Dnes lze v území za vyhnulé považovat *P. chlorantha* a *P. media*. Recentně se vyskytující *Pyrola minor* a *P. rotundifolia* mají výrazně odlišné rozšíření. Frekvence výskytu obecně hojnější *P. minor* je rovnoměrná po celém území Beskyd. Naopak u vzácnější *P. rotundifolia* je výskyt soustředěn v oblasti hřebene Vsetínských vrchů a východní části Javorníků, zpravidla nad 600 m n. m., jinde v Beskydech je již vzácná (viz obr. 8). Zda je tato nerovnoměrnost přirozeného charakteru či si lze vzácnost hruštičky okrouhlohlavé vysvětlit jejím drastickým úbytkem, je dnes těžko zjištělné. Historické rozšíření druhů rodu *Pyrola* nelze totiž opřít o

obecná tvrzení autorů publikací starších počátku minulého století ani o novější literární záznamy, z nichž je patrné, že druhy *Pyrola minor* a *P. rotundifolia* nebyly často rozlišovány. Rovněž v herbářích figuruje řada mylně determinovaných sběrů.

Prezentovány jsou zde příklady výskytu druhu z fytochorionů Vsetínská kotlina, Javorníky a Radhošské Beskydy a zcela izolované lokality v Bílé a Horní Lomné.

D. Hlisenkovský & M. Popelářová

Ranunculus bulbosus

- 80a. Vsetínská kotlina / 82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): suché trávníky na jižně orientovaném svahu údolí Vsetínské Bečvy, asi 0,25–0,4 km VJV od osady Losový, asi 1,4 km SV od kostela v obci, asi 460–510 m n. m. (11. 5. 2006 not. *P. Koutecký*).
82. Javorníky, 6674b, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Lušová u točny autobusu, výslunná louka orientovaná k JJV, 49°21'25" N, 18°09'04" E, asi 500 m n. m., asi 15 jedinců (14. 5. 2006, 21. 6. 2006 not. *M. Vymazalová*).
82. Javorníky, 6674b, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Lušová, louka s jižní orientací, 49°21'35" N, 18°09'12" E, asi 550 m n. m., 9 jedinců (22. 6. 2006 not. *M. Vymazalová*).
82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): jižní svahy kóty 701,4, asi 0,1–0,6 km Z od osady U Sivků, asi 2 km S – 2,2 km SSZ od kostela v obci, 620–700 m n. m. (11. 5. 2006 not. *P. Koutecký*).
82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): suché louky, pastviny a meze na západně orientovaném svahu nad osadou Bratřejůvka, asi 0,25 km SV – 0,6 km S od ústí potoka Bratřejůvka do Vsetínské Bečvy, asi 2,4 km SV od kostela v obci, 420–470 m n. m. (10. 5. 2006 not. *P. Koutecký*).
82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Dinotice, louky asi 0,5–1,2 km VJV od rozcestí v osadě U Svrčinů, asi 3,5 km SSZ od kostela v obci, 570–700 m n. m. (12. 5. 2006 not. *P. Koutecký*).
82. Javorníky, 6675a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): údolí Malé a Hrubé Brodské S od obce (16. 5. 2006 not. *J. Janeček*).
82. Javorníky, 6675c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): Velká Vranča, luční enkláva na kótě 693,4, asi 0,65–1,3 km S od kóty Válečkova Kyčera (827,1), 660–693 m n. m. (6. 5. 2006 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).
82. Javorníky, 6774a, Huslenky (distr. Vsetín): suchá výslunná pastvina v údolí Tisové, asi 2,3 km JJZ od kostela v obci, 520 m n. m., 49°17'05" N, 18°04'24" E, několik jedinců (20. 5. 2007 not. *M. Dančák*).
82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): suchá výslunná pastvina v údolí Hořansko, asi 1,6 km JZ od kostela, 49°17'30" N, 18°02'45" E, 460 m n. m. (20. 5. 2007 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): stráně západně nad soutokem potoka Zděchovka a Uherského potoka, 450 m n. m., 49°17'23" N, 18°05'05" E, několik jedinců (18. 5. 2007 not. *M. Dančák*).

Teplomilný druh, který na většině území severní a severovýchodní Moravy zcela chybí nebo je velmi vzácný (viz Danihelka et al. 2011). Ve studované oblasti se roztroušeně vyskytuje na řadě mikrolokalit v relativně malém území v okolí obcí Hovězí, Huslenky, Halenkov a Nový Hrozenkov, historické údaje existují také z okolí obce Zděchov (Řičan 1932). Zdejší, k severovýchodu nejdále vysunutá arela, je izolovaná od víceméně souvislého rozšíření druhu v teplejším území jižní a střední Moravy (nejbližší skupiny lokalit se nacházejí v okolí Vizovic a Brumova-Bylnice). Většina výše uvedených nálezů představuje nově objevené mikrolokality. Významné jsou nálezy z okolí Nového Hrozenkova (údolí Brodská, údolí Vranča), odkud druh dosud nebyl v literatuře uváděn.

M. Dančák

Ranunculus cassubicus* agg.*C3**

- *76a. Moravská brána vlastní, 6473c, Němetice (distr. Vsetín): okraj nivy Bečvy v lese Doubrava, asi 2 km SV od kaple v obci, 49°30'59" N, 17°51'26" E, 265 m n. m., desítky jedinců (24. 4. 2000 leg. *M. Dančák*, OL).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6673d, Vsetín (distr. Vsetín): mez na úpatí vrchu Žamboška při silničním obchvatu města, asi 0,9 km Z od železniční stanice Vsetín, 49°20'09" N, 17°58'52" E, 360 m n. m., desítky jedinců (25. 4. 2004 leg. *M. Dančák*, OL).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): spodní okraj habrového lesa 1,5 km JV od obce, 450 m n. m., několik rostlin (24. 6. 2006 not. *P. Kusák*).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): kamenitý svah v habrovém lese pod velkou loukou 1 km JJV od obce, 520 m n. m., velká skupina rostlin (6. 5. 2006 not. *P. Kusák*).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): v listnatém lese 1 km JV od obce, 500 m n. m., velká skupina rostlin (24. 6. 2006 not. *P. Kusák*).
82. Javorníky, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): olšina a dubohabřina na levém břehu potoka Luženka asi 800 m SV od železničního mostu přes potok Luženka, 49°14'45" N, 18°02'00" E, 440 m n. m., asi 100 jedinců (8. 5. 2006 leg. *J. Mládek*, OL).

Komplex pryskyřníku kašubského je podskupinou okruhu pryskyřníku zlatožlutého (*Ranunculus auricomus* agg.), jedné z taxonomicky nejproblematictějších skupin středoevropské flóry. Je tvořen diploidními sexuálně se rozmnožujícími a polyploidními částečně či zcela apomiktickými taxony, jejichž taxonomie a rozšíření na území ČR jsou zcela neznámé. Celý komplex je rozšířen zejména ve střední a východní Evropě a charakter jeho rozšíření v ČR (hlavně východní Čechy a střední a jihovýchodní Morava) ukazuje na možnou migraci z Karpat. Ze Slovenska je uváděn jeden diploidní sexuální druh (*R. carpaticola* Soó) a nejméně dva polyploidní apomiktické typy hybridního původu (Hörandl et al. 2009). Oba apomiktické typy (*R. hungaricus* Soó a formálně nepojmenovaný taxon vzniklý křížením *R. carpaticola* a blízkce příbuzného druhu *R. cassubicifolius* W. Koch) jsou známy ze středního i severozápadního Slovenska a nelze proto vyloučit, že populace *R. cassubicus* agg. v ČR alespoň zčásti náleží k jednomu či oběma těmto apomiktickým taxonům.

V karpatské části severní Moravy a Slezska je okruh pryskyřníku kašubského velmi vzácný a vyskytuje se zejména v okrajových částech oblasti, především v jižní části Javorníků, kde navazuje na hojnější výskyt v severní části Bílých Karpat (Jongepier & Pechanec 2006). Recentní výskyt v tomto území dokládají zde publikované nové nálezy z okolí Valašské Polanky a Lužné. Studovaného území se dotýká také souvisejší výskyt v části Moravské brány (území mezi Valašským Meziříčím a Hranicemi na Moravě; Pospíšil 1964, Neuhäusl & Neuhäuslová-Novotná 1972, Sedláčková 1988 a výše uvedená nová lokalita u Němetic). Relativně izolované skupiny lokalit leží v těsném okolí Vsetína (Řičan 1936 a výše uvedená nová lokalita) a u Nového Jičína (1937 *R. Leidolf* NJM, 1995 *O. Sobek* NJM). Ve starší literatuře je také opakovaně zmiňován výskyt od Frýdku-Místku (např. Gogela 1890–1899). Kolbenheyer (1862) a později také Podpěra (1949) uvádějí výskyt od Trince, který zřejmě souvisel s pravděpodobně hojnějším výskytem v polském Těšínsku (Zajac & Zajac 2001).

M. Dančák

Ribes petraeum**C1**

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476c, Ostravice (distr. Frýdek-Místek): Smrk (1276 m), břeh horského potoka na S exponovaném svahu, asi 0,3 km SV od vrcholu Smrku, asi 1120 m n. m. (1999 not. R. J. Vašut & M. Vašutová; Velička 2001; 25. 8. 2010 not. V. Bajer).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476d, Malenovice (distr. Frýdek-Místek): Lysá hora (1323 m), kamenná sůť v pramenné oblasti potoka Satina (Malenovický kotel), asi 0,7 km SZ od vrcholu, asi 950 m n. m. (2002 not. R. Albin, 25. 8. 2010 not. V. Bajer).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575b, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): Čertův Mlýn (1205 m), ve smíšeném lese na prudkém kamenitém svahu na JZ úbočí vrchu, 1000–1150 m n. m. (Velička 1996; 2002 not. M. Kočí, 26. 8. 2010 not. V. Bajer).

Výskyt rybízu skalního v Radhošťských Beskydech je znám více než století. Poprvé jej z Beskyd publikoval Gogela (1890–1899, 1904a) z hory Smrk a na této lokalitě byl recentně potvrzen nezávisle více autory. V poslední době byl rybíz skalní nově zjištěn na dalších lokalitách.

Výskyt druhu *R. petraeum* v Beskydech však nebyl všeobecně přijímán. Kirschner (in Hejný & Slavík 1992: 358) spojoval rostliny ze Smrku s *R. rubrum* a výskyt *R. petraeum* v regionu považoval za nepravděpodobný. Morfologie, ekologie a rovněž výsledky genetické analýzy ale naznačují, že rostliny ze Smrku, Lysé hory a Čertova Mlýna lze přiřadit k druhu *R. petraeum* (M. Sochor, R. J. Vašut et al., nepublikovaná data). Rybíz skalní se v Beskydech vyskytuje na silně exponovaných severních svazích nejvyšších beskydských hor, v blízkosti pramenišť nebo horských potoků. Tento biotop zcela neodpovídá výskytu druhu v jiných částech České republiky (subalpínské nivy v karech, Kirschner, l. c.), ale velmi se podobá biotopu s bohatými populacemi na Pilsku a Babí hoře v Oravských Beskydech. Rostliny ze Smrku, Lysé hory a Čertova Mlýna také morfologicky odpovídají rostlinám z vysokých Karpat na Slovensku (tvar listové čepele, pyřité květy).

R. J. Vašut

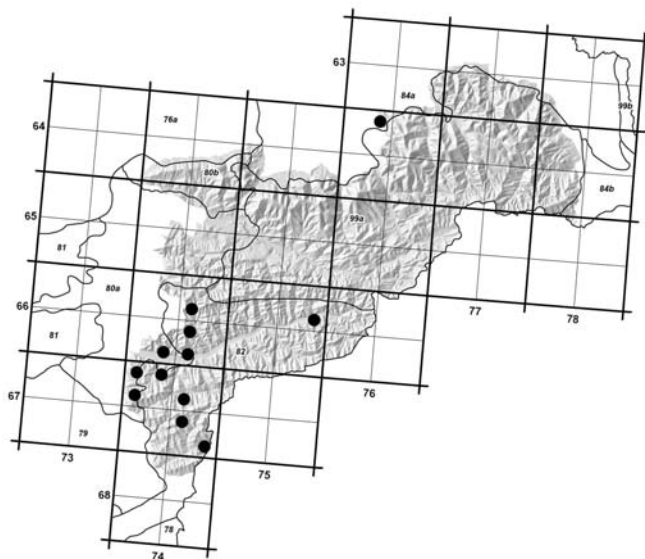
Rosa sherardii**C2**

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Hovězí (distr. Vsetín): údolí Hořansko, meze u odbočky na Stříbrník, asi 1,9 km ZJZ od kostela v obci, 49°17'14" N, 18°02'59" E, 440 m n. m. (4. 5. 2006 leg. M. Dančák, OL).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): osada U Zajíčků v závěru údolí Hovízky-Suška, asi 2,5 km S od kostela v obci, na ladem ležící louce mezi okrajem lesa a hřebenovou polní cestou, 650 m n. m., 2 keře (20. 7. 2004, 14. 8. 2004, 26. 7. 2005 leg. J. Tkáčiková, VM; 4. 7. 2005 leg. M. Dančák, OL; Koutecký et al. 2009).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): pastviny a kosené louky v navrhované PR Losový, asi 1,5 km SV od kostela v obci, 49°19'01" N, 18°05'39" E, 500 m n. m., jediný keř v příkopu u silnice, v roce 2009 zanikl při sesuvu silnice (16. 8. 2004 leg. J. Tkáčiková, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Leskovec (distr. Vsetín): při polní cestě u železniční trati poblíž železničního nádraží Leskovec (u severní části obce), 390 m n. m., skupinka keřů v pruhu křovin (brslen, trnka, hloh, růže šípková, osika) (2006 not. P. Kusák).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774b, Zděchov (distr. Vsetín): PP Uherská, jalovcový pasínek v osadě „U Hrbáčků“, asi 2 km SV od kostela v obci, 600 m n. m., 3 keře ve střední části jalovcové pastviny (18. 8. 2004 leg. J. Tkáčiková, VM; Tkáčiková 2004, Koutecký et al. 2009).
82. Javorníky, 6674b, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Dinotice, zarůstající pastvina asi 0,7 km S od kapličky na rozcestí v osadě Svrčín a 1,2 km JZ od kóty Okrúhla (701), 49°21'06" N, 18°06'44" E, 540 m n. m., 1 plodný keř na okraji pastviny u smrkového lesa (4. 9. 2006 leg. J. Tkáčiková, VM).

82. Javorníky, 6674d, Valašská Senice (distr. Vsetín): Šerklava, asi 2 km SSZ od koupaliště v obci, 49°14'38" N, 18°06'18" E, 750 m n. m., 3 keře na nesečené mezi nad polní cestou (5. 9. 2006 leg. *J. Mládek*, OL, rev. M. Dančák).
82. Javorníky, 6675b, Velké Karlovice (distr. Vsetín): údolí Pluskovec, mez na okraji luční cesty, asi 0,7 km V od vrcholu Kantorka (716,1 m), 620 m n. m., 1 keř (26. 8. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
82. Javorníky, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): násep nad železniční tratí asi 0,7 km S od železničního mostu v údolí Veřečný a asi 2,5 km SSZ od kóty Padělky (710), 400 m n. m., asi 20 keřů (2006 not. *P. Kusák*, 9. 7. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
82. Javorníky, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): 1,5 km SV od obce, horní část louky při lesní cestě severně nad údolím Veřečného potoka, 49°16'19" N, 18°00'44" E, 500 m n. m., dvojice malých plodících keřů (2006 not. *P. Kusák*).
82. Javorníky, 6774a, Leskovec (distr. Vsetín): místo zvané „Pod Jahodným“, SV směrem od vrcholu Jahodný (609 m), rovinná slunná křovinatá louka s břízami a různými keři, poblíž modře značené turistické cesty, asi 550 m n. m., několik keřů (2006 not. *P. Kusák*).
82. Javorníky, 6774d, Francova Lhota (distr. Vsetín): Rutov, asi 2 km SV od kostela v obci, 49°13'05" N, 18°08'08" E, 560 m n. m., 3 ex. na okraji polní cesty (28. 8. 2006, leg. *J. Mládek*, OL, rev. M. Dančák).
- 84a. Beskydské podhůří / 99a. Radhošťské Beskydy, 6476a, Malenovice (distr. Frýdek-Místek): podél modře značené turistické stezky, odtud stoupá podél stezky až na vrchol Hradová (750 m), křoviny a lesní plášt, 420–750 m n. m., asi 20 keřů (31. 7. 2004 leg. *Z. Vrubel*, FMM; 16. 1. 2008 foto *D. Hlisenkovský & P. Chytil*).

Růže Sherardova roste velmi roztroušeně téměř po celém území ČR od planárního po submontánní stupeň (Větvíčka in Slavík 1995: 224–226), což platí i pro území severovýchodní Moravy. V CHKO Beskydy jsou recentní i historické lokality soustředěny do jižní a jihozápadní části území. Zde uvedené lokality potvrzují historické rozšíření (např. Formánek 1887–1897, Řičan 1936) a rozšiřují jej o povodí říčky Senice (obr. 9). Opakovaně byl potvrzen také výskyt ve fytochorionu Vsetínská kotlina, odkud chybí údaje v Květeně ČR (Větvíčka l. c.), přestože existují historická data: Vsetín-Ústí, Vlčinec nad údolím Dláhé (1956 *V. Pospíšil* BRNM), Bobrky a Vesník v Vsetína (Formánek 1887–1897, Řičan l. c.). Novější údaj ze Vsetínské kotliny pochází z navrhované PR Losový (Kočí 2003a). V současnosti existuje více než 10 lokalit a s největší pravděpodobností je druh v území hojnější. Nalezení nových lokalit je dílem náhody, protože růže Sherardova se nijak ekologicky neliší od dalších zástupců rodu – preferuje suchá osluněná místa v lemech dubohabřin a keři zarůstající louky, pastviny a meze. Často bývá přítomen pouze jediný keř této růže mezi četnými keři hojně rostoucí růže šípkové (*Rosa canina*).

Druh je uváděn také z dalších okrajových částí beskydského regionu (Podbeskydská pahorkatina; Větvíčka l. c.). Historicky je v tomto území zmiňován z úpatí Lysé hory u Malenovic a Ostré hory u Ostravice u Frýdlantu (Oborný 1883–1886), dále v povodí řeky Ostravice a z širšího okolí Frýdku-Místku (Gogela 1890–1899, 1903–1906; Weeber 1901–1903, 1936). Výskyt je doložen z Místku (1930 *V. Spitzner* BRNU) a z Malenovic („Malenowitz am Sibudowbach [Subidov] sehr selten“ 1925 *G. Weeber* BRNU). Zde uvedený nález tedy přibližně odpovídá lokalitě na úpatí Lysé hory (Oborný l. c.) a herbářovému dokladu G. Weebera. V Malenovicích roste v současnosti asi 20 keřů (D. Hlisenkovský

Obr. 9. – Rozšíření *Rosa sherardii* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2).
Fig. 9. – Distribution of *Rosa sherardii* in the study area (see Fig. 2 for details).

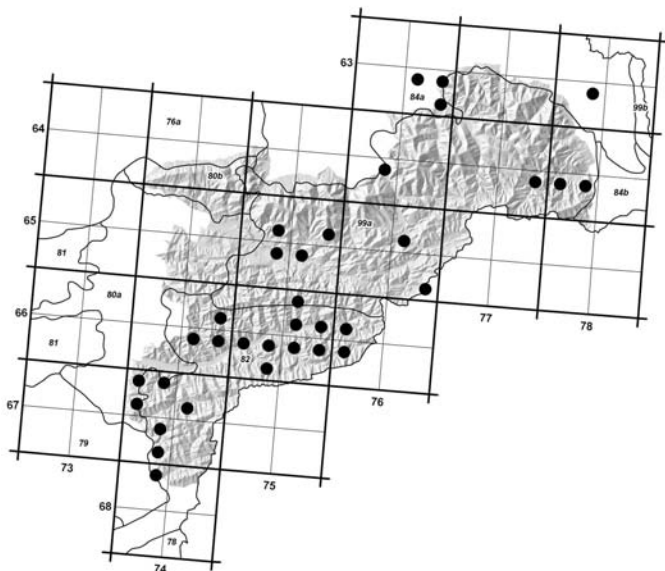
in verb.) roztroušeně v údolí potoka Sibudov v rozmezí nadmořských výšek 420–750 m, část populace už v okrajové části beskydského oreofytika.

J. Tkáčiková

Salix daphnoides

C3

- *76a. Moravská brána vlastní, 6475a, Frenštát pod Radhoštěm (distr. Nový Jičín): osada Valcha, pravý břeh říčky Lubiny při severním okraji města, 360 m n. m. (1. 9. 1996 leg. R. J. Vašut, OL, BRNL, rev. J. Koblížek). Druh se zde vyskytuje kromě typické formy rovněž ve var. *angustifolia* Kerner.
- 82. Javorníky, 6674d, Halenkov (distr. Vsetín): na zahrádce podél potůčku, v západní části obce, asi 0,3 km od mostu přes Vsetínskou Bečvu směrem do osady Dinotice, 430 m n. m. (2010 E. Stanovská, OL). Pravděpodobně vysazení jedinci.
- 82. Javorníky, 6676c, Velké Karlovice (distr. Vsetín): část Malé Karlovice, břehové porosty podél Tisňavského potoka, 550–600 m n. m. (2009 leg. R. J. Vašut & E. Stanovská, OL; 2010 leg. E. Stanovská, OL). Roztroušený výskyt juvenilních až senescentních rostlin, pravděpodobně vysazeno.
- *84a. Podbeskydská pahorkatina, 6376c, Baška (distr. Frýdek-Místek): šterkový náplav na pravém břehu řeky Ostravice, přibližně 0,8 km jižně od silničního mostu v Bašce, asi 310 m n. m. (2009 leg. R. J. Vašut, OL).
- *84a. Podbeskydská pahorkatina, 6376d, Skalice (distr. Frýdek-Místek): Záhoří, šterkové náplavy řeky Morávky, 350 m n. m., stovky jedinců (2010 not. E. Stanovská).
- *84a. Podbeskydská pahorkatina, 6476c, Čeladná (distr. Frýdek-Místek): šterkový náplav na pravém břehu Čeladenky, asi 3,5 km SZ od vrcholu Smrku (1276 m), 470 m n. m. (2010 not. L. Klečková). Na lokalitě byl zaznamenán výskyt křížence se *S. elaeagnos* (2010 leg. L. Klečková, OL).

Obr. 10. – Rozšíření *Salix daphnoides* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2).
 Fig. 10. – Distribution of *Salix daphnoides* in the study area (see Fig. 2 for details).

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): fragmenty šterkových náplavů a břehové porosty podél toku Lomné, při osadě Stoligy, asi 1 km Z od vrcholu Mionší (883 m), 500 m n. m. (2009 leg. R. J. Vašut, OL; 2010 leg. E. Stanovská, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): levý břeh Soláneckého potoka, po pravé straně silnice z Hutiska-Solance na Prostřední Bečvu, 500 m n. m. (1. 4. 1993 not. R. J. Vašut; 2001 not. R. J. Vašut & M. Vašutová; 2009 leg. R. J. Vašut & E. Stanovská, OL; 2010 leg. E. Stanovská, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575ab, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): vlhká louka 250 m JZ od vrcholu Bečovská Kyčera (783 m), 750 m n. m. (2001 not. R. J. Vašut & M. Vašutová; 2010 leg. E. Stanovská, OL). Pravděpodobně vysazeno.
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): osada Kavalčanky, vlhká pcháčová louka v Z části osady, asi 2 km JZ od vrcholu hory Bobek (871 m), 700 m n. m. (2003 leg. R. J. Vašut & M. Vašutová, OL; 2009 leg. R. J. Vašut & E. Stanovská, OL; 2010 leg. E. Stanovská, OL). Pravděpodobně vysazeno.

Podhorský druh časně kvetoucí vrby, který má těžiště svého rozšíření v podhůří Alp a Karpat. V České republice je za původní rozšíření považován pouze výskyt na východní Moravě a ve Slezsku. Zde vrba lýkocová roste na více lokalitách, převážně ve třech typech biotopů: a) šterkové náplavy podél středních toků podbeskydských řek, b) břehové porosty horských potoků (jasanové olšiny) a c) vlhké pcháčové louky (Stanovská 2011). Studium biologie druhu, zastoupení pohlaví a genetické struktury populací ukazuje, že původní populace se vyskytují pouze na šterkových náplavech podél řek, kde preferují již stabilizovanější břehy

před nově vzniklými náplavy. Pouze populace na podbeskydských řekách jsou tvořeny větším počtem genotypů. Naopak populace ve Vsetínských vrších, Javorníkách a centrálních Beskydech vyskytující se podél potoků nebo na vlhkých loukách, jsou tvořeny klony obvykle jednoho genotypu (M. Sochor, R. J. Vašut et al., nepubl. údaje).

Druh je z regionu znám poměrně dlouho. Bubela (1879) vrbu lýkocovou zmiňuje z okolí Rožnova a Vsetína. Výskyt v Beskydech znal rovněž Formánek (1887–1897), ze Vsetínska dále také Řičan (1936). Relativně četné jsou herbářové doklady z povodí Ostravice a Morávky.

Recentně byla vrba lýkocová zjištěna na několika desítkách lokalit na území Radhošťských Beskyd, Javorníků a Beskydského podhůří (obr. 10). Podrobné rozšíření mapuje Stanovská (2011), Bártová & Vašut (2011). Nejhojněji se vyskytuje podél podbeskydských řek, kde tvoří podél Morávky, Ostravice, Lomné, Olše a Čeladenky více či méně vitální a stabilní populace. Ve fytochorionu Javorníky je obvykle vázána na vyšší břehy potoků, případně vlhké mokřadní louky. Tyto výskyty jsou nejpravděpodobněji sekundárního původu, neboť jsou tvořeny pouze prašnickovými klony, které byly vysazovány jakožto významná medonosná dřevina (Bártová & Vašut 2011). Prezentovány jsou zde pouze příklady významnějších populací, tj. přirozené populace šterkových náplavů na podbeskydských tocích a příklady populací z dalších typů biotopů v centrální části Beskyd.

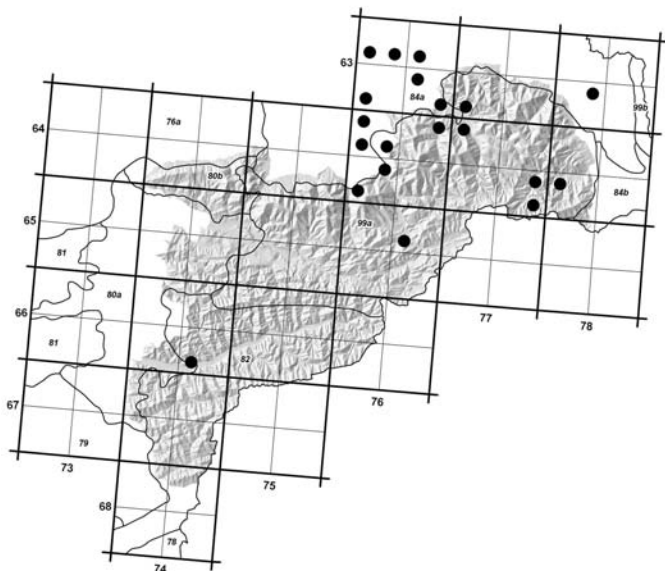
R. J. Vašut

Salix elaeagnos

C2

- *84a. Podbeskydská pahorkatina, 6376c, Baška (distr. Frýdek-Místek): šterkový náplav na pravém břehu řeky Ostravice, asi 800 m J od silničního mostu v Bašce, asi 310 m n. m., přes 200 jedinců (2009 not. *L. Klečková*, 2009 leg. *R. J. Vašut & L. Klečková*, OL).
- *84a. Podbeskydská pahorkatina, 6376d, Skalice (distr. Frýdek-Místek): Záhoří, šterkové náplavy řeky Morávky, 350 m n. m., stovky jedinců (2009 not. *L. Klečková*).
- *84a. Podbeskydská pahorkatina, 6476c, Čeladná (distr. Frýdek-Místek): šterkový náplav na pravém břehu Čeladenky, asi 3,5 km SZ od vrcholu Smrku (1276 m), 470 m n. m., na lokalitě se vyskytuje větší počet juvenilních jedinců (2010 not. *L. Klečková*). Byl zde rovněž zaznamenán výskyt křížence se *S. daphnoides* (2010 leg. *L. Klečková*, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): roztroušeně ve fragmentech šterkových náplavů a v břehových porostech podél toku Lomné při osadě Stoligy, asi 1 km Z od vrcholu Mionší (883 m), 500 m n. m. (2009 leg. *R. J. Vašut*, OL).

Podhorský druh vrby v České republice osidlující výhradně šterkové náplavy a břehy středních částí toků podbeskydských řek. Vyskytuje se především podél toků Morávky a Ostravice, méně častě při Lomné, Olši a Čeladence (obr. 11). Na prvních dvou jmenovaných lokalitách *S. elaeagnos* dokonce hojně zmlazuje a místy masově osidluje mladé šterkové lavice v korytech řek (společně se *S. purpurea* a *S. daphnoides*, které zde tvoří vzácnější příměs). V těchto oblastech je druh znám dlouhou dobu, je zmiňován už v nejstarších pracích (Bubela 1879, Gogela 1904a aj.). Kromě těchto řek je historicky uváděn i z řeky Bečvy (Bubela 1879). Z Rožnovska je výskyt doložen herbářovým dokladem také z Veřmiřovského (Dolnopaseckého) potoka (1928 *J. Schuster* MP). Druh se pravděpodobně v minulosti na Rožnovské Bečvě vyskytoval velmi hojně. Na dobových mapách

Obr. 11. – Rozšíření *Salix elaeagnos* ve studovaném území (podrobnosti viz obr. 2)
 Fig. 11. – Distribution of *Salix elaeagnos* in the study area (see Fig. 2 for details).

(císařské otisky stabilního katastru, I., II. a III. Vojenské mapování) je patrné, že koryto řeky vytvářelo rozsáhlé štěrkové lavice a poskytovalo tak ideální prostor pro jeho výskyt. S regulací toku v minulém století tento biotop zanikl a v dnešní době je výskyt na Rožnovské Bečvě velmi nepravděpodobný. Zároveň není překvapivý recentní nález na nově vzniklých štěrkových náplavech po katastrofální povodni z r. 1997 u Hustopečí nad Bečvou (2002 M. Dančák OL; Koutecký et al. 2009). Současné i historické rozšíření vrby šedé v Západních Karpatech je důkazem toho, že existence tohoto druhu v území je přímo závislá na výskytu štěrkových náplavů. Prezentovány jsou zde pouze příklady významnějších přirozených populací na největších podbeskydských tocích. Podrobnější údaje o historickém rozšíření uvádí Klečková (2010).

R. J. Vašut

Scorzonera humilis

C3

99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): PP Poskla I, severní úbočí vrchu Poskla asi 0,4 km S od kóty Poskla (576) a asi 0,8 km S od kostela v obci, 500 m n. m. (31. 5. 1988 not. J. Duda, M. Kašparová & M. Sedláčková; Kočí 2003b; Chytil 2006; 10. 5. 2010 not. M. Popelářová, asi 100 kvetoucích a desítky sterilních rostlin).

V Květeně ČR je z oblasti Beskyd zmíněn výskyt hadího mordu nízkého pouze z Beskydského podhůří „v okolí Frenštátu pod Radhoštěm“ (Grulich in Slavík & Štěpánková 2004;

cf. Weeber 1901–1903, 1936; 1955 V. Kajdoš OP, s. d. C. Hanáček BRNU). V současnosti z této oblasti hadí mord nízký znám pravděpodobně není. Historické, avšak nedoložené údaje pocházejí ještě z Radhoště v Radhošťských Beskydech (Formánek 1887–1897, Weeber 1901–1903, 1936).

Jediný známý recentní výskyt hadího mordu nízkého v Beskydech leží v nižší poloze oreofytika Radhošťských Beskyd. Relativně početná a vitální populace druhu roste na vlhké louce v Přírodní památce Poskla I, v kontaktu se společenstvy svazu *Calthion*. Nevelkou loukou s bohatou populací *Dactylorhiza fuchsii* a *Gladiolus imbricatus* se podařilo v 70. letech minulého století uchránit před meliorací a eutrofizací díky intervenci ochrany přírody. *Scorzonera humilis* je zde však pravděpodobně poprvé zaznamenána až na konci 80. let minulého století. V posledních letech se populace druhu rozrůstá a několik rostlin se objevilo i na okraji nedaleké rašelinné louky v PP Poskla II.

M. Popelářová

Taraxacum gelertii

C3

99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): zbytek prameniště v kosené louce na S svahu vrchu Poskla (576 m), asi 0,6 km SSV od kostela v obci, 520 m n. m., 49°26'13" N, 18°13'24" E, desítky jedinců (27. 4. 2007 leg. P. Koutecký, CBFS, PRA, rev. J. Štěpánek).

Druh je představitelem pampelišek ze sect. *Celtica*, která má silnou (sub)oceanicickou vazbu. Hojněji se vyskytuje v severozápadní Evropě (Spojené Království, jižní Skandinávie, Nizozemsko, severní Německo) a směrem do střední Evropy frekvence jeho výskytu klesá. Pro pampelišky, v obecné rovině, je kvůli místy nedostatečně známému rozšíření nesnadné stanovit míru ohrožení a jejich vzácnost. To neplatí pro tento druh, u kterého je díky jeho silné suboceanické vazbě a přesnějším znalostem o jeho rozšíření vzácnost zřejmá. Významným faktem rovněž je, že lokality v České republice představují (pravděpodobně) jihovýchodní okraj celosvětového rozšíření druhu. V České republice je druh rozšířen roztroušeně až vzácně v západní části státu, hojněji je druh zastoupen v severozápadních Čechách, na Českomoravské vrchovině vyznívá (Bureš 1993, Trávníček & Lustyk 1996, Trávníček et al. in Štěpánková et al. 2010). V moravských Karpatech je velmi vzácný a dosud byl znám pouze ojedinělý výskyt několika rostlin v travnatém okraji silnice a přilehlé části louky v Horní Lomné, osadě Kyčmol (Trávníček et al. in Štěpánková et al. 2010). Nová lokalita druhu na vrchu Poskla v Hutisku-Solanci tak představuje významný nález, neboť potvrzuje, že východní hranice rozšíření druhu je posunuta do Západních Karpat. Je pravděpodobné, že druh se může vyskytovat i na dalších vhodných biotopech v Beskydech, případně Kysucích na Slovensku.

R. J. Vašut

Teucrium chamaedrys

80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): Hovízky, V svah, teplomilná pastvina, 450 m n. m. (1. 8. 1989 leg. M. Kašparová, VM).

82. Javorníky, 6674b, Halenkov (distr. Vsetín): údolí Lušová, v horní části pasené louky výše přecházející ve zbytek jalovcového pasínku, 4,2 km S od kostela v obci a 0,3 km J od točny autobusu v závěru údolí, 49°21'13" N, 18°09'02" E, 520 m n. m., asi 30 rostlin (21. 6. 2006 not. M. Vymazalová).

82. Javorníky, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): údolí Hovízky-Potoky, mez nad polní cestou asi 80 m Z od točny autobusů v závěru údolí a asi 1 km JJV od kóty 666,8 u osady U Zajíčků, 480 m n. m., několik rostlin (červenec 2007, 10. 7. 2009 not. *M. Popelářová*).
82. Javorníky, 6774a, Valašská Polanka (distr. Vsetín): 3 km VSV obce, závěr údolí Veřečného potoka, osada „U Mikulášů“, úpatí svahu pod bukovým lesem, po levé straně cesty směrem od osady, 530 m n. m., velmi řídký porost asi 1,5 m² (2006, 9. 7. 2009 not. *P. Kusák*).
82. Javorníky, 6774b, Huslenky (distr. Vsetín): údolí Hrachoveček, mez hřebenové polní cesty východně nad údolím, asi 1,2 km SZ od vrcholu Hrachovec (776,7 m) a asi 2 km JV od kostela v obci, 540 m n. m., několik rostlin (5. 7. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. *Popelářová*).
82. Javorníky, 6874b, Střelná (distr. Vsetín): asi 0,4 km SSV od budovy bývalé celnice na česko-slovenské hranici, 49°11'05" N, 18°07'25" E, 510 m n. m., 100 ex. na okraji borového lesa a na stráni nad polní cestou zarostlou křovinami (22. 7. 2006 not. *J. Mládek*).
- *82. Javorníky, 6874b, Študlov (distr. Vsetín): jalovcová pastvina v PP Hrádek na JV okraji obce, 49°09'30" N, 18°05'17" E, 580 m n. m. (31. 7. 1992 leg. *Jan Pavelka*, VM, rev. M. Kašparová; Dančák in *Pavelka & Trezner 2001*; 17. 6. 2005 leg. *J. Tkáčiková*, VM; 2008, 2009 not. *J. Tkáčiková*).

Ožanka kalamandra má na území České republiky těžiště rozšíření v termofytiku, odkud přesahuje do teplejších území mezofytika (Mártonfi in Slavík 2000: 565–566). Přestože v Květeně ČR je ze severovýchodní Moravy uváděna pouze z Javorníků (Mártonfi l. c.), existuje množství historických údajů také ze Vsetínské kotliny (Hovězí, Huslenky, Lužná, Prlov, Ústí a Vsetín; např. Formánek 1887–1897, Řičan 1926, 1936, Pospíšil 1962). Historické rozšíření na Vsetínsku sahalo v povodí Vsetínské Bečvy od Vsetína po Nový Hrozenkov a jižním směrem druh rostl roztroušeně v celém povodí Senice. V posledním desetiletí byl druh na Vsetínsku znám a opakovaně potvrzen pouze od Študlova (Dančák in *Pavelka & Trezner 2001*: 118), kde přežívá několik sterilních rostlin v nekošeném lemu lesa v severozápadní části PP Hrádek (Tkáčiková 2005). Z uvedeného výčtu lokalit je zřejmé, že teprve v posledních letech se podařilo druh potvrdit i na dalších lokalitách. Přesto je nutné považovat ožanku kalamandra na Vsetínsku za velmi vzácný druh. Drastický úbytek lokalit souvisí se změnami v obhospodařování půdy, zejména s absencí pastvy a následným zarůstáním a zalesňováním bývalých pastvin. V údolí Lušová roste ožanka kalamandra na přepásané louce východní orientace, která v horní části přechází ve zbytek jalovcového pasíčku, který již silně zarůstá. Ve Valašské Polance roste u nevyužívané cesty v prořídlem porostu spolu se suchomilnými druhy, např. *Brachypodium pinnatum*, *Clinopodium vulgare* a *Trifolium medium*. Druh preferuje vysýchavá místa s obnaženou zeminou.

J. Tkáčiková

Teucrium scorodonia

C2

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476c, Ostravice, Čeladná (distr. Frýdek-Místek): masív Smrku, okraj lesní cesty na J svahu Smrčku (859 m), asi 0,4 km V od jeho vrcholu, 770 m n. m. (6. 9. 1999 leg. *R. J. Vašut*, OL), mnoho set rostlin v souvislých porostech podél obou stran asfaltové svážnice (2005–2008 not. *J. Janeček*); masív Smrku, okraj lesní cesty na S svahu Malého Smrku (1173 m), asi 0,5 km S od jeho vrcholu, 1000 m n. m., asi 20 rostlin na okraji horské smrčiny s jeřábem a borůvkou na kamenité a vysýchavé půdě (2005–2008 not. *J. Janeček*); masív Smrku, Malý Smrček (711,8 m), suťový les pod vrcholem, JZ svah, asi 650–711 m n. m., desítky rostlin (2009 not. *M. Popelářová*).

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Horní Bečva (distr. Vsetín): osada Kobylská, v břehovém porostu podél Kobylského potoka, 0,8 km JVJ od vrcholu Července (759 m), asi 480 m n. m., ojedinělý nález jediné skupinky rostlin na ploše asi 0,5 × 0,2 m, pravděpodobně zplanělý z některé z okolních rekreačních chalup (2001 leg. R. J. Vašut & M. Vašutová, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6577a, Bílá (distr. Frýdek-Místek): osada Řepová (Repové), suchý výslunný okraj kosené louky na SZ okraji osady, asi 1,5 km JZ od kóty Sůľov (903 m), 49°29'12" N, 18°31'59" E, 770 m n. m., populace na ploše asi 2 × 1 m (9. 6. 2008 leg. J. Tkáčiková, VM).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): lesní cesta na JZ svahu vrchu Korytové (881 m), asi 1,1 km JJV od Maxovy vodní nádrže, J od obce, 49°23'51" N, 18°26'47" E, 840 m n. m., bohatá populace (8. 8. 2009 leg. M. Dančák, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6676b, Bílá (distr. Frýdek-Místek): u státní hranice na vrchu Korytové (881 m), asi 1,2 km JJV od Maxovy vodní nádrže, J od obce, 49°23'50" N, 18°26'58" E, 880 m n. m., několik rostlin (10. 9. 2010 leg. M. Dančák, OL).

Ožanka lesní je na území České republiky rozšířena ostrůvkovitě, což souvisí se zavlečením v minulosti, kdy byla pěstována jako léčivka a medonosná rostlina. Také v současnosti je v prodejně nabídky řady zahradnictví. Největší populace na území České republiky, pravděpodobně sekundárního původu, je v oblasti Beskyd u obce Čeladná (Mártonfi in Slavík 2000: 566–568). Jde hlavně o severní a severozápadní úpatí Smrku (1276 m), respektive dílčí hřebeny v masívu Smrk – Malý Smrček (711,8 m) a Smrček (858,6 m). Z této oblasti je druh dlouhodobě a opakovaně dokladován (poprvé 1910 E. Steidler BRNU, dále více dokladů např. v BRNU, BRNM, GM, NJM, OP, OSM; z poslední doby např. 2003 M. Sedláčková NJM a 2005 Z. Vrabel FMM). Historicky je druh doložen také z povodí Ostravice (s. d. J. Podpěra BRNU, 1906 J. Podpěra BRNM, 1968 E. Burša OP, 1973 E. Burša CESK) a z úpatí Lysé hory (Reitmayerová 1944). Další oblastí, ze které je druh opakovaně dokládán, je hraniční hřeben mezi Českou republikou a Slovenskem v délce zhruba od kóty Beskyd (900) u Bumbálky po osadu Hluchanka (poprvé asi 1930 H. Zavřel OP, další doklady v BRNM, FMM, NJM, OP, OSM, VM, v poslední době např. 1997 A. Hájková FMM). Ožanka lesní v Beskydech dlouhodobě přezívá na vhodných stanovištích, a to zejména v suťových lesích, prosvětlených smrčinách a na okrajích lesních cest. Jádrou lokalitou výskytu je masív hory Smrk (především vrch Smrček), kde je druh místy tak častý, že jej lze označit za expanzní (resp. invazní). Další zde zmíněné lokality představují maloplošné izolované výskyty rostlin buď zplanělých ze zahrad, anebo sekundárně zavlečených. Uvedená lokalita u osady Kobylská je vzdálená asi 10 km JZ od masívu Smrku. Dvě další lokality z katastru obce Bílá potvrzují známý výskyt v okolí Bumbálky. Lokalita v osadě Řepová představuje izolovaný výskyt vzdálený asi 10 km od známých lokalit nacházejících se podél hraničního hřebene a je v regionu nejvýchodněji ležícím výskytem druhu.

J. Tkáčiková

Thlaspi perfoliatum

- 80a. Vsetínská kotlina / 82. Javorníky, 6674, Zděchov (distr. Vsetín): „Vřečné, polní mez 2 km JZ obce“ [text v uvozovkách je citací herbářové schedy, ale takové toponymum není v uvedeném směru a vzdálenosti známo, zřejmě je myšleno údolí Vřečný ležící asi 2 km SZ od obce Zděchov v katastru obce Hovězí a směr uvedený na schedě je chybný] (7. 5. 1979 leg. J. Tomášek, GM).

- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Ústí u Vsetína (distr. Vsetín): na náspu v železniční stanici při J okraji obce, 49°18'05" N, 18°00'20" E, 380 m n. m., několik jedinců (16. 4. 2006 leg. *M. Dančák*, OL).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): výslunná mez u asfaltové silnice vedoucí podél levého břehu Bečvy, asi 0,2 km V od hlavního mostu přes Bečvu, 49°18'22" N, 18°04'06" E, 390 m n. m., 30 rostlin (6. 5. 2005 leg. *J. Tkáčiková*, VM).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Leskovec (distr. Vsetín): okraj kolejiště v železniční stanici, 49°17'15" N, 18°00'05" E, 390 m n. m., několik rostlin (29. 5. 2010 leg. *M. Dančák*, OL), několik stovek rostlin (29. 4. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
- 80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Leskovec (distr. Vsetín): okraj pastviny asi 0,7 km J JV od soutoku Senice a potoka Snozový a ca 2,3 km Z od kóty Snoz (618), 420 m n. m., asi 30 rostlin (29. 4. 2011 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová).
- 84b. Jablunkovské mezihoří / 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Bocanovice (distr. Frýdek-Místek): železnice a násep v okolí železniční stanice, 49°33'51" N, 18°44'27" E, 400 m n. m., desítky rostlin (16. 5. 2006 not. *P. Filippov*).

Penízek prorostlý je jednoletý ozimý druh hojně rostoucí na narušovaných suchých a výslunných místech (pole, meze, světlé lesní okraje, okraje cest, nádrážek apod.) v teplejších částech Moravy, odkud zřídka proniká i do chladnějších poloh. V Květeně České republiky není z oblasti Beskyd udáván (Dvořáková in Hejný & Slavík 1992: 174). Nedávno byl publikován výskyt v Huslenkách (Otýpková & Dančák 2003) a v intravilánu Vsetína (Koutecký et al. 2009). Také zde uvedené lokality potvrzují výskyt ve Vsetínské kotlině. Nově je druh zaznamenán na severním úpatí Beskyd na hranicích Beskydského podhůří a Radhošťských Beskyd. Druh je zřejmě do okrajových oblastí Beskyd opakovaně zavlečlán a na vhodných stanovištích poté dlouhodobě přežívá. Pravděpodobně je také často přehlížen z důvodu časného kvetení a výskytu na botanicky neatraktivních místech.

J. Tkáčiková

Trifolium alpestre

C4a

- *80a. Vsetínská kotlina, 6673b, Ratiboř (distr. Vsetín): PP Zbrankova stráž při SV okraji obce, několik rostlin v centrální části území, 49°22'08" N, 17°55'04" E, 360 m n. m. (11. 7. 2009 not. *M. Dančák*).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6673c, Hošťálková (distr. Vsetín): údolí Štěpková u značené cesty do Liptálu, na údolní louce [dnešní PP Pivovařiska], pískovec, 500 m n. m. (28. 6. 1944 leg. *V. Pospíšil*, BRNM; 1996 not. *M. Dančák*).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): údolí Velký Skalník, výslunná mez asi 0,5 km J od kóty Snož (663) a 2,7 km VSV od katolického kostela, 49°20'50" N, 18°02'05" E, 520 m n. m., asi 20 ex. podél zarůstající polní cesty (26. 6. 2000 leg. *M. Dančák*, OL; 20. 6. 2006 leg. *J. Tkáčiková*, VM).
82. Javorníky, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): údolí potoka Luženka, osada Skřítkov, asi 2 km V od středu obce, 49°14'39" N, 18°02'43" E, 530 m n. m., lem polní cesty, porost asi 2 × 2 m (21. 6. 2006 not. *J. Mládek*, 9. 7. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. Popelářová). V následujícím roce byl porost zasypán stavební sítí.
82. Javorníky, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): Popelišovy paseky, osada U Sekule, asi 0,5 km SV od železniční zastávky Lidečko, 49°14'03" N, 18°03'23" E, 600 m n. m., 50 ex. na nesečené stráni zarůstající křovinami (22. 8. 2006 not. *J. Mládek*).

Teplomilný jetel alpský je na severovýchodní Moravě vzácný. Nejstarší údaj o výskytu na Vsetínsku pochází od E. Formánka (Formánek 1884a), ale už o dva roky později je

stejným autorem zpochybnován (Formánek 1886–1887). Jetel alpský je morfologicky podobný druhu *Trifolium medium*, se kterým je často zaměňován. Je proto potřeba kriticky přistupovat k údajům o výskytu v regionálních botanických pracích, nejsou-li současně doloženy herbářovou položkou. Tento problém se týká především údajů J. Tomáška, který druh uvádí v celém údolí Vsetínské Bečvy od Huslenek až po Velké Karlovice (Tomášek 1979), což je značně nepravděpodobné. Dlouhodobě a opakovaně byl druh nalážen pouze v širším okolí Vsetína (Řičan 1936, Pospíšil 1957, 1962), ale dnes zde téměř neroste. Jediný recentní údaj ze širšího okolí Vsetína je zde uvedená lokalita v údolí Velký Skalník. Další dva uvedené výskyty z Lužné v jihozápadní části CHKO Beskydy navazují na hojnější rozšíření tohoto druhu v sousedních fytochorionech Bílé Karpaty lesní a Zlínské vrchy (Jongepier & Pechanec 2006). Jsou to významné nálezy potvrzující přítomnost ve fytochorionu Javorníky, odkud druh dosud nebyl uváděn (Kubát in Slavík 1995: 477–478). Dále severním směrem, již mimo území CHKO Beskydy, existují historické údaje z východního okraje masívu Hostýnských vrchů z Ratiboře (1943 *V. Pospíšil* BRNM; Pospíšil 1962) a Hošťálkové (1944 *V. Pospíšil* BRNM). Druh byl potvrzen jak v Ratiboři, kde roste v PP Zbrankova stráž v suchých bylinných lemech svazu *Geranion sanguinei*, tak v Hošťálkové v PP Pivovařiska. Jetel alpský je na Vsetínsku vázán na výslunná suchá místa, převážně na svazích s jižní a jihovýchodní expozicí, kde roste spolu s dalšími teplomilnými druhy (např. *Brachypodium pinnatum*, *Carex montana*, *Geranium sanguineum* a *Lathyrus niger*). Upřednostňuje nekosené křovinaté stráně nebo jen zřídka kosené okraje luk a lesní lemy.

J. Tkáčiková

Trifolium spadicum

C3

82. Javorníky, 6675c, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): Malá Vranča, prameniště na severozápadním svahu kóty Kotlina (805,1), 715 m n. m., početná populace (29. 6. 2006 not. *P. Lustyk*).
82. Javorníky, 6774c, Lužná (distr. Vsetín): samota U Kučků nad údolím Skřítkov, asi 1,2 km SSV od železniční stanice Lidečko, 49°14'20" N, 18°02'55" E, 640 m n. m., asi 500 jedinců na mokré louce s dominantními nízkými ostřicemi *Carex echinata*, *C. nigra*, *C. panicea* (21. 6. 2006 leg. *J. Mládek*, OL; 3. 7. 2009 leg. *M. Dančák*, OL).
82. Javorníky, 6775a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): Vranča, Pod Kohůtkou, prameniště v dolní části lyžařské sjezdovky, 725 m n. m. (30. 8. 2006 not. *P. Lustyk*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): osada Přelač ve stejnojmenném údolí, na SV exponovaná mezofilní zanedbaná pastvina 1,6 km JV od kostela v obci, 49°30'60" N, 18°38'46" E, 720 m n. m., zhusta na ploše 7 m² (25. 6. 2006 foto *D. Hlisenkovský & Z. Vrubeľ*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Úplaz, na SV exponovaná mezofilní ručně sečená louka 1,6 km VJV od kostela v obci, 49°31'31" N, 18°39'28" E, 680 m n. m., asi 5 kvetoucích ex. (7. 7. 2006 foto *D. Hlisenkovský*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): osada Kavalčanky, ve vlhké pcháčové louce u potůčku v jižní části osady a na mezi nad touto loukou ve střední části osady, 2 km JZ od vrcholu hory Bobek (871 m), 695–700 m n. m. (2003 leg. *R. J. Vašut & M. Vašutová*, OL; 29. 6. 2008 not. *P. Lustyk*; 2. 7. 2009 not. *R. J. Vašut & E. Stanovská*).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): údolí potoka Smutná, 3,0 km J od kostela sv. Bedřicha, 49°24'52" N, 18°27'06" E, 630 m n. m., několik málo desítek ex. na podmáčené loučce (27. 6. 2009 leg. *D. Hlisenkovský*, FMM).

Trifolium spadiceum je na východní Moravě a v přilehlé části Slezska poměrně vzácným druhem, větší počet lokalit je znám jen z fytochorionů Radhošťské Beskydy a Javorníky (viz Danihelka et al. 2011). Zatímco v Radhošťských Beskydách se druh vyskytuje či vyskytoval na řadě lokalit v jižní a východní části fytochorionu, v Javorníkách je soustředěn především do okolí Velkých Karlovic na severovýchodním okraji fytochorionu. Dále k jihozápadu existují literární údaje i herbářové doklady z okolí Karolinky a Huslenek (např. Říčan 1936) a zcela izolovaná lokalita ležela na Valašskokloboucku u obce Študlov (1924, 1943 *S. Staněk* BRNM) při jižním okraji fytochorionu. S touto lokalitou je s největší pravděpodobností totožná v literatuře zmiňovaná lokalita u blízké obce Poteč (Jongepier & Jongepierová 2006). Ojedinelé údaje existují také z Jablunkovského mezihoří (Bukovec, Komorovský Grůň, 1976 *K. Švendová* CESK; PR Bukovec, 1980 *A. Hájková* FMM) Výše uvedené nálezy shrnují jen nově nalezené (po roce 2005) či ověřené lokality. Mezi nimi je asi nejvýznamnější izolovaný nález od Lužné, který představuje nejj jižnější současný výskyt druhu v území, protože historická lokalita na Valašskokloboucku nebyla nověji ověřena (Jongepier & Jongepierová l. c.). Pozoruhodné jsou také dvě zcela nové lokality od Nového Hrozenkova, spojující izolovanou skupinu lokalit u Huslenek se souvislejším výskytem v okolí Velkých Karlovic. Nálezy z Radhošťských Beskyd se kryjí s již dříve známými lokalitami (Přelač, Kavalčanky) nebo leží v jejich blízkosti (údolí potoků Úplaz a Smutná).

M. Dančák

Triglochin palustris

C2

80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Malá Bystřice (distr. Vsetín): svahové prameniště v místní části Malenov, asi 1 km SV od soutoku potoka Bystřička a jeho pravostranného přítoku před zatáčkou na Dušnou a asi 1,5 km SZ od kóty Prostředný vrch (743,6), jihozápadní svah, 590 m n. m., na ploše asi 3 × 3 m (Derková 2001; 19. 7. 2006, 27. 8. 2008, 26. 7. 2009 not. *M. Popelářová*; 16. 9. 2010 leg. *M. Popelářová*, herb. *Popelářová*).

Fytoecnologický snímek 4. – exp. JZ, sklon 5°, plocha 16 m², 586 m n. m., $E_{\text{celkové}}=80\%$, $E_1=40\%$, $E_0=70\%$, 26. 7. 2009; vegetace blízka as. *Carici flavae-Cratoneuretum filicini*.

E1: *Carex flacca* 2b, *Eriophorum latifolium* 2b, *Briza media* 1, *Carex panicea* 1, *Epipactis palustris* 1, *Equisetum palustre* 1, *Eriophorum angustifolium* 1, *Potentilla erecta* 1, *Triglochin palustris* 1, *Calamagrostis epigejos* +, *Cirsium palustre* +, *Dactylorhiza majalis* +, *Eupatorium cannabinum* +, *Festuca rubra* +, *Fragaria vesca* +, *Fraxinus excelsior* juv. +, *Juncus articulatus* +, *Linum catharticum* +, *Parnassia palustris* +, *Picea abies* juv. +, *Polygala multicaulis* +, *Prunella vulgaris* +, *Prunus domestica* juv. +, *Senecio ovatus* +, *Valeriana simplicifolia* +, *Vicia* sp. +.

E0: *Bryum pseudotriquetrum* 2a, *Campylium stellatum* 2a, *Cratoneuron commutatum* 2a, *Dicranum bonjeani* +, *Fissidens adianthoides* +.

*80a. Vsetínská kotlina, 6674a, Vsetín (distr. Vsetín): Jasénka, okraj polní cesty v osadě Kotrlé nad potokem Jasénka asi 0,3 km SZ od rozcestí hlavní cesty procházející osadou a silnice Vsetín – Dušná a asi 1 km SSV od autobusové zastávky „U Zemánků“, severní svah, 540 m n. m. (Derková 2001; Koutecský et al. 2009).

*80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): PP Ježůvka v závěru údolí Zádilský, slatinné prameniště asi 0,4 km SSV od parkoviště v chatové osadě a 1,9 km SSV od soutoku Vsetínské Bečvy a potoka Jasenice, západní svah, 530 m n. m. (Derková 2001).

- *80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Vsetín (distr. Vsetín): Jasenice, boční údolí Dlůhé, osada Rubisko, slatinný mokřad v údolí asi 0,7 km JJV od soutoku potoka Jasenice a jeho přítoku z údolí Dlůhé a asi 1,3 km S od kóty Lysný (654), západní svah, 430 m n. m. (Derková 2001; Koutecký et al. 2009).
82. Javorníky, 6674d, Huslenky (distr. Vsetín): prameniště potoka a přiléhající polní cesta v navrhované PP Losový ve stejnojmenném údolí, asi 1,6 km J od kóty Ochmelov (733,9) a asi 1,8 km SSV od kostela v obci, jižní svah, 580 m n. m., ojedinělé rostliny (Kočí 2003a; 19. 6. 2007, 17. 7. 2009 not. M. Popelářová).
82. Javorníky, 6675a, Nový Hrozenkov (distr. Vsetín): poslední luční enkláva v závěru údolí Hrubé Brodské, bazické luční prameniště, asi 0,8 km SV od kóty Křížný (719,2) a asi 2,3 km SSZ od rozcestí Hrubé a Malé Brodské, 550 m n. m., několik rostlin (Derková 2001; červen 2007 not. M. Popelářová); výskyt od roku 2008 nebyl nepotvrzen.
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476c, Staré Hamry, (distr. Frýdek-Místek): rašelinná loučka na okraji enklávy Těšíňoky asi 0,1 km SV od domu ve středu enklávy a asi 0,9 km JV od soutoku potoka Řečice a jeho přítoku Řičky, 540 m n. m., několik rostlin (2003 not. R. Albin).

Bařička bahenní byla v minulosti relativně roztroušeně zaznamenávána ve Vsetínské kotlině, Javorníkách (např. Formánek 1887–1897, Řičan 1932, 1936; 1922, 1932 G. Řičan BRNU, 1954 V. Pospíšil OLM) a Jablunkovském mezihoří (např. 1959 Z. Kilián PR, 1960 BRNU, 1970, 1973 OSM) a jen ojediněle v oreofytiku Radhošťských Beskyd (z katastru obce Bílá – 1906 J. Podpěra BRNU a Staré Hamry – 1911 F. Petrak PR, 1927 s. coll. BRNU).

Recentně je z Beskyd známa pouze z několika málo lokalit. V Radhošťských Beskydech na lokalitě Těšíňoky byla nalezena na rašelinné louce, na ostatních lokalitách ve Vsetínské kotlině a Javorníkách vyhledává naopak bazická luční prameniště. Zaznamenána je zejména ve vegetaci as. *Carici flavae-Cratoneuretum filicini*, subas. *Cirsietum rivularis eriophoretosum latifoliae* a as. *Valeriano simplicifoliae-Caricetum flavae* (cf. Derková 2001). Konkurenčně slabá bařička bahenní je někdy ze zarůstajících mokřadů vytlačena a přetrvává na náhradních stanovištích podobného charakteru – např. na zvodnělém okraji přilehlé polní cesty (lokalita Vsetín-Jasénka a Huslenky) nebo na okraji tůně (lokalita Nový Hrozenkov).

M. Popelářová

Vaccinium uliginosum

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477d, Horní Lomná (distr. Frýdek-Místek): na rašelinné louce, 1,4 km JJZ od kostela, 615 m n. m., asi tři sterilní keřky (20. 7. 2006 not. D. Hlisenkovský & Z. Vrabel).

Ačkoliv na příhodných stanovištích většiny našich pohraničních hor je vlochyně relativně běžná, v Moravskoslezských Beskydech je situace až překvapivě odlišná. Jedinou opakovaně dokládanou lokalitou byla někdejší vrchoviště v údolí řeky Ostravice (z podstatné části chráněná jako PR Hutě-Kravenec), která hostila řadu dnes v Beskydech vyhynulých druhů, kupříkladu *Carex dioica*, *C. pauciflora*, *Potentilla palustris* nebo *Scheuchzeria palustris*. Avšak ani zde nebyla vlochyně nikterak běžná (Duda 1960). Ani Josef Duda, důsledně popisující beskydská rašeliniště a vrchoviště, ji zde koncem čtyřicátých let nemohl nalézt (Duda 1950). Nakonec to byl tentýž Duda, kdo ji naposledy z Hutí pod Smrkem doložil (1967 J. Duda OP), načež byla rašeliniště odtěžena, PR zrušena a údolí zatopeno

přehradní nádrží Šance. S touto lokalitou u bývalých Hutí pod Smrkem lze s velkou pravděpodobností ztotožnit i starší údaje lokalizované ku Frýdlantu nad Ostravicí (Fiek 1881, Formánek 1887–1897). Dále se v historické literatuře objevuje zmínka o výskytu *V. uliginosum* při knížecí boudě na Kněhyni (Oborný 1883–1886, přejímáno Formánkem 1887–1897), odkud se patrně žádný doklad nedochoval.

Až do roku 2006 byla tudíž vlohyně v CHKO Beskydy považována za nezvěstnou. Toho roku byly v Horní Lomné nalezeny asi tři sterilní keříky na vyvýšeném místě pod vzrůstajícími keři krušiny uprostřed zanedbané rašelinné louky. Během pozdější údržby lokality byly však setnuty nejen ony krušiny, ale zřejmě spolu s nimi i vlohyně, jelikož se ji později dohledat již nepodařilo. Tímto se stala v Beskydách opět nezvěstnou.

Rok na to (2007) objevila nevelkou populaci vlohyně na Bílém Kříži botanička CHKO Kysuce E. Pietorová (2008 leg. *D. Hlisnikovský* FMM). Lokalita se však nalézá již na slovenské straně hřebene.

D. Hlisnikovský

Valeriana dioica

C4a

- *81. Hostýnské vrchy, 6672a, Chvalčov (distr. Kroměříž): porosty kolem potoka Bystřička naproti osadě Na Valaškách, drobný mokřad zastíněný lesem, 49°22'23" N, 17°43'50" E (8. 5. 2009 leg. *M. Dančák*, OL; 8. 5. 2009 leg. *J. Tkáčiková*, VM).
- *81. Hostýnské vrchy, 6673a, Kateřinice (distr. Vsetín): rákosina na jihozápadním svahu vrchu Chladná (607,8 m), v lokalitě U Krajčů SZ od obce, 49°23'48" N, 17°52'41" E, 525 m n. m. (4. 7. 1996 leg. *M. Dančák*, OL; Dančák in Pavelka & Trezner 2001).
- 84a. Beskydské podhůří, 6475c, Trojanovice (distr. Nový Jičín): asi 200 m nad vodárenskou nádrží, bohatá populace na prameništi pod smrkovým mlázím, 480 m n. m. (30. 5. 2004 leg. *Z. Vrubel*, FMM).
- 84a. Beskydské podhůří, 6476c, Ostravice (distr. Frýdek-Místek): Horečky, prameniště u silničky (modře značená turistická cesta a hranice CHKO Beskydy) 0,55 km SZ od kóty Skalka (613,2) a 1,7 km SV od kóty Smrček (848,6), 510 m n. m., asi 30 rostlin (2008 not. *V. Koutecká*).
- 99a. Radhošské Beskydy, 6575c, Hutisko-Solanec (distr. Vsetín): svahový mokřad, asi 0,5–0,6 km S od kóty Kání (666,1), 510–525 m n. m. (23. 5. 2000 not. *P. Lustyk*, 26. 4. 2007 leg. *P. Koutecký*, CBFS; 2. 7. 2008 not. *P. Lustyk*; 30. 6. 2009 leg. *P. Lustyk*, herb. Lustyk).

Kozlík dvoudomý se na Vsetínsku vyskytuje jen velmi vzácně a pravděpodobně vůbec neroste v Javorníkách a v centrální části Vsetínské kotliny mezi Valašským Meziříčím, Rožnovem pod Radhoštěm a Vsetínem. Starší údaje (Oborný 1883–1886, Formánek 1887–1897) byly již dříve zpochybněny (např. Říčan 1936) či dokonce zamítnuty s odůvodněním, že se jedná o podobný a v území roztroušeně se vyskytující kozlík celolistý (*V. simplicifolia*). Domněnku, že v povodí Vsetínské Bečvy kozlík dvoudomý vůbec neroste, vyslovuje např. i Velísek (1958).

V širším území Vsetínska druh známe jen z několika mikrolokalit na mokřadu pod Káním u Hutiska-Solance. Hojnější není ani v Hostýnských vrších, kde na výskyt u Kateřinice navazuje směrem západním až nověji objevená lokalita u Chvalčova. Dančák (in Pavelka & Trezner 2001: 116) jej bez bližší lokalizace uvádí také od Pozdřehova ve Zlínských vrších.

Kromě lokality pod Káním chybí údaje z celých Radhošťských Beskyd a vzácný je druh i na jejich severním úpatí v Beskydském podhůří. Zde byl v roce 1948 nalezen J. Dudou (rašelinná louka mezi Čeladnou a Ostravicí pod Smrčkem, 1948 *J. Duda* BRNU; Duda 1950). Na této lokalitě jej v roce 1954 potvrdil J. Vodička (OSM) a po 54 letech ověřila V. Koutecká. Údaje M. Sedláčkové od Frenštátu pod Radhoštěm a Trojanovic (Sedláčková 1979) sama autorka později přehodnotila na *V. simplicifolia*. Nověji byl kozlík dvoudomý u Trojanovic nalezen Z. Vrubleem. Ani v přílehlé části Kysuc není druh příliš častý. Znám je např. od Kelčova severně od Makova a z údolí Markova potoka severozápadně od obce Čierne (E. Hettenbergerová in litt.). Jurko (1964) jej uvádí také od obce Zákopčie jihozápadně od Čadce.

Vedle malého počtu lokalit je třeba zmínit i poněkud odlišný vzhled rostlin těchto „valašských“ populací. Ty se zdají být statnější a listové úkrojky mají širší než např. rostliny z Bílých Karpat nebo z oblastí mimo Karpaty. S čím tato odlišnost souvisí by mohlo být předmětem dalšího studia.

P. Lustyk

Valerianella rimosa

C2

- 80a. Vsetínská kotlina, 6674c, Hovězí (distr. Vsetín): pole s žitem na východním okraji obce, asi 400 m V od kostela v obci, 49°18'18" N, 18°03'19" E, asi 400 m n. m. (23. 7. 2006 leg. *J. Tkáčiková*, VM, rev. M. Dančák).
- 84a. Beskydské podhůří, 6377d, Oldřichovice (distr. Frýdek-Místek): obilné pole na východní straně silnice z Oldřichovic do Tyry, za autobusovou zastávkou při rozcestí zelené a modré turistické značky, asi 0,1 km J od kostela v Podgrůni, asi 410 m n. m. (25. 6. 2007 leg. *D. Hlissnikovský*, FMM, OSM, rev. P. Koutecký).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575c, Prostřední Bečva (distr. Vsetín): pole na horním okraji luční enklávy „U Skalických“, západně od údolí Báčovského potoka, asi 2 km SZS od soutoku potoka Kněhyně a Rožnovské Bečvy, 49°26'49" N, 18°14'32" E, asi 580 m n. m. (8. 6. 2007 leg. *P. Koutecký*, CBFS).

Relativně teplomilný druh kozlíčku, který je v oblasti severovýchodní Moravy dosti vzácný. Z podhůří je udáván jen z několika málo lokalit. Ze Vsetínských kotlin existuje velmi starý a asi nedoložený údaj od Rožnova pod Radhoštěm (Formánek 1887–1897). V Beskydském podhůří byl druh dosud zaznamenán u Horní Líštné u Třince (Skalický et al. 1978) a u Smilovic (Hlissnikovský in Plášek & Cimalová 2008b: 274). Z fytochorionu Radhošťské Beskydy nebyl dosud uváděn (Kirschner in Slavík 1997: 510–516) a jde také asi o první nález na území oreofytika vůbec. V tomto případě je ale třeba podotknout, že území kolem Prostřední Bečvy a Hutiska-Solance svým charakterem spadá spíše do mezofytika.

P. Koutecký

Veronica vindobonensis

- *80a. Vsetínská kotlina, 6673b, Ratiboř (distr. Vsetín): výslunná křovinatá stráž při SV okraji obce, 49°22'08" N, 17°55'05" E, 350–360 m n. m., hojně (17. 5. 1996 leg. *M. Dančák*, OL).
- *80a. Vsetínská kotlina, 6774a, Vsetín-Jasenice, (distr. Vsetín): louky na J výběžku vrchu Snož v údolí Velký Skalník asi 2,5 km VSV od vsetínského zámku, 49°20'46" N, 18°02'02" E, 510 m n. m., hojně (7. 5. 2001 leg. *M. Dančák*, OL).

- *81. Hostýnské vrchy, 6673c, Hošťálková (distr. Vsetín): samota Pivovařiska v závěru údolí Štěpková, suchá pastvina, asi 3,5 km J od obce, 49°19'30" N, 17°53'08" E, 460–470 m n. m., hojně (1. 6. 1996 leg. M. Dančák, OL).
82. Javorníky, 6774a, Hovězí (distr. Vsetín): suchá výslunná pastvina v údolí Hořansko, asi 1,6 km JZ od kostela, 49°17'30" N, 18°02'45" E, 460 m n. m., hojně (20. 5. 2007 leg. M. Dančák, OL).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6575d, Horní Bečva (distr. Vsetín): Martiňák, pastviny JZ od turistické chaty Na Martiňáku, asi 0,3 km S od vrcholu Kobylské (804 m), 49°26'33" N, 18°18'33" E, asi 750 m n. m., (červen 2006 leg. R. J. Vašut, OL, rev. B. Trávníček).

Komplex *Veronica chamaedrys* je na území České republiky zastoupen dvěma taxony – tetraploidním *V. chamaedrys* s. str. a diploidním *V. vindobonensis*, někdy hodnocenými také na poddruhové úrovni. Komplexní studie celého agregátu *V. chamaedrys* z území střední a jihovýchodní Evropy (Bardy et al. 2010) ale naznačuje, že celá skupina *V. chamaedrys* agg. vyžaduje revizi, a proto je možné očekávat změny v pojetí jednotlivých taxonů. Vzhledem k nedostatku údajů pro území České republiky a nedořešenosti celé problematiky se ale zatím držíme tradičního pojetí (Hrouda in Slavík 2000: 358–389). *Veronica vindobonensis* se od *V. chamaedrys* s. str. liší kališními cípy s hustším a kratším oděním, světlejší barvou koruny, hruběji zubatými listy a lodyhami mimo dvou hustých řad chlupů zcela lysými. *Veronica vindobonensis* se vyskytuje v teplejších oblastech na sušších stanovištích, zatímco *V. chamaedrys* s. str. preferuje mezofilní louky a lesy (Hrouda l. c.).

Z území severovýchodní Moravy a Slezska je druh *V. vindobonensis* zmiňován pouze z fytochorionů Moravská brána (Veřovice, Štamberk) a Hostýnské vrchy (Rajnochovice; Hrouda l. c.). Rostliny morfologicky odpovídající *V. vindobonensis* se však vyskytují i v dalších územích regionu, například ve Vsetínské kotlině či v Javorníkách (viz výše uvedené nové nálezy). Velmi překvapivý je výskyt *V. vindobonensis* také v relativně chladném a vlhkém prostředí (formálně už v oreofytiku) v okolí Horní Bečvy. V tomto území se ale morfologicky typické rostliny vyskytují jen velmi vzácně (Martiňák, viz výše uvedený nálezy), mnohem častější jsou těžko zařaditelné morfotypy přechodného charakteru mezi *V. vindobonensis* a *V. chamaedrys* s. str. (např. Horní Bečva, louka Z od osady Bečvice, 1997 R. J. Vašut OL; Benešky, 1997 R. J. Vašut OL; Horní Bečva-Bečvice, R. J. Vašut 1997 OL). Otázka původu přechodných forem vyžaduje další studium. Jedním z možných vysvětlení je hybridizace mezi *V. chamaedrys* s. str. a *V. vindobonensis*, přestože u rozrazilů není hybridizace častá (Hrouda l. c.) a u těchto dvou druhů je navíc ztížená rozdílným počtem chromozómů.

M. Dančák

Vicia pannonica subsp. *pannonica*

C2

- 84a. Beskydské podhůří, 6477d, Třinec-Karpená (distr. Frýdek-Místek): obilné pole 1,6 km JJZ od kostela v obci, 49°37'31" N, 18°40'55" E, 470 m n. m. (26. 7. 2007 leg. D. Hlisenkovský, FMM, OSM).

Teplomilná vikev panonská pravá bývala již dříve občasně zavlékána až na sever Moravy a do Slezska. Její zdejší nárazovité výskyty souvisely (dle poznámek na schedách) s výsevem dovážených převážně obilních osiv a v místech výskytu vyrůstala nezřídka i

v masovém množství. Naposledy byla v rámci fytogeografického okresu Podbeskydská pahorkatina tato vikev zaznamenána u Vyšních Lhot (Kühn 1955), a od téhož roku 1955 při obcích Dolní Domaslavice, Pržno, Střítež, Trinec, Vělopole (Kilián 1954–1971) až naposledy v roce 1974 u Janovic (Z. Kilián FMM, OP). Ze sousední Ostravské pánve s mírnějším klimatem se poněkud překvapivě podařilo vyhledat pouze dva konkrétní údaje: z pole od obce Horní Suchá z roku 1956 (Kilián 1954–1971) a ze železnice v Ostravě-Svinově z roku 1959 (Kilián 1960b). Následně, především s vyspělejšími čištěním osiv, využíváním selektivních herbicidů a snad i do jisté míry pro soběstačnost regionu, se na severovýchod České republiky prakticky přestala šířit. V regionálním červeném seznamu proto dosud figurovala v kategorii nezvěstných taxonů (Sedláčková & Plášek 2005). I současný výskyt několika exemplářů na okraji sklizeného obilného políčka na katastru Karpentné bude proto pravděpodobně jen přechodný.

D. Hlisnikovský

Viola tricolor subsp. *polychroma*

C3

- 99a. Radhošťské Beskydy, 6476b, Krásná (distr. Frýdek-Místek): rozhraní kosené louky a břehového porostu na pravém břehu Mohelnice, asi 0,25 km JJZ od restaurace „Rekreant“ ve středu obce, 49°34'48" N, 18°28'42" E, 500 m n. m. (18. 5. 2008 not. P. Koutecký).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6477c, Morávka (distr. Frýdek-Místek): horská louka u horizontální hlavní lesní cesty nad údolím Malý Lipový, S od obce, asi 0,45 km ZJZ od vrcholu Lipí (902 m), J od chaty „Na Kotáři“, 49°37'08" N, 18°31'55" E, 710 m n. m. (16. 5. 2008 leg. P. Koutecký, CBFS).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478a, Dolní Lomná (distr. Frýdek-Místek): vrch Kozubová (982 m) [asi 3 km SZ od obce] (25. 6. 1970 leg. A. Hájková, FMM, rev. P. Koutecký).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6478c, Mosty u Jablunkova (distr. Frýdek-Místek): osada Bahno na jižním svahu vrchu Skalka (932 m), rašelinná louka [JZ od obce] (11. 6. 1979 leg. A. Hájková, FMM, rev. P. Koutecký).
- 99a. Radhošťské Beskydy, 6576d, Bílá (distr. Frýdek-Místek): na hřebenu mezi Beskydem a Bobkem u kóty 888 [J od obce] (5. 5. 1961 leg. M. Tetter, BRNU, rev. P. Koutecký).

Viola tricolor L. představuje taxonomicky složitý komplex, jehož problematika není dosud uspokojivě vyřešena. U nás používané členění odděluje jednoleté rostliny z víceméně ruderálních stanovišť označované jako *V. tricolor* L. s. str., resp. *V. tricolor* subsp. *tricolor*, a krátce vytrvalé rostliny z různých (polo)přirozených stanovišť oddělované do druhu *Viola saxatilis* F. W. Schmidt se třemi poddruhy (Kirschner & Skalický in Hejný & Slavík 1990: 394–431) nebo považované za samostatné poddruhy v rámci *V. tricolor* (Suda in Kubát et al. 2002: 207–214): *V. t.* subsp. *saxatilis*, *V. t.* subsp. *polychroma* a *V. t.* subsp. *curtisii*. Podobné členění je použito i na sousedním Slovensku (Mered'ea et al. in Goliašová & Šípošová 2008: 80–190), zatímco v německé (např. Jäger & Werner 2005, Haeupler & Muer 2007) a rakouské literatuře (např. Fischer et al. 2008) není odlišován poddruh *V. t.* subsp. *polychroma* (resp. je mu přisuzována maximálně hodnota variety) a nominátní poddruh pak zahrnuje jednoleté i krátce vytrvalé typy. Již z tohoto jednoduchého srovnání je zjevné, že celá skupina (včetně u nás rostoucích, ale nerozlišovaných, velkokvětých

morfortypů *V. arvensis* a údajných kříženců) vyžaduje důkladnou revizi, zahrnující přehodnocení variability udávaných znaků a taxonomického významu délky životního cyklu a zohledňující také počty chromozomů, tvar pylových zrn (např. Zvadová et al. 2004, Fischer et al. 2008) nebo reprodukční systémy (auto- vs. alogamie).

Z oblasti Moravskoslezských Beskyd nebyly krátce vytrvalé typy dosud udávány. Zde zmíněné lokality jsou založeny pouze na vlastních nálezech nebo na mimořádně dobře preparovaných herbářových položkách, u kterých lze hodnotit charakter růstu. Z dostupného materiálu (např. více dokladů ve FMM) se zdá, že stejný morfortyp violek pravděpodobně roste i na dalších lokalitách, zejména ve východní části pohoří (okolí Krásné, Morávky, Horní a Dolní Lomné, Jablunkova a Nýdku). Beskydské populace se vyznačují relativně velkými světle až sytě žlutými květy, někdy s fialovými skvrnami na horních korunních lístcích. Předběžně je lze přiřadit k taxonu *V. tricolor* subsp. *polychroma*, který by měl zahrnovat krátce vytrvalé typy z podhorských a horských luk. Jednotlivé lokální populace řazené k tomuto taxonu jsou ale nápadně odlišné v barvě a velikosti květů i ve tvaru palistů (Kirschner & Skalický l. c.); beskydská populace je v rámci našeho území nejpodobnější rostlinám ze Šumavy.

P. Koutecký

Závěr

V článku jsou komentovány recentní výskyty (zpravidla ne starší 10 let) 73 taxonů na území CHKO Beskydy a v blízkém okolí (severovýchodní část České republiky, Západní Karpaty). Většina dat byla získána v rámci plošného mapování flóry v CHKO Beskydy (2006–2009) a doplněna terénními daty autorů a spolupracovníků. K získání obrazu o rozšíření druhů byly studovány také herbářové doklady v regionálních herbářích. Komentovaný seznam zahrnuje nejvíce ohrožené a fytogeograficky významné druhy a jejich nové recentní lokality. Popsány jsou také lokality v regionu velmi vzácných druhů a taxony z taxonomicky kritických skupin, které byly v území nově rozlišeny. U taxonů je stručně komentováno rozšíření v minulosti a současnosti, ekologické podmínky a případně také způsob hospodaření na lokalitách.

Poděkování

Poděkování patří především mapovatelům, kteří se na mapování flóry na území CHKO Beskydy podíleli, jsou jimi: Martin Dančák, Miroslav Dvorský ml., Petr Filippov, Petra Hanáková, David Hliseníkovský, Josef Janeček, Martin Kočí, Věra Koutecká, Petr Koutecký, Pavel Kusák, Pavel Lustyk, Jan Mládek, Marie Popelářová, Jana Tkáčiková, Radim J. Vašut, Marie Vymazalová a Jitka Wolfová. Technické zázemí při mapování a správě databáze poskytl Petr Wolf. Poděkování náleží také kustodům herbářových sbírek, kteří byli ochotni tyto zpřístupnit: Jiří Danihelka (BRNU), Petra Foldynová (FMM), Petra Hanáková (GM), Magda Bábková-Hrochová (OLM), Vítězslav Plášek (OP), Zdenka Prymusová (OSM), Marie Sedláčková (NJM), Miroslav Skarka (CESK), Karel Sutory (BRNM), Jana Tkáčiková (VM). Cenné informace a data poskytli kolegové Vojtěch Bajer (ke zpracování *Betula pendula* agg.), Eva Bártová (*Salix daphnoides*), Petr Chytil (*Myricaria germanica*), Lucie Klečková (*Salix elaeagnos*) a Martin Kočí (*Montia fontana*).

Mapky k článku vyhotovil Petr Wolf. Za kritické připomínky k rukopisu vděčíme Martinovi Kočímu a redakci časopisu.

Mapování bylo součástí projektu „Zachování biologické rozmanitosti trvalých travních porostů v pohorí Karpat v České republice prostřednictvím cíleného využití nových mechanismů financování Evropského společenství“ poskytnutého Nadačním fondu pro ekologické zemědělství (FOA). Terénní průzkum byl zčásti financován také z prostředků Grantové Agentury ČR (GA206/07/0706). Zpracování výsledků bylo podpořeno projektem „Vytvoření komplexního monitorovacího systému přírodního prostředí Moravskoslezského kraje (CZ0138)“ a výzkumným záměrem MSM6007665801 a IGA PšF UP 2011/3.

Literatura

- Anonymus (2010): Databáze Správy CHKO Beskydy. – [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm], excerptováno 1. 5. 2010.
- Bajer V. (2003): Mapování a sběr reprodukčního materiálu ohrožených druhů lesních dřevin v oblasti severních svahů Lysé hory. – Ms., 11 p. [Depon. in: ČSOP Salamandr, Rožnov p. R.]
- Bardy K., Albach D. C., Schneeweiss G. M., Fischer M. A. & Schönewetter P. (2010): Disentangling phylogeography, polyploid evolution and taxonomy of a woodland herb (*Veronica chamaedrys* group, Plantaginaceae s. l.) in southeastern Europe. – *Mol. Phylogenet. Evol.* 57: 771–786.
- Bártová E. & Vašut R. J. (2011): Rozšíření vrby lýkocvové (*Salix daphnoides* Vill.) na východní Moravě a Slezsku. – *Acta Carpathica Occidentalis*, in press.
- Bertová L. [ed.] (1984): Flóra Slovenska. IV/1. – Veda, Bratislava.
- Brabec J. (2003): Studie hořečku mnohotvárného českého (*Gentianella praecox* ssp. *bohemica*) jako podklad pro záchranný program taxonů rodu *Gentianella* v ČR. – Ms., 79 p., ZO ČSOP 13/18 *Silvatica*, Břejl. [Depon. in: MŽP].
- Bubela J. (1879): Rostlinstvo Květeny Vsetínské. – Ms. [Depon. in: Knih. Muz. regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Bubela J. (1884): O rostlinách na Vsacku zavlečených a zdomácnělých. – *Sborn. Mus. Společ. Valašské Meziříčí* 1: 24–29.
- Bubela J. (1886): Novitäten für die Flora Mährens. – *Oesterr. Bot. Z.* 36: 264–266.
- Bubela J. (1888): Berichtigungen und Nachträge zur Flora von Mähren. – *Oesterr. Bot. Z.* 38: 169–173 & 200–202.
- Bureš P. (1993): Pampelišky ze sekce *Celtica* A. J. Richards ve Žďárských vrších a přilehlých oblastech. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 28: 15–21.
- Bureš P. (1996): *Cardamine dentata* Schult. in Moravia. – *Scripta Fac. Sci. Natur. Univ. Masarykianae Brun.* 24(1994): 3–9.
- Cimalová Š. (2006): Historické a recentní rozšíření vzácných druhů polních plevelů severní a střední Moravy a Slezska. – *Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A*, 55: 165–192.
- Czerneková B. & Křenek D. (2004): Nový nález vratičky měsíční v CHKO Beskydy. – *Veronica* 18: 26.
- Dančák M. (2002): Flóra a vegetace. – In: Nekuda V. [ed.], *Okres Vsetín, Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko*, p. 49–54, Hvězdárna Valašské Meziříčí a Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Valašské Meziříčí.
- Danihelka J., Petřík P. & Wild J. (2011): Databanka flóry České republiky. – URL: <http://florabase.cz/databanka/> (navštíveno 1. 4. 2011).
- Derková M. (2001): Mokřadní vegetace Vsetínských vrchů. – Ms. [Dipl. pr., depon. in: Knih. kat. bot. PšF MU, Brno]
- Dostál J. (1989): Nová Květena Československé socialistické republiky. – *Academia*, Praha.
- Duda J. (1949): Příspěvek ke květeně Beskyd. – *Čs. Bot. Listy* 2: 43–45.
- Duda J. (1950): Beskydská vrchoviště a rašelinné louky. – *Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje* 11: 66–92.

- Duda J. (1960): *Vaccinium uliginosum* L. v Beskydách na Moravě. – Dendrol. Sborn., Ostrava, 2: 331–332.
- Duda J., Opravil E. & Šula B. (1995): Chráněné a ohrožené druhy v květeně Nizkého Jeseníku a přilehlých území. 6. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 44: 63–74.
- Fiek E. (1881): Flora von Schlesien preussischen und österreichischen Antheils. – Breslau.
- Filipová K. (2002): Floristický výzkum v údolí řeky Černá Ostravice. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 51: 233–242.
- Fischer M. A., Adler W. & Oswald K. (2008): Exkursionsflora von Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Ed. 3. – Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landesmuseen, Linz.
- Formánek E. (1884a): Beitrag zur Flora des Beskiden und des Hochgesenkes. – Oesterr. Bot. Z. 34: 157–168, 196–205, 242–247, 288–292, 322–327.
- Formánek E. (1884b): Nachträge zur Flora des Beskiden und des Hochgesenkes. – Oesterr. Bot. Z. 34: 361–362.
- Formánek E. (1886): Correspondenz. – Oesterr. Bot. Z. 36: 36–37, 70, 102–103, 139–140, 174–175, 248, 286, 321, 357–358, 393.
- Formánek E. (1886–1887): Beitrag zur Flora der Karpathen un des Hochgesenkes. – Oesterr. Bot. Z. 36: 181–185, 232–237, 271–276, 293–298, 336–341, 371–378, 406–409, 37: 18–22.
- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1–2. – Brno & Praha.
- Formánek E. (1887a): *Centaurea carpatica*. – Oesterr. Bot. Z. 37: 153–154.
- Formánek E. (1887b): Correspondenz. – Oesterr. Bot. Z. 37: 220.
- French G. C., Ennos R. A., Silverside A. J. & Hollingsworth P. M. (2005): The relationship between flower size, inbreeding coefficient and inferred selfing rate in British *Euphrasia* species. – Heredity 94: 44–51.
- Gibl J. (1949): Orchideae (Vstavačovitě) v Beskydách. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 10: 166–167.
- Gill J. (1967): Příroda okolí Českého Těšína, její ochrana a využití. – Těšínsko 2: 14–16.
- Gogela F. (1890–1899): Květena okolí Místeckého. – Čas. Vlasten. Spolku Mus. Olomouc 7: 107–110, 8: 109–112, 9: 93, 10: 150, 23: 154–157, 15: 132–134, 16: 27–29, 103–108.
- Gogela F. (1903–1906): Květena Beskyd moravských. – Čas. Vlasten. Spolku Mus. Olomouc, 20: 134–138, 21: 109–114, 23: 54–58.
- Gogela F. (1904a): O rozšíření druhů rostlinných na severovýchodní Moravě. – Věstn. Klubu Přírod. Prostějov 6(1903): 88–106.
- Gogela F. (1904b): Z květeny Smrku a Lysé hory. – Sborn. Mus. Společ. Valašské Meziříčí 11: 13–20.
- Goliašová K. & Michalková E. [eds] (2006): Flóra Slovenska. Vol. V/3. – Veda, Bratislava.
- Goliašová K. & Šipošová H. [eds] (2008): Flóra Slovenska. Vol. VI/1. – Veda, Bratislava.
- Gulich V. [ed.] (2003): Výsledky floristického kursu České botanické společnosti v Novém Jičíně (4. – 10. července 1999). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38, příl. 2: 89–174.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2009): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VIII. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 44: 185–319.
- Hadinec J. & Lustyk P. [eds] (2011): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IX. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 51–160.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2003): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 217–288.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [eds] (2004): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 63–130.
- Haeupler H. & Muer T. (2007): Bildatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. Ed. 2. – Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.

- Hajduchová K. (2009): Vliv způsobu hospodaření na velikost populací *Dactylorhiza sambucina* a její rozšíření na Vsetínsku. – Ms., 62 p. [Dipl. pr., depon. in: Akademická knihovna Jihočeské univerzity, České Budějovice]
- Hájek M. & Hájková P. (2000): Nové nálezy *Eleocharis quinqueflora* (Hartmann) O. Schwarz na moravskoslovenském pomezí. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 5: 76–79.
- Hájek M. & Malina P. (1998): *Eriophorum vaginatum* L. nalezeno v Beskydech. Floristický příspěvek k údolí Černé Ostravice. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 47: 89–91.
- Hájková A. (1995): Nejbohatší lokalita *Matteuccia struthiopteris* v Podbeskydské pahorkatině. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 44: 217–218.
- Hájková A. (2003): Výskyt klikvy bahenní (*Oxycoccus palustris*) v Moravskoslezských Beskydech. – Pr. a Stud. Muz. Beskyd, přír. vědy, Frýdek-Místek, 13: 209–212.
- Hájková P. (2000): Rostlinná společenstva mokřadních luk, potočních rákosin a porostů vysokých ostříc v Hostýnských vrších. – Sborn. Přírod. Klubu Uherské Hradiště 5: 7–51.
- Hašková J., Kirschner J. & Štěpánek J. (1988): Materiály k rozšíření *Melilotus dentata* a *M. altissima* v Československu. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 23: 11–32.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha.
- Hendrych R. (1984): Zum Charakter des Vorkommens von *Matteuccia struthiopteris* in der ČSR. – Preslia 56: 107–116.
- Hendrych R. (1986): Polozapomenuté a nové nálezy z Květeny ČSR. – Zprávy Čs. Bot. Společ. 21: 44–55.
- Hepburn I. (1943): A study of the vegetation of sea-cliffs in North Cornwall. – J. Ecol. 31: 30–39.
- Hörandl E., Greilhuber J., Klímová K., Paun O., Tensch E., Emadzade K. & Hodálová I. (2009): Reticulate evolution and taxonomic concepts in the *Ranunculus auricomus* complex (Ranunculaceae): insights from analysis of morphological, karyological and molecular data. – Taxon 58: 1194–1215.
- Hrabovský S. (1999): Příspěvek k flóře severovýchodní Moravy a Slezska. I. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 48: 86–90.
- Hustáková K. (2004): T0283BE – Olše. Závěrečná zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000. – Ms., 13 p. [Depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Chytil P. (2004): Plán péče pro Přírodní památku Podgrůň na období 2005–2015. – Ms., 21 p. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Chytil P. (2006): Plán péče přírodní památky „Poskla“ na katastrálním území Hutisko a Solanec pod Soláněm v okrese Vsetín na období 2007–2016. – Ms., 39 p. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. 1. Travinná a keříčková společenstva. – Academia, Praha.
- Chytrý M. [ed.] (2011): Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha.
- Janoška M. (2000): Valašsko očima geologa. – Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc.
- Jäger E. J. & Werner K. [eds] (2005): Rothmaler, Exkursionsflora von Deutschland, 4. Gefäßpflanzen: Kritischer Band. Ed. 10. – Spektrum Akademischer Verlag, Berlin.
- Jatiová M. & Šmiták J. (1996): Rozšíření a ochrana orchidejí na Moravě a ve Slezsku. – AOPK ČR & Arca JiMfa, Třebíč.
- Jongepier J. W. (2003): Analýza biodiverzity v CHKO Bílé Karpaty jako podklad pro stanovení nové zonace a vhodného managementu cenných území program BIOSFÉRA – SE / téma VaV/620/12/03, příloha 2: Metodika – Síťové mapování cévnatých rostlin. – Ms. 2 p. [Depon. in: Správa CHKO Bílé Karpaty, Luhačovice]
- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.

- Jurko A. (1964): Feldheckengesellschaften und Uferweidengebüsche des Westkarpatengebietes. – Biol. Pr. SAV, Bratislava, 10/6: 90.
- Jůzová B. & Krupa M. (2008): Opylovači hořečků *Gentiana lutescens* (ssp. *lutescens*, *carpatica*). – Ms. [Depon. in: ZO ČSOP Salamandr, Rožnov pod Radhoštěm]
- Kajdoš V. (1957): Příspěvek ke květeně Frenštátska. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 18: 579–582.
- Kašparová M. (1991): Choryňská stráž – zajímavá botanická lokalita. – Zprav. Okr. Vlastiv. Muz. Vsetín 1991: 25–32.
- Kilián Z. & Kilián O. (1955): Zpráva o floristickém průzkumu v Moravskoslezských Beskydách. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 16: 303–304.
- Kilián Z. (1954–1971): Kartotéka floristických údajů. – Ms. [Depon. in: D. Hlisenkovský & P. Chytil, soukromá knihovna, Frýdek-Místek]
- Kilián Z. (1960a): Floristický průzkum Těšínských Beskyd. – Vlastiv. Ostrav. Kraje 14–15: 29–31.
- Kilián Z. (1960b): Květena železničních tratí Ostravska. – Přírod. Čas. Slez., Opava, 21: 124–125.
- Kilián Z. & Krkavec F. (1962): Příspěvek k poznání květeny Frýdecka. – Přírod. Čas. Slez. 23: 325–340.
- Kirschnerová L. & Kirschner J. (2003): Změny v rozšíření *Gentiana lutescens* subsp. *lutescens* a subsp. *carpatica* v České republice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 205–216.
- Klečka J. (2001): Nález židovíničky německého (*Myricaria germanica*) na řece Bečvě. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 50: 284.
- Klečková L. (2010): Vrba šedá (*Salix elaeagnos*) v Moravskoslezských Beskydech: zhodnocení současného stavu druhu. – Ms. [Bakal. pr.; depon. in: Knih. kat. bot. PřF UP, Olomouc]
- Kočí M. (2003a): Botanický inventarizační průzkum – Losový. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Kočí M. (2003b): Botanický inventarizační průzkum PP Poskla. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Kolář F., Štech M., Trávníček P., Rauchová J., Urfus T., Vít P., Kubešová M. & Suda J. (2009): Towards resolving the *Knautia arvensis* agg. (*Dipsacaceae*) puzzle: primary and secondary contact zones and ploidy segregation at landscape and microgeographic scales. – Ann. Bot. 103: 963–974.
- Kolbenheyer K. (1862): Vorarbeiten zu einer Flora von Teschen und Bielitz. – Verh. Zool.-Bot. Ges. 12: 1185–1220.
- Konupková-Kalousová Š. (2011): Monitoring vybraných druhů flóry v CHKO Beskydy – část C (*Calamagrostis pseudophragmites*). – Ms., 67 p. [Depon. in: ZO ČSOP Salamandr, Rožnov pod Radhoštěm]
- Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisenkovský D. [eds] (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – Zprávy Čes. Bot. Společ., 44, příl. 1: 1–106.
- Krist V. (1934): Šafrány Československé republiky (náčrt zeměpisného rozšíření). – Příroda, Brno, 27: 206–209, 231–233.
- Krupa M. (2010): Šafrán karpatský, *Crocus heuffelianus*, mizející klenot jarních luk. – Ms., 9 p. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Krupa M. (2011): Monitoring hořečku žlutavého (*Gentiana lutescens*) na území CHKO Beskydy. – Ms., 21 p. [Depon. in: ZO ČSOP Salamandr, Rožnov pod Radhoštěm]
- Křenková B. (2006): Studie vegetačních poměrů údolí Lomné. – Ms., 100 p. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. Mendel. zeměd. lesn. univ., Brno]
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. & Štěpánek J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.
- Kühn F. (1955): Polní plevel v oblasti východně Frýdku. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 16: 1–39.
- Letz D. R., Dančák M., Danihelka J. & Šarhanová P. (2012): Taxonomy and distribution of *Cerastium pumilum* and *C. glutinosum* in Central Europe. – Preslia 84: 33–69.

- Lososová Z. & Otýpková Z. (2001): Výskyt ohrožených druhů plevelů na jižní Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 36: 81–98.
- Machalová L. (2005): Ekosystém divočičí řeky Morávky a jeho ohrožení. – Ms. [Středoškolská odborná činnost; depon. in: Střední zemědělská a přírodovědná škola Rožnov pod Radhoštěm]
- Mackovčín P., Jatiová M. et al. (2002): Zlínsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 2, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha.
- Mičková P. (2007): Inventarizační botanický průzkum Přírodní památky Kamenná u Staříče (Moravskoslezský kraj). – Pr. a Stud. Muz. Beskyd, Frýdek-Místek, 19: 1–12.
- Moravec J. [ed.] (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. Ed. 2. – Severočes. Přír., příl. 1995.
- Moravec J. et al. (1994): Fytocenologie. – Academia, Praha.
- Neuhäusl R. & Neuhäuslová-Novotná Z. (1972): Carpinion-Gesellschaften in Mittel- und Nordmähren. – Folia Geobot. Phytotax. 7: 225–258.
- Neuschlová Š. (1980): Rozšíření chráněných a ohrožených druhů v Javorníkách. – Ms. [Rigor. pr.; depon. in: Knihovna Ústavu botaniky a zoologie, PfF MU, Brno]
- Neuschlová Š. (1982): Státní přírodní rezervace Galovské lúky – botanický inventarizační průzkum dle metodiky SÚPPOP 1973. – Ms. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien. Pars I–IV. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 21(1882): 1–268, 1883, 22(1883): 269–636, 1884, 23(1884): 637–888, 1885, 24(1885): 889–1285, 1886.
- Otruba J. (1925): Úvod ku květeně československého Slezska I. – Vlastiv. Sborn. Slez. 1: 35–50.
- Otruba J. (1926): Úvod ku květeně československého Slezska II. – Vlastiv. Sborn. Slez. 2: 283–396.
- Otýpková Z. & Dančák M. (2003): Výskyt vzácnějších druhů plevelů na Valašsku. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 38: 177–196.
- Otýpková Z. (2001): Plevelová vegetace Bílých Karpat. – Ms. [Dipl. pr., depon. in: Knih. Úst. bot. zool. PfF MU, Brno]
- Parnell J. A. N. (1985): The biological flora of the British Isles – *Jasione montana* L. – J. Ecol. 73: 341–358.
- Pavelka J. (1997a): Registr mokřadů v okrese Vsetín. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí, Zlín]
- Pavelka J. (1997b): Zpráva z průzkumu lokalit Orchidaceae v okrese Vsetín v roce 1996. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí, Zlín]
- Pavelka J. & Trezner J. [eds] (2001): Příroda Valaška (okres Vsetín). – ZO ČSOP 76/06 Orchidea, Vsetín.
- Pečinka A. & Dočkalová Z. (2003): Příspěvek ke květeně Cvilinského kopce u Krnova. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 52: 44–54.
- Pečinka A. & Dočkalová Z. (2004): Poznámky k rozšíření některých kritických a silně ohrožených rostlin květeny České republiky. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 39: 411–420.
- Piro Z. & Wolfová J. [eds] (2008): Zachování biodiverzity karpatských luk. – FOA, Nadační fond pro ekologické zemědělství, Praha.
- Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2008a): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska I. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 57: 45–48.
- Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2008b): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska II. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 57: 271–275.
- Plášek V. & Cimalová Š. [eds] (2010): Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska IV. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 59: 273–280.
- Podpěra J. (1949): Jak proniká teplobytná květina do údolí jesenických a beskydských. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 10: 81–95.
- Popelářová M., Koutecký P. & Krupa M. (2011): Šafrán karpatský (*Crocus heuffelianus* Herbert) na východní Moravě. – Acta Carpathica Occidentalis, in press.
- Pospišil V. (1957): Výspa panonské květeny ve Vsackých horách. – Ochr. Přír. 12: 129–135.

- Pospíšil V. (1962): Jak pronikaly termofyty do nitra severozápadních Karpat. – Čas. Morav. Mus. Brno 47: 69–108.
- Pospíšil V. (1964): Die Mährische Pforte, eine pflanzengeographische Studie. – Čas. Morav. Mus. Brno 49: 103–190.
- Procházka F. [ed.] (2001): Černý a Červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18: 1–166.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. – Geografický ústav ČSAV, Brno (Studia Geographica 16).
- Reitmayerová L. (1944): Ožanka lesní (*Teucrium scorodonia* L.) na Lysé hoře. – Příroda, Brno, 36: 207.
- Rydlo J. (1989): Poznámky k ekologii a rozšíření některých druhů rodu *Epipactis*. – Muz. Součas., ser. natur., 3: 5–33.
- Říčan G. (1925): Chrpva javornická a její naleziště na Moravě. – Věda Přír. 6: 80–82, 129–133.
- Říčan G. (1926): *Cirsium acaule* na Moravě. – Věda Přír. 7: 294–299.
- Říčan G. (1927): Květena Makyty v Moravských Karpatech. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 9 (1926): 34–44.
- Říčan G. (1928): Orchideové louky u Vsetína v Mor. Karpatech. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 10: 36–51.
- Říčan G. (1932): Pastviny okresu vsetínského v Moravských Karpatech. – Sborn. Přírod. Společ. Mor. Ostrava 7: 25–90.
- Říčan G. (1933): Květena Javorníků v Moravských Karpatech. – Sborn. Klubu Přírod. Brno 15 (1932): 20–43.
- Říčan G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašsko-meziríčského. – Ms. [Depon. in: Knih. Muzea regionu Valašsko ve Vsetíně, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Sapetza J. (1865): Die Flora von Neutitschein. – Abh. Naturforsch. Ges. Görlitz 12: 1–56.
- Sapetza J. (1868): Nachtrag zu der Flora von Neutitschein. – Abh. Naturforsch. Ges. Görlitz 13: 93–94.
- Sedláčková M. (1978): Lesní společenstva radhošťské skupiny Moravskoslezských Beskyd (Západní Karpaty). – Preslia 50: 26–47.
- Sedláčková M. (1979): Floristická charakteristika ohrožených částí Frenštátské kotliny. – Ms. [Depon. in: Muzeum Novojičínska, Nový Jičín]
- Sedláčková M. (1982): Poznámky k rozšíření *Matteuccia struthiopteris* na Moravě. – Preslia 54: 243–257.
- Sedláčková M. (1988): Příspěvek k poznání dubohabrových lesů (*Carpinion*) severovýchodní Moravy. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 37: 231–238.
- Sedláčková M. (1997): Lokalita „Na dolině“ – klenot lučních společenstev v Trojanovicích. – Hlasy Muz. Archivu ve Frenštátě pod Radhoštěm 14: 95–97.
- Sedláčková M. (2000): *Dentaria glandulosa* v lesích severovýchodní Moravy. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 49: 145–160.
- Sedláčková M. & Plášek V. [eds] (2005): Červený seznam cévnatých rostlin Moravskoslezského kraje. – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 54: 97–120.
- Skalický V., Hájková A., Neuschlová Š., Sedláčková M. & Švendová K. (1978): Materiály ke květeně Moravskoslezských Beskyd, Podbeskydské pahorkatiny a okrajové části Ostravské pánve. Výsledky floristického kursu ČSBS při ČSAV ve Frýdku-Místku 4. – 13. 7. 1975. – Pr. a Stud., Okresní vlastivědné muzeum, Frýdek-Místek, 3: 1–246.
- Slavík, B. (1986): Fytotkartografické syntézy ČSR. Vol. 1. – BÚ ČSAV, Průhonice.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena České republiky. Vol. 6. – Academia, Praha.
- Slavík B. & Štěpánková J. [eds] (2004): Květena České republiky. Vol. 7. – Academia, Praha.
- Smejkal M. (1950): Pěrovník pštrosí – *Matteuccia struthiopteris* (L.) Todaro na Moravě a ve Slezsku. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje, Ostrava, 11: 199–201.
- Spáčilová J. (1997): Trojanovice – „bývalá stělnice“ – orientační botanický a zoologický průzkum lokality. – Ms., 12 p. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]

- Stanovská E. (2011): Vrba lýkocvcová (*Salix daphnoides*) v Moravsko-slezských Beskydech: vztahy mezi rozšířením, ekologií, populační strukturou a ohrožením druhu. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. kat. bot. PFF UP, Olomouc]
- Šigutová L. (2009): Vegetace říčních náplavů vybraných toků Moravskoslezských Beskyd. – Ms., 83 p. [Dipl. pr.; depon. in: Knih. kat. bot. PFF UP, Olomouc]
- Šigutová L. (2006): Mapování a hodnocení výskytu orchidejí a dalších druhů dle regionálního seznamu CHKO Beskydy. – Ms., 185 p. [Dipl. pr.; depon. in: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava]
- Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds] (2010): Květena České republiky. Vol. 8. – Academia, Praha.
- Švanda P. (1926): Vegetační poměry Vsatských Javorníků. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Knihovna Ústavu botaniky a zoologie PFF MU, Brno]
- Tkáčiková J. (2004): Inventarizační průzkum PP Uherská z oboru botanika. – Ms., 12 p. [Depon. in: Správa CHKO Beskydy, Rožnov pod Radhoštěm]
- Tkáčiková J. (2005): Botanický inventarizační průzkum PP Hrádek. – Ms., 17 p. [Depon. in: Knihovna Muzea regionu Valašsko, pracoviště Valašské Meziříčí]
- Tomášek J. (1979): Příspěvek ke květeně Javorníků. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 14: 117–142.
- Trávníček B. & Lustyk P. (1996): Několik nových lokalit pampelišek ze sekce *Celtica* na Moravě. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31: 133–136.
- Válek B. (1960): Příspěvek k poznání porostů pastevních oblastí ve Slezských Beskydách západně od Jablunkova ve vztahu k půdním vlastnostem. – Přírod. Čas. Slez. 21: 137–151.
- Vašátová M. (2002): Populační dynamika vybraných druhů orchidejí v katastru obce Hutisko-Solanec. – Ms. [Středoškolská odborná práce; depon. in: Knihovna gymnázia Rožnov pod Radhoštěm]
- Vašátová M. (2007): Floristický výzkum okolí Hutiska-Solance. – [Dipl. pr.; depon. in: Knihovna kat. botaniky PFF UP, Olomouc]
- Velička M. (1989): Aktivní ochrana fytoгенofondu kriticky ohrožených druhů na příkladu reintrodukce *Myricaria germanica* (L.) Desv. do řečiště Morávky, okres Frýdek-Místek (ČSR). – Čas. Slez. Muz. Opava, ser. A, 38: 49–55.
- Velička M. (1996): Ochrana genofondu ohrožených druhů dřevin na severní Moravě. – Příroda, Praha, 6: 169–182.
- Velička M. (2001): Výsledky dendrologického průzkumu v okrese Frýdek-Místek. – Pr. a Stud. Muzea Beskyd, Frýdek-Místek, 11: 155–172.
- Velíšek V. (1958): Květena Vsatských vrchů. – Ms. [Dipl. pr.; depon. in: Fakulta přírodních věd VŠ pedagogické, Olomouc]
- Veselý J. (1949): Šafrány (*Crocus albiflorus* Kit. f. *violaceus* Derg. a *C. heuffelianus* Herb.) na Valašsku. – Naše Valašsko 12: 13–18.
- Vicherek J. (1955): Nové nálezy některých vzácnějších rostlin z Moravskoslezských Beskyd a Hrubého Jeseníku. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 16: 412–417.
- Vicherek J. (1957a): Kamenná u Staříče, významná lokalita teplobytné květeny v severovýchodní Moravě. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 19: 169–181.
- Vicherek J. (1957b): Poznámky ke květeně okolí Nového Jičína. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 26: 400–416.
- Vicherek J. (1961): Dvě nové lokality pérovníku pštrosího (*Matteuccia struthiopteris* (L.) Todaro) ve Slezsku. – Přírod. Čas. Slez. 22: 143–143.
- Vodička J. (1954): Příspěvek k poznání květeny Moravskoslezských Beskyd. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 10: 144–158.
- Vodička J. (1957): Příspěvek k floristickému průzkumu Moravskoslezských Beskyd. – Přírod. Sborn. Ostrav. Kraje 18: 434–436.
- Vodička J. (1959): Nové nálezy *Pteris struthiopteris* (L.) Nieuwl. v Moravskoslezských Beskydách. – Přírod. Čas. Slez. 20: 104–105.

- Vrána J. (1982): Chráněné naleziště Lišková. – Ms. [Depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Weeber G. (1901–1903): Flora von Friedek und Umgebung I–II. – Jber. Öffentl. Communal Obergymn. Friedek 6 (1901): 1–53; 8 (1903): 1–26.
- Weeber G. (1936): Flora von Friedek und Umgebung III. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 63 (1935): 51–71.
- Weissmannová H. et al. (2004): Ostravsko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. [eds], Chráněná území ČR 10, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR & EkoCentrum Brno, Praha.
- Zajac A. & Zajac M. [eds] (2001): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. – Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.
- Zvadová A., Mártonfi P. & Kolarčík V. (2004): Variabilita peřových zřn *Viola arvensis*, *Viola tricolor* a *Viola saxatilis*. – Bull. Slov. Bot. Spoločn., suppl. 10: 181–184.

Došlo dne 6. 6. 2011